

ANEKS NR 6
DO UMOWY NR 00006-6933-UM0900023/15
Z DNIA 23.05.2016 r.

zawarty w dniu 08.08 2018 r. w Rzeszowie

pomiędzy :

Województwem Podkarpackim z siedzibą w Rzeszowie reprezentowanym przez:

- 1)..... Bohdan Romaniuk - Wicemarszałek Województwa
- 2)..... Stanisław Kucade - Członek Zarządu

a

Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska"
z siedzibą w Brzozowie przy ul. Armii Krajowej 2, 36-200 Brzozów
NIP 686-161-08-90
KRS¹ 0000255064

zwany(-a) dalej „LGD”, reprezentowany(-a) przez:

- 1)..... Jeremiś Droguła - Prezes Zarządu
- 2)..... Marek Leń - Starosta

Na podstawie umowy **00006-6937-UM0900023/15** z dnia **23.05.2016 r.** oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020 (Dz. U. z 2017 r., poz.562), Strony postanawiają, co następuje:

§ 1

W powołanej na wstępie Umowie wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Załącznik nr 1 do Umowy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr1. do niniejszego Aneksu.
- 2) Załącznik nr 8 do Umowy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr2. do niniejszego Aneksu.
- 3) Załącznik nr 9 do Umowy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr3. do niniejszego Aneksu.

§ 2

Pozostałe warunki Umowy nie ulegają zmianie.

§ 3

Aneks został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron.

§ 4

Aneks obowiązuje od dnia jego podpisania.

Podmiot wdrażający

LGD

WŁAŚCICIEL ZARZĄDZAJĄCY WOJEWÓDZTWA
1)
Bogdan Romaniuk
CZŁONEK ZARZĄDU
2)
Stanisław Kruczek

Prezes Zarządu
1)
Janusz Draguła
S k a r b n i k
2)
Maria Leń
STOWARZYSZENIE
LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„Ziemia Brzozowska”
ul. Armii Krajowej 2, 36-200 Brzozów
NIP 6861610890 REGON 180126218

*Załącznik nr 1 do Aneksu nr 6 do Umowy nr 00006-6P33-UM0900023/15 z
dnia 23.05.2016 r. : LSR wraz z Załącznikami*

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

**Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR)
na lata 2016-2022
dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”
obejmującego obszar 6 gmin:
Brzozów, Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna, Nozdrzec**

**Gmina
Brzozów**

**Gmina
Domaradz**

**Gmina
Dydnia**

**Gmina
Haczów**

**Gmina
Jasienica
Rosielna**

**Gmina
Nozdrzec**

1.	Charakterystyka LGD.....	3
1.1.	Forma prawna i nazwa stowarzyszenia	3
1.2.	Obszar	3
1.3.	Potencjał LGD.....	4
1.3.1.	Opis procesu tworzenia partnerstwa i doświadczenie LGD	4
1.3.2.	Opis procesu tworzenia partnerstwa z uwzględnieniem doświadczenia LGD we wdrażaniu podejścia Leader	4
1.3.3.	Reprezentatywność LGD.....	6
1.3.4.	Rada	6
1.3.5.	Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym	7
1.3.6.	Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD.....	8
2.	Partycypacyjny charakter LSR	9
3.	Diagnoza - opis obszaru i ludności	13
3.1	Dane demograficzne	13
3.2	Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów odnoszących się do tych grup	15
3.3	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości	19
3.4	Opis rynku pracy	20
3.5	Prezentowanie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego	
3.6	Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk	23
3.7	Dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury	24
3.8	Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna)	26
3.9	Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego	27
3.10	Opis dziedzictwa kulturowego/zabytków	27
3.11	Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki.....	27
3.12	Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru	28
3.13	Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego.....	28
4.	Analiza SWOT obszaru LGD Ziemia Brzozowska.....	30
5.	Cele i wskaźniki.....	33
6.	Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru (LGD)	44
6.1.	Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania procedur, ich kluczowe cele i założenia	44
6.2.	Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru	44
6.3.	Sposób uwzględnienia innowacyjności w kryteriach.....	46
6.4.	Wskazanie wysokości wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności.....	46
7.	Plan działania	48
8.	Budżet LSR.....	55
9.	Plan komunikacji.....	57
10.	Zintegrowanie.....	61
11.	Monitoring i ewaluacja.....	64
12.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	65
13.	Załączniki	67

1. Charakterystyka LGD

1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

Nazwa stowarzyszenia:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”

z siedzibą w Brzozowie

tel./fax: 013 434 15 56, e-mail: lgd@powiatbrzozow.pl

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” - zwane dalej LGD "Ziemia Brzozowska" lub LGD - jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

LGD jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, w tym mieszkańców z obszaru działania LGD.

Forma prawna: stowarzyszenie specjalne - działa w szczególności na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2015 poz. 1393 z późn. zm.), ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r. poz. 173 z późn. zm.), ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., poz. 349), ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 r., poz. 378).

1.2. Obszar

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” swoim działaniem obejmuje następujące gminy powiatu brzozowskiego: Gmina Brzozów, Gmina Domaradz, Gmina Dydnia, Gmina Haczów, Gmina Jasienica Rosielna i Gmina Nozdrzec. Charakterystykę poszczególnych gmin tworzących LGD "Ziemia Brzozowska" prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 1. Charakterystyka gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska"

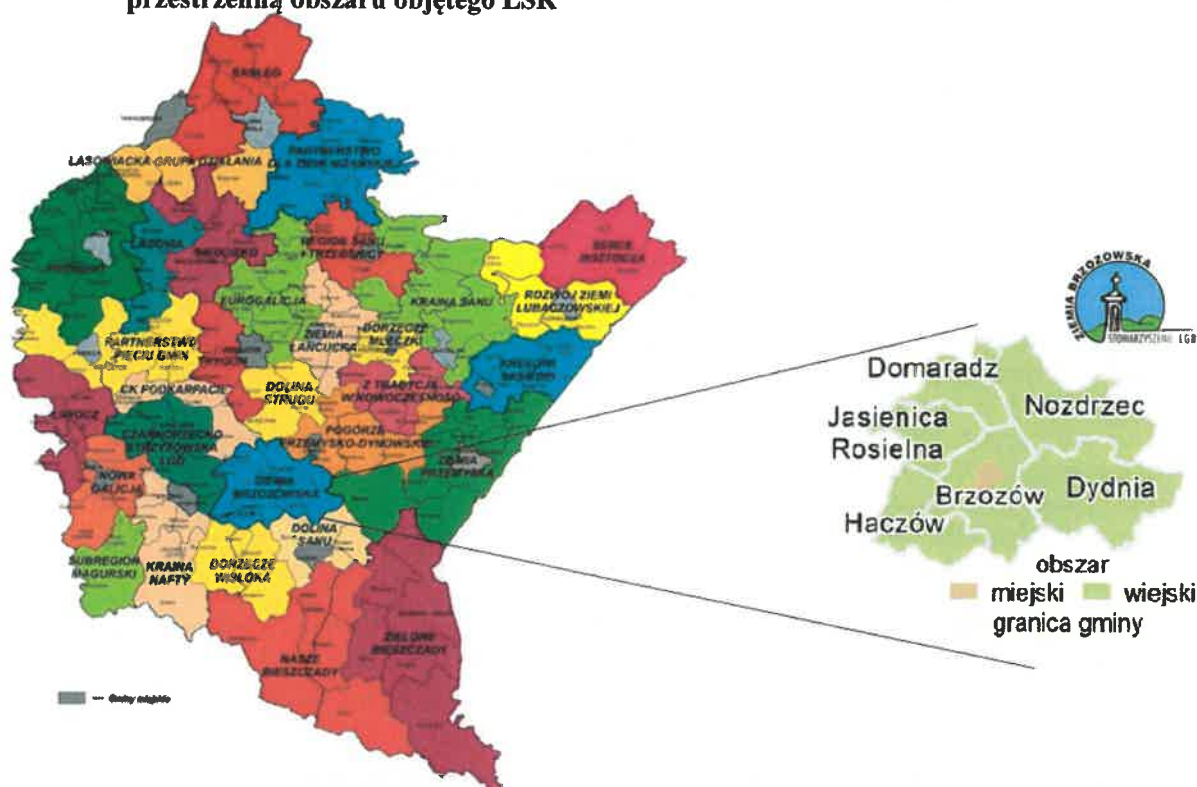
Nazwy gmin na terenie LGD	Gmina Brzozów - gmina miejsko-wiejska	Gmina Domaradz - gmina wiejska	Gmina Dydnia - gmina wiejska	Gmina Haczów - gmina wiejska	Gmina Jasienica Rosielna - gmina wiejska	Gmina Nozdrzec - gmina wiejska
Liczba gmin na terenie LGD	6					
Powierzchnia w km ²	103	56	130	72	57	121
Liczba mieszkańców w gminach	26604	6139	8135	9336	7722	8398
Zakres oddziaływania poszczególnych EFSI, z których ma być współfinansowana LSR	Przygotowana strategia będzie jednofunduszowa i finansowana w szczególności ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.					

Źródło: dane GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na 31 grudnia 2013 roku

Obszar działania LGD "Ziemia Brzozowska" jest obszarem spójnym przestrzennie w kontekście geograficznym (6 gmin tworzących powiat brzozowski). W granicach obszaru objętego LSR występuje 1 miasto (Brzozów) o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 20 tys. więc fakt włączenia miasta do obszaru objętego przedmiotową LSR, nie rzutuje na spójność tego obszaru. Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju położony jest w południowej części Województwa Podkarpackiego i zajmuje łączną powierzchnię 539 km², co stanowi 3% ogólnej powierzchni województwa. Analizowany obszar obejmuje 43 sołectwa i 6 gmin. Od północy graniczy z LGD Dolina Strugu, CK Podkarpacie i LGD Pogórze Przemysko-Dynowskie, od wschodu z LGD Ziemia Przemyska, od południa z LGD Kraina Nafty, LGD Dorzecze Wisłoka i LGD Dolina Sanu, a od zachodu z Czarnorzecko-Strzyżowską LGD. W skład LGD "Ziemia Brzozowska" wchodzi: gminy wiejskie: Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna i Nozdrzec oraz gmina miejsko-wiejska: Brzozów, które zamieszkuje łącznie 66 334 osoby dając gęstość zaludnienia na poziomie 123 osoby na km² (wartość wyższa niż w województwie podkarpackim, gdzie notuje się 119 osób na km² oraz na poziomie porównywalnym z krajem – 123 osoby na km²). Położenie gmin realizujących LSR, w tym samym regionie fizyczno-

geograficznym warunkuje występowanie podobnych cech środowiska naturalnego, takich jak: ukształtowanie terenu, szata roślinna, świat zwierzęcy, warunki klimatyczne i glebowe. Poniżej zamieszczona mapa prezentuje obszar objęty LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin i wskazuje spójność przestrzenną obszaru objętego LSR.

Rysunek 1. Mapa obszaru objętego LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin wykazująca spójność przestrzenną obszaru objętego LSR

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony internetowej: http://podkarpackie.ksow.pl/fileadmin/user_upload/podkarpackie/grafika/tn_nowa_mapa.jpg

1.3. Potencjał LGD

1.3.1. Opis procesu tworzenia partnerstwa i doświadczenie LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” (LGD) powstało w marcu 2006 r., po wdrożeniu projektu „Odkrywamy Ziemię Brzozowską”, zrealizowanego w ramach Schematu I Pilotażowego Programu Leader+. W wyniku realizacji tego projektu opracowana została Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich, obejmująca obszar gmin: Brzozów, Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna, Nozdrzec oraz powołano do życia Lokalną Grupę Działania, w skład której weszli przedstawiciele gmin, powiatu brzozowskiego oraz lokalni liderzy.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” zostało utworzone poprzez podjęcie przez Członków Założycieli stosownej uchwały w dniu 15.03.2006 r. i zostało zarejestrowane w dniu 12.04.2006 r. i otrzymało numer: KRS:0000255064.

1.3.2. Opis procesu tworzenia partnerstwa z uwzględnieniem doświadczenia LGD we wdrażaniu podejścia Leader

Następnym krokiem była realizacja projektu „Ta Brzozowska Ziemia – drugiej takiej nie masz”, dofinansowanego w ramach Schematu II Pilotażowego Programu Leader+. W ramach tego projektu Stowarzyszenie LGD „Ziemia Brzozowska” zorganizowało na terenie powiatu brzozowskiego cykl szkoleń, warsztatów, przedsięwzięć informacyjnych i imprez kulturalnych. Ich celem było zwiększenie aktywności społeczności lokalnej w zakresie czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym regionu. Podczas realizowanego od kwietnia do października 2007 r. projektu wzrosło zainteresowanie przystąpieniem do jego struktur wśród społeczności lokalnej. Przełożyło się to na napływ deklaracji członkowskich do Stowarzyszenia i pozyskanie nowych członków.

Zasadnicze zmiany w strukturach Lokalnych Grup Działania przyniósł rok 2008. Wówczas pojawiła się możliwość wstąpienia jednostek samorządów terytorialnych jako członków zwyczajnych LGD. Gminy i powiat brzozowski skorzystały z tej możliwości i od dnia 2 lipca 2008 r. są członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia. Lokalna Grupa

Działania „Ziemia Brzozowska” stanowi więc partnerstwo trójsektorowe, składające się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, w tym mieszkańców.

Od 2009 r. Stowarzyszenie realizuje swoje działania w ramach Osi 4. LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013). Horyzont czasowy poprzedniej LSR obejmował okres od 2009 do 2015 r. W tym czasie wnioskodawcy składali do LGD „Ziemia Brzozowska” wnioski na realizację różnego typu przedsięwzięć w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”. Działania te skierowane były do samorządów, organizacji pozarządowych, rolników, osób prawnych oraz osób fizycznych. Przez cały okres wdrażania LSR Lokalna Grupa Działania – w porozumieniu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego oraz zgodnie z harmonogramem określonym w Strategii – ogłaszała nabory wniosków na poszczególne działania zaplanowane w LSR, czyli: Odnowa i rozwój wsi, Małe projekty, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej.

Tabela 2. Podsumowanie naboru wniosków (PROW 2007-2013)

Rodzaj działania	Gmina						Razem
	Brzozów	Domaradz	Dydnia	Haczów	Jasienica Rosielna	Nozdrzec	
	Liczba zrealizowanych operacji						
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-	4	1	1	-	6
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	1	1	1	1	2	-	6
Odnowa i rozwój wsi	5	6	3	5	2	4	25
Małe projekty	19	4	4	6	3	5	41
Razem							78
Podział projektów ze względu na charakter							
Infrastruktura	Edukacja, kultura i dziedzictwo regionu					Sport i rekreacja	
73%	11,6%					15,4%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Projekty zrealizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Dobre Praktyki”. Brzozów 2015.

Biuro LGD zlokalizowane jest w Brzozowie. Biuro wyposażone jest w sposób w sposób zapewniający możliwość przyjmowania i obsługi Wnioskodawców oraz możliwość archiwizowania dokumentów i organizacji spotkań. Miejsmem spotkań, szkoleń, posiedzeń Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej jest Biuro LGD, natomiast Walne Zebrania Członków, czy też inne spotkania zakładające większą liczbę uczestników, organizowane są w sali narad Starostwa Powiatowego w Brzozowie oraz w poszczególnych Urzędach Gmin.

Aktualnie w LGD „Ziemia Brzozowska” zatrudnionych jest 2 pracowników na umowę o pracę na czas nieokreślony (w wymiarze 1 etatu) oraz jedna osoba na umowę zastępstwa. Dwoje pracowników jest zatrudnionych w Biurze LGD od ponad 6 lat. Byli więc zatrudnieni w okresie poprzedniego programowania oraz wdrażania LSR w ramach PROW 2007-2013 i posiadają również specjalistyczną wiedzę zdobytą na szkoleniach organizowanych przez różnego rodzaju instytucje, w tym m. in. Urząd Marszałkowski Województwa Kierownik Biura LGD zatrudniony jest w LGD od 2008 r. oraz posiada ponad 10-letnie doświadczenie w realizacji różnego rodzaju projektów i przedsięwzięć, w tym z zakresu aktywizacji lokalnych środowisk. Aktualnie wszyscy (100%) pracownicy zatrudnieni w LGD „Ziemia Brzozowska” posiadają wiedzę i wieloletnie doświadczenie związane z wdrażaniem i aktualizacją dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym, jak również doświadczenie w zakresie udzielania doradztwa przyszłym beneficjentom. Zwiększenie w przyszłości zatrudnienia do wymaganych 3 pełnych etatów nie będzie więc miało wpływu na zmniejszenie tego parytetu do poziomu niższego niż 50%. Szczegółowy opis stanowisk i zakres zadań pracowników znajdują się w regulaminie pracy Biura LGD oraz Opisie stanowisk.

Dla obecnych i planowanych stanowisk pracy zostały opracowane procedury i szczegółowe podziały zadań do realizacji, metody pomiaru zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy (monitoring). Wymagania stawiane poszczególnym stanowiskom są adekwatne do przewidzianych obowiązków. Dodatkowo w celu zapewnienia wysokiej jakości obsługi zarówno LSR jak i działalności biura LGD, dla w/w. został opracowany plan szkoleń uwzględniający podnoszenie wiedzy i kwalifikacji zawodowych wynikający z wdrażanych działań oraz ze zmieniających się przepisów. Dodatkowe szkolenia jakie będą mogły być wprowadzone do planu szkoleń wynikać będą z przeprowadzonego monitoringu działań doradczych. W celu oceny efektywności świadczonego doradztwa planuje się przeprowadzić po zakończonych naborach wniosków o dofinansowanie operacji raz w roku (w ramach sprawozdania z realizacji LSR) analizę ocen projektów dokonanych przez Radę, które konsultowane były w biurze LGD, a także zastosować dodatkowo - Ankietę badania poziomu zadowolenia klientów korzystających z usług doradczych.

Metodą pomiaru skuteczności i efektywności świadczonego doradztwa będą sprawozdania wskazujące dane w zakresie liczby osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie

ubiegania się o wsparcie na realizację operacji w ramach LSR, świadczonego w biurze LGD, a także ankiety badające poziom zadowolenia z usług doradczych osób, które objęte zostały doradztwem w Biurze LGD.

Skład Rady i Zarządu LGD stanowią w znacznej większości osoby które w poprzedzającym okresie programowania 2007 – 2013 pełniły funkcje członków w/w organów, wiedzę i doświadczenie zdobyły na szkoleniach oraz wykonując starannie powierzone obowiązki, samodzielnie lub w zespołach zadaniowych przygotowywały, oceniały i realizowały różnorodne projekty w zakresie operacji finansowanych ze środków pomocowych, publicznych i prywatnych. Dodatkowo w celu zapewnienia wysokiej jakości realizacji LSR dla w/w został opracowany plan szkoleń uwzględniający podnoszenie wiedzy wynikającej z wdrażanych działań oraz ze zmieniających się przepisów. Lokalna Grupa Działania powstała aby podejmować, prowadzić, promować i wspierać inicjatywy służące rozwojowi obszaru składającego się z 6 gmin.

1.3.3. Reprezentatywność LGD

LGD „Ziemia Brzozowska” jest partnerstwem składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego, społecznego i mieszkańców. LGD jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” nie zastępuje istniejących instytucji, lecz ma za zadanie je wspierać, działać w specyficznych obszarach, które dają szansę na wykorzystanie zasobów i rozwój terenu. Członkostwo LGD "Ziemia Brzozowska" dzieli się na zwyczajne i wspierające. Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie LGD prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura członków LGD

Przynależność terytorialna (gminy)							Procentowy udział reprezentowanych sektorów						
Brzozów	Domaradz	Dydnia	Haczów	Jasienica Rosielna	Nozdrzec	Inne (osoby fizyczne zamieszkałe obecnie poza LGD)	Razem	publiczny	gospodarczy	społeczny (osoby prawne, grupy nieformalne)	mieszkańcy	osoby fizyczne zamieszkałe obecnie poza LGD	Razem
24	8	9	11	8	17	2	79	7	9	13	48	2	79

Źródło: opracowanie własne

Łącznie LGD liczy 79 członków. Głównym obszarem sektora publicznego jest działalność w zakresie świadczenia usług publicznych, rozwoju infrastruktury lokalnej, kultury, promocji, sportu oraz ochrony zdrowia. Sektora gospodarczego jest działalność usługowa. Obszarem działania sektora społecznego jest aktywizacja społeczności lokalnej, w zakresie promocji i upowszechniania produktów lokalnych, dziedzictwa kulturowego, historii, oświaty, sportu i bezpieczeństwa publicznego. Mieszkańcy pełnią różne funkcje społeczne i publiczne. Opisane partnerstwo członków LGD odzwierciedla jego trójsektorowość w różnorodnych dziedzinach działalności, z których wywodzą się lokalni liderzy. Członkowie LGD mają rozeznanie w lokalnym środowisku, w szczególności w zakresie specyfiki lokalnego zatrudnienia oraz świadczonych usług, osób dotkniętych bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne to główne płaszczyzny z jakimi musi się w latach 2014-2020 zmierzyć LGD. Partnerstwo LGD z powyższymi wyzwaniami zmierzy się podczas realizacji LSR, w szczególności celów ogólnych i szczegółowych oraz przedsięwzięć, których realizacja zmierzy się z problemami i znacząco przyczyni do niwelowania wskazanych wyzwań. W sposób szczególny LSR ukierunkowana będzie na tworzenie nowych miejsc pracy oraz wspieranie grup defaworyzowanych.

1.3.4. Rada

Do kompetencji Rady LGD - organu decyzyjnego, należy wybór operacji zgodnie z rozumieniem art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 oraz ustalenie kwoty wsparcia dla operacji zgodnie z art.34 ust 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013. Rada LGD działa na podstawie Statutu oraz Regulaminu Rady uchwalonych na Walnym Zebraniu Członków LGD. Rada Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Brzozowska” liczy 15 członków wybranych przez Walne Zebranie Członków, w tym Przewodniczący Rady i Zastępca Przewodniczącego Rady. Rada składa się z przedstawicieli wszystkich gmin członkowskich LGD, a zarazem z przedstawicieli wszystkich sektorów tj. gospodarczego, publicznego, społecznego oraz mieszkańców.

Struktura Rady LGD „Ziemia Brzozowska” odzwierciedla powszechnie obowiązujące wymogi. Ponad 50% głosów decyzyjnych należy do przedstawicieli sektorów gospodarczego, społecznego i mieszkańców. Skład organu decyzyjnego wskazuje na to, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. Skład Rady przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 4. Struktura Rady LGD „Ziemia Brzozowska”

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentowana grupa	Reprezentowana Gmina
1	Tasz Piotr	Publiczna (pozostałe)	Haczów
2	Szul Piotr	Publiczna (pozostałe)	Dydnia
3	Baran Zdzisława	Mieszkańcy	Nozdrzec
4	Brzana Tomasz	Gospodarcza	Jasienica Rosielna
5	Czerwińska Danuta	Publiczna (pozostałe)	Domaradz
6	Dudycz Jan	Gospodarcza	Brzozów
7	Kozik Henryk	Publiczna (władza publiczna)	Brzozów
8	Kuczma Edyta	Publiczna (pozostałe)	Brzozów
9	Łobodziński Stanisław	Mieszkańcy	Domaradz
10	Mentelski Paweł	Gospodarcza	Brzozów
11	Morajko Zofia	Spoleczna	Dydnia
12	Pajak Stanisław	Publiczna (pozostałe)	Jasienica Rosielna
13	Przyczynek Bronisław	Mieszkańcy	Brzozów
14	Rozenbajgier Edward	Mieszkańcy	Haczów
15	Żelaznowski Stanisław	Publiczna (pozostałe)	Nozdrzec
Lp.	grupa	liczba reprezentantów w składzie Rady	% składu Rady
1.	Publiczna (władza publiczna oraz pozostałe)	7	47%
2.	Gospodarcza	3	20%
3.	Spoleczna	1	7%
4.	Mieszkańcy	4	27%
w tym:			
	Liczba przedsiębiorców	3	20%
	Liczba kobiet	4	27%
	Liczba osób poniżej 35 roku życia	1	7%

Źródło: opracowanie własne

1.3.5. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym

Organami LGD są: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Rada LGD i Komisja Rewizyjna. Członek LGD może wchodzić w skład wyłącznie jednego z organów LGD (dotyczy Zarządu, Rady LGD i Komisji Rewizyjnej).

Skład Rady wskazuje, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. W celu wyboru operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w Radzie ograniczono reprezentowanie sektora społeczno-gospodarczego przez osoby związane z sektorem publicznym. Osoby połączone z sektorem publicznym (służbowo lub z racji pełnionych funkcji) stanowią mniej niż 49% członków Rady. Funkcje członków Rady są pełnione osobiście, tj. w przypadku osób fizycznych wybranych do Rady – przez te osoby, zaś w przypadku osób prawnych – przez osoby, które na podstawie uchwał właściwych organów są uprawnione do reprezentowania tych osób prawnych.

Decyzje Rady, w szczególności decyzje w sprawach związanych z oceną i wyborem operacji, podejmowane są w formie uchwały zwykłą większością głosów (każdy członek Rady dysponuje jednym głosem). Tryb głosowania określają procedury wyboru – decyzje podejmowane są poprzez wypełnienie karty oceny operacji.

Ponadto prowadzony będzie rejestr interesów, a członkowie Rady są zobowiązani zachować bezstronność w wyborze operacji, co zostało uregulowane w Regulaminie Rady.

W celu zapewnienia prawidłowości wyborów dokonanych przez członków Rady, Statut oraz Regulamin Rady przewidują m. in. możliwość odwołania członka Rady z funkcji w wypadku, gdy brał udział w ocenie operacji, pomimo zaistnienia okoliczności świadczących o braku jego bezstronności.

1.3.6. Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Dokumentami wewnętrznymi regulującymi zasady działania LGD „Ziemia Brzozowska” są:

Dokument	Opis głównych kwestii, których dotyczy
Statut	Określa zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym m. in. cele i zasady działania Stowarzyszenia, sprawy dotyczące członkostwa (w szczególności sektorowość), określa władze Stowarzyszenia i opisuje kompetencje Walnego Zebrania Członków oraz pozostałych organów LGD, w tym między innymi w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji, zatwierdzania procedur i kryteriów wyboru operacji. Uchwalany i zmieniany przez Walne Zebranie Członków.
Regulamin Walnego Zebrania Członków	Określa szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie składu, wyboru i odwoływania organów LGD. Do wyłącznej właściwości Walnego Zebrania Członków należą sprawy wymienione w Statucie LGD, dotyczące jego kompetencji. Uchwalany i zmieniany przez Walne Zebranie Członków.
Regulamin Rady LGD	Określa sposób wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie LSR, określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady, szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady, reprezentatywność sektorową w składzie osobowym Rady, rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji członków Rady. Uchwalany i zmieniany przez Walne Zebranie Członków.
Regulamin Biura LGD	Określa strukturę i opis stanowisk, sposób świadczenia bezpłatnego doradztwa, uprawnienia Kierownika Biura LGD, zasady udostępniania informacji uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych. Uchwalany i zmieniany przez Zarząd
Opis stanowisk	Określa strukturę i opis stanowisk, uprawnienia Kierownika Biura LGD oraz precyzuje wymagania adekwatne do przewidzianych obowiązków, które muszą spełniać pracownicy Biura LGD. Uchwalany i zmieniany przez Zarząd
Procedura naboru pracowników LGD	Określa zasady naboru i zatrudniania pracowników Biura LGD. Uchwalany i zmieniany przez Zarząd
Uchwała Zarządu w sprawie ustalenia wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Lokalnej Grupy Działania	Określa też zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników Biura LGD. Uchwalany i zmieniany przez Zarząd.
Polityka bezpieczeństwa i ochrony danych osobowych Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”.	Określa zasady udostępniania informacji, uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji oraz przetwarzania danych osobowych.

2. Partycypacyjny charakter LSR

Partycypacyjny charakter Strategii Rozwoju Lokalnego jest kluczową jej cechą, w myśl założeń rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) ma on bowiem być gwarantem rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego, a zatem stanowi o najbardziej długofalowych jej efektach. W ramach prac nad koncepcją nowej Strategii Rozwoju Lokalnego, która będzie realizowana na terenie Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Brzozowska” w latach 2014-2020 zastosowano szereg działań aktywizujących i zachęcających do dyskusji przedstawicieli sektora społecznego i mieszkańców zainteresowanych gmin. Umożliwiono mieszkańcom wpływ na kształt rodzącej się Strategii na kilka sposobów. Poniżej scharakteryzowano wszystkie wykorzystane partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR.

Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR

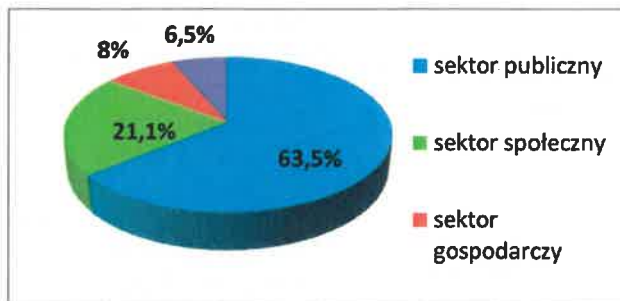
Warsztaty diagnostyczno-projektowe
Zorganizowano łącznie 6 warsztatów diagnostyczno-projektowych, na których: – zidentyfikowano potrzeby i problemy mieszkańców, – wskazano kluczowe grupy defaworyzowane,

- przeprowadzono analizę SWOT;
- określono cele LSR i ustalono ich hierarchię,
- określono propozycje przedsięwzięć jakie mogą być realizowane w ramach LSR,
- określono pożądane kanały komunikacyjne oraz kluczowe obszary o jakich LGD powinna informować społeczność lokalną.

Łącznie w spotkaniach wzięło udział 137 osób.

W spotkaniach konsultacyjnych wzięli udział przedstawiciele: mieszkańców terenu objętego LSR, radni, sołtysi, pracownicy urzędów i innych instytucji publicznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy. Udział przedstawicieli poszczególnych grup prezentuje zamieszczony obok wykres. Podstawową częścią merytoryczną konsultacji była prezentacja merytoryczna. Uczestnicy otrzymali materiały informacyjne. Spotkania konsultacyjne były realizowane z wykorzystaniem wizualnych technik moderacji i multimedialnych.

Wykres 1. Udział poszczególnych grup w warsztatach diagnostycznych

Harmonogram przeprowadzonych warsztatów diagnostyczno-projektowych prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Spotkania w Gminie					
Haczów 06.10.2015r.	Jasienica Rosielna 06.10.2015r.	Dydnia 08.10.2015r.	Nozdrzec 08.10.2015r.	Domaradz 09.10.2015r.	Brzozów 09.10.2015r.
Liczba uczestników spotkania					
23	19	22	27	15	31

Zgromadzone informacje, a także rozwiązania i wnioski wypracowane podczas warsztatów zostały wykorzystane do opracowania następujących rozdziałów LSR:

3. Diagnoza - opis obszaru i ludności
4. Analiza SWOT
5. Cele i wskaźniki
7. Plan działania
9. Plan komunikacji.

Wsparcie przez LGD innowacyjności znalazło swój wyraz w samym sposobie przygotowania LSR. Zastosowano nowe i skuteczne metody partycypacji społecznej, których jest bardzo wiele w świecie i z których tylko niewielka część znalazła już zastosowanie w Polsce. Podczas prowadzonego procesu partycypacji społecznej wykorzystano metodę: **Open Space Technology** - jest to innowacyjna metoda pozwalająca na organizowanie inspirujących i produktywnych spotkań, którym towarzyszy otwarta i przyjazna atmosfera współpracy. Open Space Technology lub po prostu Open Space umożliwia zebranie nieograniczonej liczby uczestników, którzy prowadzą dyskusje na wskazane tematy. Metoda Open Space sprawdza się gdy podjęcie danego problemu wymaga zaangażowania większej grupy ludzi. Wokół tematów przewodnich uczestnicy identyfikują problemy, które poruszają podczas spotkania. Metoda ta tworzy bardzo płynne i dynamiczne rozmowy, które wynikają z zainteresowania daną sprawą. Metoda wykorzystuje sflumioną, przez bardziej zorganizowane formy spotkań, kreatywność. Dzięki tej metodzie zidentyfikowano problemy i potrzeby na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska”.

Wywiad kwestionariuszowy

Na stronie internetowej Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Brzozowska” udostępniona była ankieta do konsultacji społecznych zawierająca informacje i dokumenty związane z projektem umożliwiającą zbieranie opinii oraz przeprowadzenie badań społecznych za pośrednictwem Internetu (głównie dla osób aktywnych zawodowo, niepełnosprawnych, z którymi nie jest możliwy kontakt bezpośredni podczas spotkań). Kwestionariusz ankiety rozdawany był także uczestnikom wszystkich spotkań konsultacyjnych. Ankieta obejmowała pytania dotyczące: odczuć, opinii mieszkańców odnośnie możliwości działań LGD w wybranych obszarach tematycznych, obszarów wymagających interwencji. W badaniu ankietowym wzięło udział 185 respondentów, kobiety stanowiły 48,1% respondentów, natomiast mężczyźni 51,9%. Niemalże połowa badanych uważa, że na terenie obszaru działania LGD mieszka się dobrze. Tylko niecałe 6% uważa, że warunki życia są złe. Badani najlepiej ocenili poczucie bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania oraz estetykę otoczenia. Respondenci najslabiej ocenili aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych

w miejscu zamieszkania. Tylko niecałe 29% badanych uznało, że warunki do prowadzenia działalności gospodarczej są bardzo dobre i dobre. Niemal 27% ankietowanych oceniło je jako złe. Badani poproszeni o ocenienie mocnych stron obszaru działania LGD najczęściej wskazywali na piękne krajobrazy, lokalne zwyczaje, obrzędy i tradycje, a także

polepszającą się infrastrukturę techniczną. Wśród słabych stron obszaru LGD respondenci najczęściej wymieniali wysoki poziom bezrobocia, słabo rozwiniętą ofertę ruchu turystycznego i brak integracji społecznej. Respondenci stwierdzili, że najważniejszymi zadaniami powinny być: rozwój produktów lokalnych, rozwój rynków zbytu, zachowanie dziedzictwa lokalnego a także rozwój infrastruktury drogowej oraz infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej. Najslabiej ocenione zostały: dywersyfikacja źródeł dochodu, w tym tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości oraz podnoszenie wiedzy społecznej w zakresie ochrony środowiska. Wśród obszarów wymagających najpilniejszej interwencji najczęściej wymieniano: wsparcie dla osób podejmujących lub prowadzących działalność gospodarczą, infrastrukturę drogową oraz wykreowanie i promocje produktów lokalnych. Wyniki badań zostały wykorzystane do opracowania następujących rozdziałów LSR:

3.Diagnoza - opis obszaru i ludności

4.Analiza SWOT

5.Cele i wskaźniki.

Karty Przedsięwzięcia

Uczestnicy warsztatów diagnostyczno-projektowych otrzymali także Karty Przedsięwzięcia, dzięki którym zebrane zostały informacje dotyczące potencjalnych przedsięwzięć jakie miałyby być zrealizowane dzięki środkom finansowym przeznaczonym na realizację Strategii. Propozycje przedsięwzięć dotyczą zarówno działań realizowanych przez osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne. Do biura LGD wpłynęło 60 arkuszy Kart Przedsięwzięcia. Wszystkie Karty dotyczyły realizacji projektów społecznych i niekomercyjnych. Projekty z zakresu sportu i rekreacji stanowiły 38%, natomiast projekty związane z edukacją, kulturą i dziedzictwem regionu oraz zakresu infrastruktury stanowiły odpowiednio 31% i 32%. Zgromadzony i poddany analizie materiał posłużył tworzeniu zakresu przedsięwzięć planowanych w LSR.

5. Cele i wskaźniki

Spotkanie z grupami defaworyzowanymi

Po wyłonieniu na warsztatach diagnostyczno-projektowych grup defaworyzowanych z terenu objętego LSR, odbyło się spotkanie z 12 przedstawicielami tych grup w dniu 28 grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie. Przedstawiciele grup defaworyzowanych wskazali najważniejsze problemy i potrzeby w zakresie dostępu do rynku pracy, a także obszary wymagające interwencji w tym zakresie. Omówiono również kryteria wyboru operacji i procedury wyboru. Zbadane zostało również zapotrzebowanie w zakresie pozyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej - w trakcie spotkania pracownicy PUP przedstawili zainteresowanie zarejestrowanych bezrobotnych tą formą wsparcia (dane wewnętrzne PUP). Skonsultowana została również wysokość wsparcia i przeciętna planowana wielkość zatrudnienia w ramach działalności. Na podstawie przedstawionego zainteresowania skonsultowano następnie zapisy planu działania. Ponadto wskazane zostały pożądane kanały komunikacji oraz kluczowe obszary o jakich LGD powinna informować grupy defaworyzowane.

Zebrane materiały zostały wykorzystane do opracowania następujących rozdziałów LSR:

3. Diagnoza - opis obszaru i ludności

5. Cele i wskaźniki

6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

7. Plan działania

9. Plan komunikacji.

Spotkania konsultacyjne

Przeprowadzono 2 spotkania konsultacyjne w Brzozowie w dniach: 13 listopada 2015 r. (uczestniczyło w nich 20 osób) oraz w dniu 22 grudnia 2015 roku (uczestniczyło w nich 22 osoby). W przedmiotowych spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyli wszyscy zainteresowani przedstawiciele społeczności lokalnych. Spotkania te umożliwiły: doprecyzowanie, wypracowanie i ustalenie m.in.: planowanych do osiągnięcia celów i wskaźników, poziomu dofinansowania (wyrażonego w %) przedsięwzięć adresowanych do sektora gospodarczego, procedur, kryteriów, w tym określających innowacyjność przedsięwzięć, planu działania, zasad monitorowania i ewaluacji oraz planu komunikacji.

W trakcie konsultacji zgłaszane uwagi (protokołowane) były na bieżąco dyskutowane i uwzględniane w LSR. Zgromadzony i poddany analizie materiał został uwzględniony w następujących rozdziałach LSR:

5. Cele i wskaźniki

6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

7. Plan działania

8. Budżet LSR

9. Plan komunikacji

11. Monitoring i ewaluacja.

Punkt konsultacyjny w biurze LGD

Przez cały okres opracowania LSR pracownicy Biura LGD konsultowali z przedstawicielami społeczności lokalnej ich propozycje zgłaszane do realizacji w ramach LSR. Przeanalizowane zostały m. in. Karty Przedsięwzięć określające oczekiwania podmiotów z obszaru LSR zakresie możliwych do realizacji działań. Dokonywano bezpośrednich,

mailowych oraz telefonicznych konsultacji i doprecyzowania zapisów w kartach. Działania te miały na celu sprawdzenie możliwości realizacji zaplanowanych operacji w kontekście między innymi zabezpieczenia finansowego (m. in. organizacje pozarządowe), możliwości podpisania umowy (grupy nieformalne) oraz wielu innych kwestii dotyczących realizacji działań. Ponadto udzielano bieżącego doradztwa uczestnikom konsultacji bezpośrednich w Biurze LGD, telefonicznych, mailowych. W samym okresie opracowania LSR z Biurem LGD skontaktowało się łącznie ponad 40 osób, w tym około 15 osób, którym udzielono doradztwa w zakresie działań związanych z przedsiębiorczością. Działania te umożliwiły to zbadanie zapotrzebowania na tego typu operacje oraz były pomocne w określeniu przeciętnych kwot wsparcia.

Zgromadzone informacje i wnioski zostały wykorzystane do opracowania następujących rozdziałów LSR:

- 5. Cele i wskaźniki
- 6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru
- 7. Plan działania
- 8. Budżet LSR
- 9. Plan komunikacji
- 11. Monitoring i ewaluacja.

Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy)

Koordynacją prac nad LSR oraz działaniami organizacyjnymi zajmował się *zespół koordynujący opracowanie LSR* (tzw. zespół roboczy), w skład którego wchodził Biuro LGD, przedstawiciele Zarządu, koordynatorzy gminni z każdej z gmin objętych LSR, a także najbardziej aktywni członkowie LGD (w tym np. członkowie Rady) oraz przedstawiciele społeczności lokalnej, którzy wyrazili chęć w jego pracach (m. in. w trakcie warsztatów i innych spotkań, a także w wyniku konsultacji w Biurze LGD). LGD funkcjonuje na obszarze objętym LSR od 2006 roku. W tym czasie wypracowane zostały skuteczne metody koordynacji różnego typu działań. Stało się to bardzo pomocne przy opracowaniu LSR. Szczególnie ważną rolę w zespole roboczym pełnili tzw. koordynatorzy gminni. Osoby te to w większości wieloletni członkowie LGD, którzy niejednokrotnie tworzyli struktury Stowarzyszenia i od początku jego działalności aktywnie współpracują nad jego rozwojem. W trakcie realizacji poprzedniej LSR wielokrotnie uczestniczyli w procesie włączania społeczności lokalnej w jej wdrażanie. Współpraca z koordynatorami gminnymi polegała przede wszystkim na ich udziale w spotkaniach zespołu roboczego. Ponadto stanowili oni źródło informacji dla społeczności lokalnej w każdej z gmin objętych działaniem LGD. W wielu przypadkach to właśnie koordynatorzy przekazywali na spotkaniach zespołu lub bezpośrednio do Biura LGD problemy zgłaszane przez mieszkańców oraz sposoby ich rozwiązania. Bardzo często planowane lokalnie działania były konsultowane w Biurze LGD właśnie za pośrednictwem koordynatorów gminnych. Łącznie odbyły się 4 oficjalne spotkania zespołu roboczego (uczestniczyło w nich od 6 do 15 osób), jednak koordynacja opracowania LSR odbywała się również przy okazji indywidualnych spotkań w Biurze LGD, a także telefonicznie i mailowo. Dzięki temu zapewniony był stały kontakt ze społecznością lokalną. Ten rodzaj współpracy umożliwił także przekazywanie informacji w drugą stronę - do społeczności lokalnej, co zapewniło bieżącą konsultację zapisów LSR na praktycznie wszystkich etapach. Do koordynatorów przekazywano różnego rodzaju materiały do konsultacji przez cały czas opracowania LSR. Dzięki pracom zespołu roboczego LSR została opracowana w sposób, który umożliwił dostosowanie jej założeń do potrzeb społeczności lokalnej.

Zgromadzone informacje, a także rozwiązania i wnioski wypracowane podczas warsztatów zostały wykorzystane do opracowania następujących rozdziałów LSR:

- 3. Diagnoza - opis obszaru i ludności
- 4. Analiza SWOT
- 5. Cele i wskaźniki
- 6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru
- 7. Plan działania
- 8. Budżet LSR
- 9. Plan komunikacji
- 11. Monitoring i ewaluacja.

Wysłuchanie publiczne

W dniu 28 grudnia 2015 roku odbyło się wysłuchanie publiczne w formie oficjalnej debaty. Wzięli w niej udział zarówno przedstawiciele LGD „Ziemia Brzozowska”, jak i odbiorcy konsultacji (przedstawiciele: mieszkańców terenu objętego LSR, radni, sołtysi, pracownicy urzędów i innych instytucji publicznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy). Wysłuchanie publiczne zostało przeprowadzone przez niezależnego moderatora. Po prezentacji Strategii Rozwoju Lokalnego nastąpiła prezentacja stanowisk każdej ze stron.

Zgromadzone informacje, a także rozwiązania i wnioski wypracowane podczas warsztatów zostały wykorzystane do opracowania następujących rozdziałów LSR:

- 5. Cele i wskaźniki
- 6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru
- 7. Plan działania

Chcąc zapewnić wszystkim zainteresowanym współtworzenie Strategii Rozwoju Lokalnego, upowszechniano informacje o planowanych działaniach mając na uwadze dotarcie do jak najszerszego grona osób za pośrednictwem:

- informacji zamieszczonych na stronach internetowych (strona internetowa LGD „Ziemia Brzozowska”, strony internetowe tworzących partnerstwo gmin i ich jednostek organizacyjnych, poczta tradycyjna i poczta elektroniczna do osób figurujących w bazie mailingowej LGD „Ziemia Brzozowska”);
- rozmów indywidualnych prowadzonych zarówno bezpośrednio jak i telefonicznie;
- plakatów informacyjnych (eksponowanych w każdej gminie objętej LSR oraz na tablicach ogłoszeń).

Wsparciem prowadzonych prac podczas spotkań bezpośrednich była strona internetowa LGD Ziemia Brzozowska, wykorzystywana do konsultacji społecznych i umożliwiająca: zbieranie opinii drogą elektroniczną za pomocą interaktywnego formularza (e-ankieta), prezentację informacji i dokumentów na temat przedsięwzięcia i jego konsultacji. Efektem przeprowadzonych konsultacji społecznych jest przyjęta do realizacji Strategia Rozwoju Lokalnego.

Zestawienie wniosków i rekomendacji wypracowanych w procesie konsultacji społecznych

1. Nowa strategia powinna się w dużej mierze skupiać na wsparciu rozwoju przedsiębiorczości, tworzeniu nowych miejsc pracy i zwiększaniu dochodów mieszkańców obszaru LGD:
 - należy podjąć działania mające na celu rozwój współpracy między podmiotami związanymi z lokalnym rynkiem pracy (PUP, przedsiębiorcy, bezrobotni, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne etc.),
 - mechanizmy wsparcia dla przedsiębiorców powinny być możliwie atrakcyjne i odbiurokratyzowane,
 - należy rozwijać działalność podmiotów ekonomii społecznej,
 - należy wspierać tworzenie nowych miejsc pracy,
 - należy rozważyć możliwość stworzenia struktury wspierającej lokalnych przedsiębiorców, zbliżonej do modelu inkubatorów przedsiębiorczości.
2. W miarę możliwości należy przewidzieć działania infrastrukturalne, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy dostępności komunikacyjnej oraz zaplecza technicznego do realizacji działań aktywizacyjnych (także infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej).
3. Istotnym elementem strategii powinny pozostać działania aktywizacyjne i integracyjne, skierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży oraz seniorów. Konieczna jest dalsza poprawa oferty spędzania czasu wolnego na terenie LGD.
4. Strategia powinna także obejmować działania mające na celu wzmocnienie lokalnego trzeciego sektora (np. w formie inkubatora organizacji pozarządowych), ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji kół gospodyń wiejskich.
5. Nowa LSR powinna uwzględniać wyzwania związane z wykorzystaniem potencjału turystycznego obszaru.

3. Diagnoza - opis obszaru i ludności

Zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społeczności lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Warsztaty diagnostyczno-projektowe,
- Wywiad kwestionariuszowy,
- Spotkanie z grupami defaworyzowanymi 28 grudnia 2015 roku,

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

3.1 Dane demograficzne

W 2013 roku obszar objęty LGD „Ziemia Brzozowska” zamieszkiwało 66 334 osoby, w tym 33 527 kobiet (50,5%), tj. więcej niż średnia liczba mieszkańców objętych LSR/LSROR w latach 2007-2013 w województwie podkarpackim, która wyniosła wówczas 45 772¹. W okresie obejmującym lata 2010-2013 zmiany w liczbie ludności zamieszkującej obszar analizowanej LGD charakteryzuje tendencja spadkowa. Znaczny przyrost mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania Ziemia Brzozowska miał miejsce w 2012 roku, kiedy to odnotowano wzrost o 2% w porównaniu do roku poprzedniego. W 2013 roku widoczny jest duży spadek liczby mieszkańców obszaru objętego Strategią Rozwoju Lokalnego. Największy udział w ludności obszaru objętego LSR mają mieszkańcy gminy miejsko-

¹ „Oś IV PROW 2007 – 2013 Lokalne Grupy Działania i Lokalne Strategie Rozwoju” wyd. MINROL, Warszawa 2009.

wiejskiej Brzozów – 40%. Mieszkańcy Gmin: Haczów mają 14% udział, Nozdrzec – 13%, Jasienica Rosielna i Dydnia po 12%. Najmniejszy udział w liczbie ludności analizowanego powiatu ma Gmina Domaradz.

Obserwowana obecnie struktura ludności obszaru LGD „Ziemia Brzozowska” jest pod wieloma względami niekorzystna. Występowanie wyraźnie zaznaczonych wyżów i niżów demograficznych sprawia, że zarówno rynek pracy, jak i rynek edukacyjny podlegają dużym zmianom w cyklu dwudziestopięcioletnim, trzydziestoletnim. Gęstość zaludnienia obszaru Lokalnej Grupy Działania Ziemia Brzozowska wynosiła 123 osób na 1 km² i utrzymywała się na tym samym poziomie w latach 2007-2013. Do obszarów o największej gęstości zaludnienia należały gminy: Brzozów (258 osób/km²) oraz Jasienica Rosielna (135 osób/km²). Najmniej osób na 1 km² przypadało w gminach: Dydnia (62 osoby/km²) oraz Nozdrzec (70 osób/km²). Blisko 2/3 mieszkańców obszaru objętego LSR to ludność w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata). Nieprzerwanie od roku 2010 liczebność tej grupy rośnie. **Liczebność osób w grupie poprodukcyjnej (od 59/64 lat), w analizowanym okresie obejmującym lata 2010-2013 również charakteryzuje się nieznaczną tendencją wzrostową.** Z kolei w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) odnotowano spadek liczebności. **Zaistniała sytuacja spowodowana jest wydłużeniem życia ludności przy równoczesnym niskim poziomie liczby urodzeń. Prognozy przewidują pogłębianie się tej tendencji.** Najwyższy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w 2013 roku odnotowano w Gminie Jasienica Rosielna, zaś najniższy w Gminie Nozdrzec. Z kolei najliczebniejsza grupa ludności w wieku produkcyjnym występuje w Gminie Brzozów, zaś najmniejsza w Gminie Nozdrzec. Najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym wystąpił w Gminie Nozdrzec, zaś najniższy w Gminie Jasienica Rosielna². Poniżej zamieszczona tabela prezentuje wykaz ludności w poszczególnych gminach objętych LSR według stanu na dzień 31 grudnia w latach 2010-2013.

Tabela 5. Liczba ludności według faktycznego zamieszkania (stan na 31.12)

Gmina	Liczba ludności według faktycznego zamieszkania, stan na 31.12			
	2010	2011	2012	2013
Brzozów	26663	26675	26738	26604
Domaradz	6177	6164	6141	6139
Dydnia	8241	8215	8185	8135
Haczów	9346	9327	9288	9336
Jasienica Rosielna	7608	7635	7734	7722
Nozdrzec	8537	8486	8460	8398
Razem obszar LGD:	66572	66502	66546	66334

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 6. Struktura ludności wg wieku i płci (stan na 31.12.2013)

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
20,6%	62,7%	16,7%
Ludność wg płci		
ogółem	mężczyźni	kobiety
66334	32807	33527

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując piramidę wieku mieszkańców obszaru działania LGD „Ziemia Brzozowska” da się zauważyć, że przewaga liczebna kobiet narasta silnie wraz z wiekiem. W młodszych grupach wieku jest więcej mężczyzn, różnica maleje przy przechodzeniu do kolejnych grup wieku, zaś po osiągnięciu równowagi w grupie wieku 40-44 lata dla ludności analizowanego obszaru, następne grupy wieku charakteryzują się zwiększającą się przewagą liczebną kobiet. **W ogólnej strukturze ludności praktycznie zachowana jest równowaga płciowa, co pokazuje także współczynnik feminizacji, który na analizowanym obszarze wynosi 102 (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn).**

Tabela 7. Przyrost naturalny na obszarze LGD Ziemia Brzozowska

Gmina	Rok						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzozów	96	102	95	78	74	78	39
Domaradz	-19	13	11	-2	6	3	3
Dydnia	4	22	26	-3	-6	1	0
Haczów	19	52	31	31	12	10	8
Jasienica Rosielna	21	29	50	48	11	47	20
Nozdrzec	-23	-6	15	-19	-32	12	6
Razem obszar LGD:	98	212	228	133	65	151	76

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych – stan na 31.12.

² Dane GUS, Bank Danych Lokalnych – stan na 31.12.2013

Przyrost naturalny w 2013 roku w pięciu z sześciu gmin obszaru LGD był dodatni, natomiast w gminie Dydnia był na poziomie zerowym. **Omawiany obszar charakteryzuje tendencja spadkowa analizowanego wskaźnika.**

Prognoza: Najnowsza długookresowa prognoza ludności Polski na lata 2014 – 2050 nie przewiduje dynamicznego rozwoju demograficznego województwa (Prognoza ludności na lata 2014-2050, GUS, Warszawa 2014). W 2050 r. liczba ludności w porównaniu do stanu w roku bazowym 2013 zmniejszy się o 12%. Oprócz ujemnego przyrostu naturalnego, będziemy obserwować dalsze niekorzystne z zmiany w strukturze ludności według wieku oraz zmniejszanie się liczebności kobiet w wieku rozrodczym. Osoby w wieku 65 lat i więcej życia będą stanowiły prawie 1/3 populacji, a ich liczba znacząco wzrośnie w porównaniu do 2013 r. Z kolei kobiety w wieku rozrodczym w 2050 r. w będą stanowiły jedynie 62% stanu z roku wejściowego. Widać więc, że w perspektywie lat liczba ludności województwa podkarpackiego będzie się systematycznie zmniejszać, przy czym tempo spadku będzie coraz większe wraz z upływem czasu. Wyniki najnowszej długookresowej prognozy ludności dla obszaru działania LGD „Ziemia Brzozowska” na lata 2015-2035 wskazują, że w perspektywie najbliższych 21 lat, tzw. horyzontu prognozy, liczba ludności na analizowanym obszarze będzie systematycznie zmniejszać się do roku 2035. Przewiduje się, że w 2015 roku ludność analizowanego obszaru wyniesie 66 150 osób, w 2020 – 65 518 osób, w 2025 – 64 724 osoby, w 2030 – 63 696 osób, zaś w 2035 roku 62 354 osoby, przy założeniu scenariusza prognozy określonego jako najbardziej realistyczny.

3.2 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów odnoszących się do tych grup

Jednym z celów LSR jest poprawa sytuacji w zakresie funkcjonowania tzw. grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy. Na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” do tego typu grup zaliczono:

Grupa	Charakterystyka grupy		
	Wyszczególnienie (stan na 31.12.2013 roku)	Osoby długotrwale bezrobotne	
Długotrwale bezrobotni	obszar LGD Ziemia Brzozowska:	Ogółem	Kobiety
		4728	2790
	Do głównych problemów tej grupy należą:		
	– dyskryminacja osób długotrwale bezrobotnych, jako kandydatów na potencjalnych pracowników;		
	– brak umiejętności autoprezentacji osób długotrwale bezrobotnych podczas rozmów kwalifikacyjnych;		
	– obniżona motywacja do podjęcia pracy osób pozostających bez pracy w dłuższym okresie;		
	– niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych;		
	– słabe kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych;		
	– spadek motywacji i obniżenie poczucia sprawczości w życiu osoby pozostającej długotrwale bez pracy, a także obniżenie poczucia własnej wartości, a nawet depresja;		
	– kłopoty finansowe osób dotkniętych problemem długotrwałego bezrobocia (m.in. brak środków na aktywne poszukiwanie pracy);		
– podejmowanie nieoficjalnego zatrudnienia przez osoby długotrwale bezrobotne.			

Obszar interwencji

Przeszło 40% respondentów, którzy wzięli udział w badaniu ankietowych wskazało za główny problem społeczno-gospodarczy obszaru LGD „Ziemia Brzozowska” wysokie bezrobocie. Z kolei w opinii osób uczestniczących w warsztatach diagnostyczno-projektowych osoby długotrwale bezrobotne stanowią najważniejszą grupę wymagającą wsparcia. Według danych statystycznych stanowi ona najliczniejszą grupę defaworyzowaną w obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” – 64,4%. Udział osób długotrwale bezrobotnych (osób pozostających bez pracy przynajmniej rok) stanowi główny problem w danym środowisku, stąd przedmiotową grupę uważa się za **kluczową grupę docelową, którą należy wesprzeć w ramach realizacji LSR.**

Zgodnie ze wskazaniami 12 przedstawicieli grup defaworyzowanych przedstawionymi na spotkaniu w dniu 28 grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie, w obszarze interwencji powinny się znaleźć przedsięwzięcia z zakresu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz pobudzenie aktywności mieszkańców do poszukiwania źródeł dochodów.

Za kolejną grupę defaworyzowaną należy uznać bezrobotnych niepełnosprawnych. W obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” takich osób w 2013 roku było 138, w tym 23 osoby miały prawo do zasiłku.

Wyszczególnienie (stan na 31.12.2013 roku)		Ogółem	Z prawem do zasiłku	Kobiety
Razem obszar LGD Ziemia Brzozowska:		138	23	77

Do głównych problemów tej grupy należą:

- pozostawanie poza rynkiem pracy większości osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym (szansa uzyskania świadczenia w postaci renty, jest dla wielu osób znacznie bardziej atrakcyjna, niż podjęcie pracy);
- nieefektywny i nieadekwatny do potrzeb rynku pracy system kształcenia osób niepełnosprawnych;
- stereotypowe myślenie potencjalnych pracodawców na temat niepełnosprawnych - pracownicy nieefektywni, kosztowni dla pracodawcy (konieczność dostosowania miejsc pracy do potrzeb niepełnosprawnych i konieczność uzyskania pozytywnej opinii PIP);
- bariery systemowe i prawne dla pracodawców przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (uregulowania te oceniane są jako nierealne i niedostosowane do potrzeb pracodawcy i pracownika);
- niejasne, skomplikowane i niestabilne przepisy prawa dotyczące zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Obszar interwencji

W opinii osób uczestniczących w warsztatach diagnostyczno-projektowych słabo wspierane na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” są też osoby niepełnosprawne. Stanowią one blisko 2% ogółu bezrobotnych. Choć nie jest to tak liczna grupa jak w przypadku osób długotrwale bezrobotnych, czy młodzieży i osób powyżej 50 roku życia została uznana za **kluczową grupę docelową na obszarze realizacji LSR**.

Bezrobocie wywołuje negatywne skutki społeczne i gospodarcze mające wpływ zarówno na obywateli, jak i na gospodarkę, zjawisko to jest spotęgowane zwłaszcza wśród osób niepełnosprawnych. Utrata praw i obowiązków wynikających z braku zatrudnienia, braku poczucia przynależności do grupy sprawia, że osoby te stają się niepotrzebne, pozbawione możliwości realizowania swojej roli społecznej. Skala i skutki bezrobocia zwłaszcza wśród osób niepełnosprawnych są na tyle istotne, że istnieje ogólne przekonanie wśród osób uczestniczących w warsztatach diagnostyczno-projektowych o konieczności interwencji zmierzającej do ograniczenia tego zjawiska.

Zgodnie ze wskazaniami 12 przedstawicieli grup defaworyzowanych przedstawionymi na spotkaniu w dniu 28 grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie, w obszarze interwencji powinny się znaleźć przedsięwzięcia z zakresu wspierania bezrobotnych osób niepełnosprawnych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej oraz pobudzenie aktywności osób niepełnosprawnych do poszukiwania źródeł dochodów.

W 2013 roku w obszarze działania LGD Ziemia Brzozowska bezrobotni stanowili 17,7% ludności w wieku produkcyjnym, z tego 9,6% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 6,2% - osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, natomiast 36,7% osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Wyszczególnienie (stan na 31.12.2015 roku)	Osoby bezrobotne z wykształceniem			
	wyższym		średnim ogólnokształcącym	
	2007	2013	2007	2013
Razem obszar LGD Ziemia Brzozowska:	284	711	301	459
			2218	2696

Problemy:

- niski poziom wykształcenia oraz brak kwalifikacji zawodowych i trudności z ich podnoszeniem;
- brak znajomości nowych technologii;
- deficyty wiedzy na temat sposobów poszukiwania pracy;
- niewielka liczba ofert pracy dla tej grupy.

Obszar interwencji

W opinii osób uczestniczących w warsztatach diagnostyczno-projektowych słabo wspierane na obszarze działania LDG „Ziemia Brzozowska” są też osoby bezrobotne z niskim wykształceniem. Zgodnie ze wskazaniami 12 przedstawicieli grup defaworyzowanych przedstawionymi na spotkaniu w dniu 28 grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie, w obszarze interwencji powinny się znaleźć wszelkie działania umożliwiający podniesienie kwalifikacji zawodowych osobom bezrobotnym i podjęcie pracy, takie jak szkolenia i kursy. W obszarze interwencji powinny się znaleźć też przedsięwzięcia z zakresu wspierania osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej oraz pobudzenie ich aktywności do poszukiwania źródeł dochodów.

Za grupę defaworyzowaną uznaje się również młodzież oraz osoby starsze. W dwóch kolejnych tabelach przedstawiono udział ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku 50+ w obszarze działania LGD Ziemia Brzozowska.

Młodzież i osoby powyżej 50 roku życia	Wyszczególnienie	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2007, 2013 [%]		Udział ludności w wieku 50+ w latach 2007, 2013 [%]	
		2007	2013	2007	2013
Razem obszar LGD Ziemia Brzozowska:		23,4%	20,6%	15,9%	18,3%

Obserwowany jest konsekwentny spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze objętym LSR. Zachodzące zmiany demograficzne będą nasilać to zjawisko, w związku z czym pojawia się konieczność przywiązywania szczególnej uwagi do ludności w grupie wieku poprodukcyjnym.

Obszar interwencji

W opinii osób uczestniczących w warsztatach diagnostyczno-projektowych osoby młode i powyżej 50 roku życia bardzo licznie zasilają grupę osób bezrobotnych na analizowanym obszarze i stanowią bardzo ważną grupę wymagającą wsparcia. Najwięcej firm działających w województwie podkarpackim /szczególnie w rejonach wiejskich oddalonych od centrum regionu, do jakich należy obszar działania LGD „Ziemia Brzozowska”/ to podatne na sezonowe wahania rynku małe jednostki, zatrudniające nie więcej niż kilka osób. Właściciele tych firm niechętnie podejmują decyzję o zatrudnieniu nowego pracownika, co w przypadku osób młodych stanowi barierę trudną do zniwelowania negatywnych wpływów i ich przezwyciężenia. Najlepszą ewentualnością dla osób młodych będących w wieku 18-25 lat jest kontynuacja nauki na studiach wyższych w kierunkach rokujących wysoką szansę na uzyskanie oferty pracy na rynku lokalnym lub w ramach europejskich służb zatrudnienia.

W obszarze interwencji powinny się też znaleźć wszelkie działania mające na celu promocję zatrudnienia, realizowane przez poszczególne powiatowe urzędy pracy, tj.: staże, usługi poradnictwa indywidualnego, szkolenia z zajęć aktywizacyjnych, prace interwencyjne.

Z kolei w obszarze interwencji dla bezrobotnych mieszkańców obszaru LGD „Ziemia Brzozowska” powyżej 50 roku życia powinny się znaleźć usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w pełnym zakresie oraz szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.

Ponadto powinny być wspierane działania umożliwiające opracowanie indywidualnego planu działania dla osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia. W ramach planów osoby poszukujące pracy będą mogły liczyć na propozycję zatrudnienia/ innej pracy, jak również różnych form aktywizacji (jak np. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, zatrudnienie subsydiowane – prace interwencyjne, roboty publiczne). W obszarze interwencji znajdują się też przedsięwzięcia z zakresu wspierania tej grupy osób bezrobotnych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej oraz pobudzenie ich aktywności do poszukiwania źródeł dochodów.

Ponadto istotnym elementem strategii powinny pozostać działania aktywizacyjne i integracyjne, skierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży oraz seniorów. Konieczna jest dalsza poprawa oferty spędzania czasu wolnego na terenie LGD.

Mieszkańcy miejscowości poniżej 5000 mieszkańców	Jedyną miejscowością liczącą ponad 5000 mieszkańców na analizowanym obszarze jest miasto Brzozów. Pozostałe miejscowości to wioski liczące do 5000 mieszkańców. W obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” jest ich 42. Na obszarach wiejskich objętych działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” żyje obecnie 58 784 ludzi. Wśród nich 81% posiada gospodarstwa rolne, a 19% to bezrolni, nie posiadający własnego gospodarstwa. Struktura źródeł utrzymania ludności wiejskiej jest bardzo zróżnicowana. Mieszkańcy obszarów wiejskich w większości posiadają gospodarstwa rolne, ale tylko 41% utrzymuje się z nich. 22% osób czerpie dochody wyłącznie z emerytur i rent, i tyleż samo z pracy najemnej. 12% mieszkańców posiada dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej, a 3% deklaruje dochód z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą. Na obszarze wiejskim działania LGD „Ziemia Brzozowska” występuje wysoka stopa bezrobocia licząca 16,6%. Jednym z poważniejszych problemów, które w zasadniczy sposób utrudniają podejmowanie inicjatyw na rzecz aktywizacji zawodowej, jest niski stopień samoorganizacji mieszkańców obszarów wiejskich.
	Obszar interwencji W opinii osób uczestniczących w warsztatach diagnostyczno-projektowych obszary te wymagają pobudzenia życia społeczno – gospodarczego, stworzenie bodźców do aktywności gospodarczej (tworzenie miejsc pracy, samozatrudnienie), zwiększenie potencjału turystycznego – kulturalnego poprzez nadawanie terenom i obiektom zdegradowanym nowych funkcji społeczno – gospodarczych oraz rozwiązywanie problemów społecznych, poprzez walkę z patologiami. Głównym i najważniejszym celem działań skierowanych do tej grupy defaworyzowanej będzie polepszenie warunków ich życia.

3.3 Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości

Lokalny rynek dóbr i usług jest kształtowany głównie przez lokalne firmy. Zasadne jest zatem zwrócenie uwagi na kilka zasadniczych elementów populacji firm funkcjonujących w obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska”.

Tabela 8. Struktura firm na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” według form własności w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	2816	2931	3043	3255	3201	3211	3313
Sektor publiczny	181	182	185	186	187	190	190
Sektor prywatny, w tym:	3057	3165	3269	3501	3471	3508	3637
– spółdzielnie	20	18	18	18	18	20	20
– spółki handlowe	61	59	60	67	84	87	102
– fundacje	4	5	6	7	8	10	12
– stowarzyszenia i organizacje społeczne	118	122	128	135	139	141	150
– osoby prowadzące działalność gospodarczą	2635	2749	2858	3069	3014	3021	3123

Źródło: Dane statystyczne z publikatorów GUS, Bank Danych Lokalnych – stan na dzień 31.12.

W 2013 roku w porównaniu do 2007 roku **liczba firm na analizowanym obszarze wzrosła o 497 podmiotów**. Najliczniejszą grupę w 2013 roku w sektorze prywatnym stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (94,2% firm). Na uwagę zasługuje sukcesywne zwiększanie się liczby fundacji i stowarzyszeń. **W 2013 roku w porównaniu do 2007 roku powstało 8 nowych fundacji oraz 32 nowe stowarzyszenia i organizacje społeczne**. W analizowanych latach na 1000 mieszkańców przypadało od 50 firm w 2007 roku do 58 firm w 2013 roku, co świadczy o **wzroście przedsiębiorczości mieszkańców**.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej

Gmina	Podmioty gospodarki narodowej ogółem	w tym w sektorze: rolniczym	Przemysłowym i budowlanym	Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	Os. fiz. prowadzące działalność gosp. na 1000 ludności
Brzozów	1724	34	465	648	51
Domaradz	293	3	130	477	41
Dydnia	412	18	146	506	42
Haczów	586	7	217	628	54
Jasienica Rosielna	408	7	139	528	45
Nozdrzec	404	30	143	481	39
Razem	3827	99	1240	Srednia	
				487	45

Źródło: Dane statystyczne z publikatorów GUS, Statystyczne Vademecum Samorządowca – stan na dzień 31.12.2013

Na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” dominują firmy związane z sektorem przemysłowo-budowlanym 32,4%. W sektorze rolniczym działalność prowadzi zaledwie 2,5% firm.

W 2013 r. dochody gmin na 1 mieszkańca z terenu objętego LSR wyniosły 2982 zł, przy średniej krajowej wynoszącej 3099 zł. W 2013 r. dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca spadły o 3,0% w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano również spadek wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca o 7,9% w porównaniu z 2012 r³.

Bazą do rozwoju działalności gospodarczej w obszarze działania LGD mogą być zasoby naturalne. Do bogactw naturalnych obszaru LGD „Ziemia Brzozowska” należą: piaski i żwiry, złoża gazu i ropy naftowej.

Na analizowanym obszarze brak jest firm, które realizują przedsięwzięcia innowacyjne. Zagroženiem dla dużej grupy firm działających w obszarze LGD „Ziemia Brzozowska” jest ekspansja dużych sieci handlowych na obszarze miast, wokół których funkcjonuje LGD. Grozi to wypieraniem, a co za tym idzie zanikaniem sektora małych firm handlowych. Z analiz ekonomicznych wynika również efekt spowolnienia w postaci braku kapitału na rozwój i inwestowanie w nowe dziedziny czy przedsięwzięcia, niski poziom dostępności funduszy pomocowych dla właścicieli małych firm oraz brak wsparcia merytorycznego dla osób chętnych na tworzenie mikroprzedsiębiorstw. W obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” mikroprzedsiębiorstwa stanowią najliczniejszą grupę przedsiębiorstw pod względem ich wielkości 95%, przedsiębiorstwa małe stanowią 4%, a średnie 0,25%. Na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” jeden podmiot gospodarczy zatrudniający ponad 1 000 osób. Dość dużym zagrożeniem dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw w regionie jest też wzrost obciążeń fiskalnych wynikających z sytuacji budżetowej

³ http://rzeszow.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_podkarpackie/portrety_powiat%C3%B3w/powiat_brzozowski.pdf

kraju – wpływające na kondycję finansową firm - skutkujące zmniejszeniem możliwości finansowania inwestycji, ograniczonymi możliwościami wykorzystania funduszy unijnych etc. Efektem nadmiernie restrykcyjnych przepisów i regulacji, zbyt skomplikowanych procedur oraz nakładania, zwłaszcza na małe i średnie firmy, zbyt wysokich obciążeń i danin na rzecz państwa może być wchodzenie do szarej strefy. „W sytuacjach takich niejednokrotnie ludzie stają przed alternatywą, czy zaprzestać działalności gospodarczej, czy wejść w szarą strefę”. Oczywiście, niesie to za sobą spadek liczby oficjalnych miejsc pracy i ograniczenie prowadzenia działalności gospodarczej⁴.

Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR w 2013 roku w kwocie 311,29 zł jest niższy niż średni obliczony dla województwa podkarpackiego, który wynosi 912,13 zł.

Niestety na obszarze LGD nie znajduje się żaden z podmiotów ekonomii społecznej związany z integracją społeczną, czyli Centrum Integracji Społecznej lub Klub Integracji Społecznej. Działają natomiast Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowe Domy Samopomocy - placówki wykonujące rehabilitację społeczną i zawodową niepełnosprawnych.

Charakterystyka branż z potencjałem rozwojowym oraz branż mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru

Korzystne położenie gmin objętych działaniem Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Brzozowska” wskazuje na ich turystyczny charakter, stąd duża liczba firm zajmujących się pozostałą działalnością, czyli świadczących usługi. W samej branży turystycznej (sekcja I: Usługi związane z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne) na analizowanym terenie działa 59 podmiotów gospodarczych. Obecnie turystykę postrzega się głównie jako dziedzinę gospodarki stwarzającą nowe miejsca pracy i przenoszącą popyt z regionów bogatszych do uboższych. Tereny objęte działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” to doskonałe miejsce do rozwoju oferty wypoczynku, opartego na walorach środowiska i aktywności rekreacyjnej, o której atrakcyjności decyduje możliwość poznania walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych miejsca/regionu oraz interaktywne metody prezentacji lokalnych zwyczajów, sposobów gospodarowania, tradycyjnej wytwórczości, itp., dla których turystyka może stać się branżą rozwojową. W dokumencie pod tytułem „Uwarunkowania rozwoju funkcji turystycznej na terenie gmin wiejskich województwa podkarpackiego” dokonano oceny atrakcyjności turystycznej gmin województwa podkarpackiego za pomocą wskaźnika potencjału turystycznego, który obejmuje atrakcyjność turystyczną oraz uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Gminy objęte działaniem Lokalnej Grupy Działania Ziemia Brzozowska znalazły się na następujących miejscach w rankingu określającego wskaźnik atrakcyjności turystycznej: Gmina Dydnia – 30 miejsce, Gmina Brzozów – 67 miejsce, Gmina Nozdrzec – 73 miejsce, Gmina Jasienica Rosielna – 77 miejsce, Gmina Haczów – 106 miejsce i Gmina Domaradz – 108 miejsce spośród 143 badanych gmin. Ponadto obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju mieści się w obszarze, w którym turystyka jako dziedzina gospodarki ma duże możliwości rozwoju (średnia wartość wskaźnika atrakcyjności turystycznej w obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” wynosi 0,25, przy maksymalnej wartości 0,54 i minimalnej 0,06). Reasumując, bez dodatkowych elementów wspomagających, takich jak rozwinięta infrastruktura techniczna, niezmiennie istotna z punktu widzenia mieszkańców regionu i inwestorów oraz występowanie walorów antropogenicznych, będących dodatkową zachętą dla turystów, funkcja turystyczna nie będzie się rozwijała w sposób optymalny. Inicjatywa wynikająca z chęci poprawy warunków życia i oczekiwane bodźce ekonomiczne sprawiają, że turystyka na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” może stanowić czynnik mobilizujący i aktywizujący dla mieszkańców w sferze zawodowej. Tereny jakie obejmuje LGD „Ziemia Brzozowska” (głównie wiejskie) to doskonałe miejsce do rozwoju oferty wypoczynku, opartego na walorach środowiska i aktywności rekreacyjnej, o której atrakcyjności decyduje możliwość poznania walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych miejsca/regionu oraz interaktywne metody prezentacji lokalnych zwyczajów, sposobów gospodarowania, tradycyjnej wytwórczości, itp. Potencjał turystyczny obszaru objętego działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” prezentują podrozdziały 3.7 i 3.11 niniejszej strategii.

3.4 Opis rynku pracy

Kolejnym punktem analizy jest charakterystyka lokalnego rynku pracy i rozmiarów zjawiska bezrobocia, z jakimi borykają się mieszkańcy i władze gmin obszaru objętego działaniem LGD „Ziemia Brzozowska”. Z punktu widzenia społeczno-gospodarczego, jedną z najważniejszych kwestii jest poziom bezrobocia zidentyfikowany poniżej.

Tabela 10. Dynamika liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze działania LGD Ziemia Brzozowska w latach 2007-2013

Wyszczególnienie (stan na 31.12.)	Liczba osób bezrobotnych						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzozów	2234	2388	2587	2552	2730	2845	2831
Gmina Domaradz	676	625	640	674	680	748	711
Gmina Dydnia	907	949	1023	980	973	1026	1022
Gmina Haczów	681	716	833	811	871	940	932
Gmina Jasienica Rosielna	568	672	746	748	797	911	919
Gmina Nozdrzec	816	852	868	875	867	886	926
Razem obszar LGD Ziemia Brzozowska:	5882	6202	6697	6640	6918	7356	7342

⁴ „Szara strefa w polskiej gospodarce w 2015 roku”, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2015.

Źródło: Dane statystyczne z publikatorów GUS, Bank danych lokalnych oraz dane Powiatowego Urzędu Pracy w Brzozowie – stan na dzień 31.12.

Liczba osób bezrobotnych z obszaru działania LGD Ziemia Brzozowska wykazywała tendencje wzrostową. W 2007 roku w obszarze LGD Ziemia Brzozowska bez pracy pozostawało 5882 osób, w 2013 roku było 7342 osób.

Tabela 11. Charakterystyka rynku pracy na obszarze objętym działaniem Lokalnej Grupy działania Ziemia Brzozowska (stan na 31.12.2013)

Liczba osób pracujących				
ogółem		mężczyźni		kobiety
8019		3411		4608
Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	Kobiety	Mężczyźni
Zarejestrowani bezrobotni do 25 roku życia		1426	703	723
Osoby które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia		137	104	33
Powyżej 50 roku życia		1387	575	812
Długotrwale bezrobotni		4728	2790	1938
Stopa bezrobocia				
24,3%				
Struktura bezrobotnych wg wykształcenia i płci				
Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	Kobiety	Mężczyźni
Wyższe		711	532	1 9
Policealne i średnie zawodowe		1876	1153	723
Średnie ogólnokształcące		459	310	149
Zasadnicze zawodowe		2696	1223	1473
Gimnazjalne i poniżej		1600	656	944
Ogółem		7342	3874	3468
Bezrobotni z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku				
Obszar LGD		Z prawem do zasiłku	Bez prawa do zasiłku	
		1211	6131	
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych z podziałem na staż pracy				
Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	Kobiety	Mężczyźni
Staż	do 1 roku	1104	666	738
	od 1 – 5	1752	906	846
	5-10	1201	564	637
	10-20	1061	549	512
	20-30	591	206	385
	30 lat i więcej	142	27	115
	bez stażu	1491	956	535
Ogółem		7342	3874	3468

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, dane PUP w Brzozowie

Liczba bezrobotnych do liczy osób w wieku produkcyjnym na obszarze objętym LSR w 2013 roku wynosi 17,7% i przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie podkarpackim, który wynosi 11,4%.⁵

Wyniki zastosowanych przez LGD partycypacyjnych metod tworzenia strategii - warsztaty diagnostyczne

Problemy związane z gospodarką/przedsiębiorczością, rynkiem pracy - wyniki zastosowanych przez LGD partycypacyjnych metod tworzenia strategii - warsztaty diagnostyczne

- mała liczba przedsiębiorców;
- zanik rolnictwa;
- brak terenów inwestycyjnych;
- słaba kondycja finansowa większości firm;
- niedostateczne kwalifikacje zawodowe absolwentów szkół (praktyki zawodowe) - niewystarczająca współpraca szkół z pracodawcami;
- słabe kształcenie zawodowe;
- duży odpływ fachowców za granicę i do większych ośrodków miejskich;

⁵ http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=410055&p_token=0.49368945706069245

- utrudniony dostęp do rynku pracy dla kobiet, młodych matek, absolwentów szkół;
- ucieczka młodych, wykształconych za granicę i do większych ośrodków miejskich;
- niskie pobory/dochody;
- niewystarczające wsparcie przedsiębiorców;
- ginące zawody np. kowalstwo artystyczne, tapicer;
- niewystarczające wsparcie instytucji rynku pracy dla osób bezrobotnych;
- dużo osób niepełnosprawnych które nie mogą znaleźć pracy;
- mała liczba zakładów usługowo-produkcyjnych;
- problem eurosieroctwa;
- drenaż intelektualny;
- bardzo wysoki poziom bezrobocia – osoby młode, wykształcone, osoby 50+, kobiety;;
- bardzo utrudniony dostęp do rynku pracy dla osób 50+;
- ograniczone kapitały na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej;
- niewystarczająco rozwinięty sektor MŚP;
- płytki rynek na usługi;
- niepewność sprzedaży produktów rolnych (brak kontraktacji);
- niestabilny rynek pracy;
- jednoosobowe, słabe firmy zależne od „nadwykonawców”;
- niewykorzystany potencjał turystyczny;
- duże obciążenia pracodawców związane z przygotowaniem pracowników do wykonywania zawodu praktycznego.

3.5 Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Na terenie działania LGD „Ziemia Brzozowska” zarejestrowanych było 85 organizacji pozarządowych. Według stanu na dzień 30.12.2013 r. na analizowanym terenie działało 47 Ochotniczych Straży Pożarnych.

Tabela 12. Organizacje pozarządowe na terenie LGD Ziemia Brzozowska

Gmina	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba OSP
Brzozów	42	9
Domaradz	5	5
Dydnia	14	11
Haczów	9	7
Jasienica Rosielna	7	4
Nozdrzec	8	11

Źródło: Dane ze strony Starostwa Powiatowego w Brzozowie

Organizacje funkcjonujące na obszarze LGD organizują imprezy i przedsięwzięcia promujące i upowszechniające rodzimą kulturę, dziedzictwo kulturowe, produkty i wyroby lokalne. Są to głównie wydarzenia związane z promocją lokalnej kultury, historii, tradycji i obrzędów oraz zachwalające lokalne przysmaki. Wydają także broszury i książki promujące lokalne dziedzictwo kulturalne oraz kulinarne. Wiele stowarzyszeń i organizacji chętnie bierze udział w imprezach i przedsięwzięciach promocyjno-upowszechniających organizowanych przez gminne instytucje kultury. Najchętniej udział biorą zespoły artystyczne działające przy gminnych ośrodkach kultury oraz Koła Gospodyń Wiejskich. Jest to dla nich możliwość zaprezentowania swoich umiejętności i wyrobów zgromadzonej publiczności oraz szansa zmierzenia się z innymi. Organizacje społeczne działające na terenie gmin tworzących LGD realizują również projekty, które są sfinansowane lub współfinansowane przy udziale środków finansowych z funduszy unijnych oraz innych funduszy krajowych i zagranicznych. Organizacje społeczne angażują się również w działania charytatywne wspomagające ludzi poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych i znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.

Wśród organizacji wiele jest podmiotów krzewiących kulturę fizyczną i promujących działania pro-sportowe. Na obszarach wiejskich znaczącą rolę odgrywają Gminne, Ludowe Zespoły i Kluby Sportowe. Ponadto niemalże przy każdej placówce oświatowej funkcjonują uczniowskie kluby sportowe. Dzięki nim młodzież szkolna ma szansę na rozwijanie swoich umiejętności pod okiem nauczycieli, będących często trenerami w klubach sportowych. Dzięki temu najzdolniejsi uczniowie trafiają do drużyn młodzieżowych klubów sportowych, które prowadzą treningi w kilku grupach wiekowych. Łącznie na obszarze objętym LSR działa 58 klubów sportowych.

Jednocześnie należy zauważyć, że na obszarze LGD zwiększyło się zainteresowanie kulturą fizyczną, co jest trendem odwrotnym do procesów zachodzących w województwie. W porównaniu z 2008 rokiem w 2014 roku wzrosła liczba członków klubów sportowych (o blisko 10%). Wynika to z dobrze wyposażonej bazy sportowo-rekreacyjnej, która rozwija ambicje mieszkańców, aby uprawiać sport i rozwijać kulturę fizyczną.

Bardzo istotnym czynnikiem rozwoju sportu na terenie LGD jest dalsza rozbudowa bazy sportowej oraz modernizacja istniejącej. Również bardzo ważną sprawą, która pozwoli na dalszy rozwój sportu jest popularyzacja sportu oraz aktywnego spędzania wolnego czasu. Koniecznym staje się więc stworzenie warunków lokalowych i sprzętowych

umożliwiających aktywizację i lepszą integrację lokalnej społeczności w zakresie podejmowania inicjatyw społecznych aktywizujących i integrujących lokalne środowisko.

Słabą stroną obszaru LGD jest zbyt mała liczba przedsięwzięć integrujących społeczność lokalną (kontynuowana jeszcze pasywna postawa społeczeństwa) i ich niski poziom, co w jakimś stopniu rzutuje na niską jakość form aktywności ośrodkach wiejskich regionu. Należy zwrócić szczególną uwagę na rozwój inicjatyw integrujących lokalne środowisko poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć, szczególnie w zakresie kultury, edukacji i sportu, co pozwoli na wzmocnienie kapitału społecznego.

Wyniki zastosowanych przez LGD partycypacyjnych metod tworzenia strategii - warsztaty diagnostyczne

Sektor społeczny – społeczeństwo obywatelskie (*integracja i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, stopień integracji społeczności lokalnych, stopień zorganizowania społeczności lokalnych, organizacje pozarządowe (NGO)*)

- bierność części społeczeństwa w zakresie działań na rzecz swojego środowiska;
- mała liczba działań aktywizujących osoby 40/50+;
- słabe zaplecze techniczne organizacji np. OSP, KGW, LZS;
- ograniczone środki w organizacjach na udział własny i na realizację projektów;
- niedostateczna wiedza o tym jak można wykorzystać swój potencjał;
- słaba umiejętność pozyskiwania i rozliczania projektów;
- braki w wyposażeniu organizacji pozarządowych (np. sprzęt, stroje);
- mało aktywnie działających liderów;
- niewystarczający poziom aktywności społecznej;
- niedostatecznie upowszechniana informacja o działalności różnych instytucji i organizacji na terenie gmin;
- krzywdzące stereotypy myślenia o osobach zaangażowanych społecznie,
- bardzo słabe przygotowanie organizacji pozarządowych do ubiegania się o środki pomocowe (m. in. środki na udział własny, umiejętność przygotowania i rozliczania wniosku);
- osoby starsze, pozostające bez opieki bez oferty spędzania wolnego czasu;
- mała wrażliwość na sprawy społeczne;
- nieufność do organów władzy;
- niedostateczna informacja o możliwościach ubiegania się o środki pomocowe;

3.6 Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk

Podstawowym problemem społecznym jest ubóstwo. Sposobów jego pomiaru jest wiele. O skali tego problemu można wnioskować m.in. poprzez analizowanie udziału osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 13. Liczba osób korzystających z opieki społecznej na obszarze objętym LSR

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających z opieki społecznej		Skala ubóstwa
	2009	2013	2013
Gmina Brzozów	2429	2394	8,9%
Gmina Domaradz	1508	1374	22,3%
Gmina Dydnia	1686	1636	20,1%
Gmina Haczów	1009	881	9,4%
Gmina Jasienica Rosielna	1716	1754	22,7%
Gmina Nozdrzec	1924	1913	22,7%
Razem obszar LGD Ziemia Brzozowska:	10272	9952	15%

Źródło: Dane Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z gmin objętych obszarem działania LGD Ziemia Brzozowska oraz GUS BDL – stan na dzień 31.12.

W 2013 roku aż 15% ludności z obszaru objętego działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” korzystało z pomocy społecznej. Największy udział tego typu osób odnotowano w Gminie Jasienica Rosielna (22,7%) i Gminie Nozdrzec (22,7%). Zgodnie z przyjętym kryterium zasięg ubóstwa był najmniejszy w Gminie Brzozów i Gminie Haczów (odpowiednio 8,9% i 9,4%). W 2013 roku, w porównaniu do 2009 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadła.

Skala wykluczenia społecznego

Zjawisko zagrożenia wykluczeniem społecznym jest to połączenie braku zasobów ekonomicznych, występowania izolacji społecznej oraz ograniczonego dostępu do praw o charakterze społecznym i obywatelskim. Wykluczenie jest więc związane z marginalizacją ekonomiczną oraz społeczną.

Zjawisko wykluczenia społecznego polega na niepodjęciu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub wypadaniu z niej i dotyczy osób, rodzin lub grup ludności, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (bieda, ubóstwo materialne);
- zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych, np. deindustrializacji, kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów;
- nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im zdobycie normalnej pozycji społecznej, odpowiedniego poziomu kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny, co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych;
- nie mają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co wynika z niedorozwoju tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków publicznych, niską efektywnością funkcjonowania;
- doświadczają przejawów dyskryminacji, zarówno wskutek niedorozwoju właściwego ustawodawstwa, jak i kulturowych uprzedzeń oraz stereotypów;
- mają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na zaistnienie niesprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby albo innych cech indywidualnych;
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób, np. przemocy, szantażu, indoktrynacji⁶.

Tabela 14. Liczba osób objętych zjawiskiem wykluczenia społecznego na obszarze objętym LSR

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych zjawiskiem wykluczenia społecznego		Skala wykluczenia społecznego
	2009	2013	2013
Razem obszar LGD Ziemia Brzozowska:	5136	4976	7,5%

Źródło: Dane Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z gmin objętych obszarem działania LGD Ziemia Brzozowska – stan na dzień 31.12.2013

Skala wykluczenia społecznego na terenie objętym LSR w roku 2013 wyniosła 7,5% i w porównaniu do roku 2009 zmniejszyła się o 0,4%.

Problemy społeczne - wyniki zastosowanych przez LGD partycypacyjnych metod tworzenia strategii - warsztaty diagnostyczne

Sektor społeczny – wykluczenie społeczne (*ubóstwo, wykluczenie społeczne – liczba osób objętych opieką społeczną, opieka nad dziećmi, niepełnosprawnymi, osobami starszymi i osobami niedostosowanymi społecznie*)

- niedostateczna ilość ofert i form wsparcia spędzania wolnego czasu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży;
- niedostateczna ilość instytucji zapewniających całodobową/dzienną opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi;
- niedostateczna ilość instytucji opieki dla osób niepełnosprawnych;
- brak Uniwersytetu Trzeciego Wieku/instytucji organizującej czas dla osób starszych; niedostateczna ilość organizacji organizujących czas dla dzieci niepełnosprawnych, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- bezradność części osób korzystających z pomocy społecznej;
- ukryte bezrobocie;
- niewystarczająca aktywizacja osób bezrobotnych (zbyt słabe wsparcie psychologiczne, prawne itp.);
- niska samoocena osób bezrobotnych;
- brak determinacji osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy;
- niska aktywność społeczna;
- zbyt słaba wiedza o możliwościach pozyskania środków pomocowych;
- ograniczone środki własne na korzystanie z dotacji;
- słaba aktywizacja osób starszych;
- występujące zjawisko ujawnionej przemocy w rodzinie;
- niedostateczna ilość szkolnych świetlic opiekuńczych;
- przypadki występowania rodzin dysfunkcyjnych;
- zjawisko eurosieroctwa;
- wykształcenie niepasujące do aktualnego zapotrzebowania na rynku pracy (praktyczne umiejętności zawodowe);

3.7 Dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury

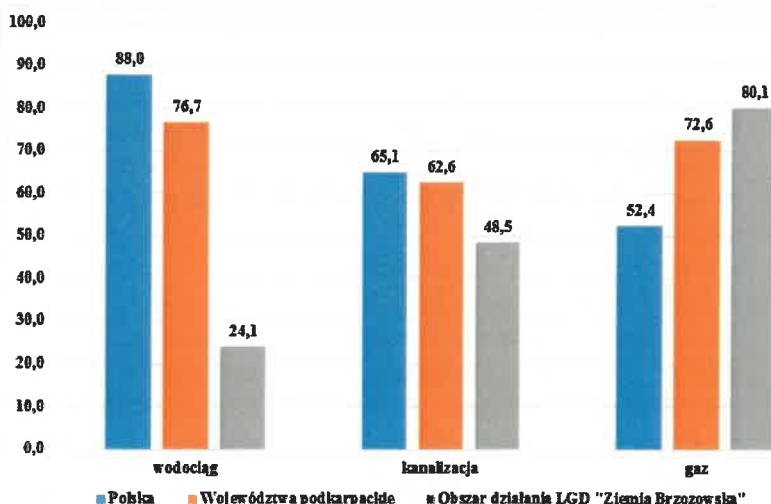
Dostęp do miejscowej infrastruktury

Infrastruktura techniczna determinuje w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na tym terenie ludności. Wyposażenie obszaru działania LGD „Ziemia Brzozowska” w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma silny wpływ na jego rozwój oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jego atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych zadań.

⁶ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, Warszawa 2003, s. 21. Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Stan wyposażenia obszaru działania LGD „Ziemia Brzozowska” w wodociąg, kanalizację i sieć gazową, czyli urządzenia techniczne zorganizowane w komunalnych systemach sieciowych, określa odsetek mieszkańców korzystających z instalacji w odniesieniu do ogółu ludności gminy.

Analizując obok zamieszczony wykres widać duże braki w wyposażeniu obszaru objętego działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” w infrastrukturę zarówno wodociagową jak i kanalizacyjną w odniesieniu do wszystkich jednostek porównywalnych. Z kolei w zakresie wyposażenia w gaz sieciowy obszar objęty działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” znacznie przewyższa jednostki porównywalne.

Źródło: Dane statystyczne z publikatorów GUS, Bank danych lokalnych

Problemy społeczne - wyniki zastosowanych przez LGD partycypacyjnych metod tworzenia strategii - warsztaty diagnostyczne

Infrastruktura

- wymagająca remontu infrastruktura placówek kulturalnych, edukacyjnych;
- słabe wyposażenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna (np. boiska sportowe);
- brak przedszkoli w niektórych miejscowościach;
- wyeksploatowane i słabo wyposażone budynki OSP i Domów Ludowych;
- infrastruktura szkolna niepasująca do aktualnych trendów demograficznych;
- słabe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i niska estetyka;
- zły stan infrastruktury drogowej w niektórych miejscowościach.

Dostęp do kultury

Jakość życia mieszkańców obszaru LGD Ziemia Brzozowska zależy w dużej mierze od dostępności dóbr szeroko rozumianej kultury, w tym również do czytelnictwa.

Tabela 15. Dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury

Wyszczególnienie	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną		Liczba domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic		Liczba zespołów artystycznych	Liczba placówek kulturalnych (np. muzea, galerie, izby pamięci itp.)
	2007	2013	2007	2013		
Gmina Brzozów	2899	2956	1	1	20	6
Gmina Domaradz	2024	2046	0	1	3	2
Gmina Dydnia	912	1017	1	1	3	3
Gmina Haczów	1510	1556	2	1	3	2
Gmina Jasienica Rosielna	1834	1931	1	1	2	2
Gmina Nozdrzec	1385	1200	1	1	3	2
Średnia/razem dla obszaru LGD Ziemia Brzozowska:	1760	1784	6	6	37	17

Źródło: Dane statystyczne z publikatorów GUS, Bank danych lokalnych – stan na dzień 31.12.2013, dane poszczególnych urzędów gmin powiatu brzozowskiego

W latach 2007-2013 w na obszarze działania LGD Ziemia Brzozowska średnia liczba osób przypadających na jedną placówkę biblioteczną utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2013 roku w na analizowanym obszarze na jedną placówkę biblioteczną przypadało 1784 osoby. Liczba placówek kulturalnych pozostała na tym samym poziomie. Okres największego natężenia życia kulturalnego obszaru objętego działaniem LDG Ziemia Brzozowska przypada głównie na miesiące letnie i koncentruje się przede wszystkim w Brzozowie. Odbyna się wtedy wiele imprez plenerowych.

Problemy społeczne - wyniki zastosowanych przez LGD partycypacyjnych metod tworzenia strategii - warsztaty diagnostyczne

Kultura, rekreacja (dostęp do miejscowej infrastruktury (kultura, rekreacja), dziedzictwo lokalne (historyczne, kulturowe, kulinarne), zachowanie tradycji, stan obiektów zabytkowych)

- wymagająca remontu infrastruktura GOK-ów wraz z placówkami terenowymi;

- braki w wyposażeniu GOK-ów, zespołów ludowych, tanecznych, artystycznych np. meble, stroje, książki, sprzęt nagłaśniający, muzyczny itp.;
- przestarzały sprzęt i braki w oprogramowaniu komputerowym;
- zbyt mało imprez/działań integrujących mieszkańców poszczególnych gmin i promujących region;
- spadająca aktywność mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie udziału w kulturze;
- niedostateczne uznanie dla osób działających społecznie;
- niszczące zabytki;
- zanikająca tradycja i kultura ludowa;
- zachowania prozdrowotne, rehabilitacja ruchowa itp.
- niezinwentaryzowane zasoby dziedzictwa kulturowego;
- mała ilość rozwiązań wspierających podtrzymywanie tradycji;
- niewystarczająca estetyka i wyposażenie miejsc o charakterze publicznym;
- ograniczone możliwości udziału lokalnych zespołów w występach poza terenem obszaru objętego LSR;
- małe zainteresowanie udziałem w odpłatnej ofercie kulturalnej;
- niedostateczna liczba animatorów kultury;
- zagrożenie utraty dziedzictwa kulturowego;
- słabe oznakowanie obiektów zabytkowych;
- niedostateczne wypromowanie obiektów atrakcyjnych i zabytkowych;
- niedostateczna ilość pozainstytucjonalnych stałych form rozwoju, rozwijania zainteresowań mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży;
- coraz mniejsze przywiązanie do tradycji;
- potrzeba podnoszenia kwalifikacji dla pracowników GOK w zakresie animacji czasu wolnego;

3.8 Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna)

Spójność historyczna

Obszar LGD łączy wspólna przeszłość historyczna. Pierwsze siedziby ludzkie na ziemi brzozowskiej pojawiły się nad Sanem w młodszej epoce kamiennej (neolit, ok. 5000 – 1700 p.n.e.). Szybki wzrost liczby osad wiązał się z rozwojem kultury łużyckiej (od ok. 1200 p.n.e.) Duża osada tej kultury funkcjonowała m. in. w Haczowie, z tego okresu pochodzą skarby monet rzymskich, znalezione w Grabownicy Starzeńskiej i Siedliskach. Po okresie „pustki osadniczej” (V-VI w.), skupiska ludzkie pojawiły się dopiero wraz z osiedleniem się na tym terenie Słowian (VII-VIII w.). Obszar ziemi brzozowskiej zamieszkiwało słowiańskie plemię Lędzian, które w IX w. zależne było od Państwa Wielkomorawskiego a w X w. od Węgrów. W roku 981 obszar ten zajął książę kijowski Włodzimierz, włączając go na kilka wieków w obręb państwa ruskiego. Od XI w. ziemia brzozowska należała do ruskiego księstwa Halicko-Włodzimierskiego, którego ostatni władca, umierając w 1340 r., swoim dziedzicem uczynił króla Polski, Kazimierza Wielkiego. Kazimierz zajął większość księstwa, włączając do Korony Polskiej m. in. ziemię brzozowską, niemal równocześnie rozpoczęła się także intensywna kolonizacja nowych nabytków.

Akcja kolonizacyjna prowadzona była na tzw. prawie niemieckim, które przede wszystkim zakładało niemieckie (zachodnioeuropejskie) wzorce organizacji osad. Strukturę osadniczą uzupełniło osadnictwo na prawie wołoskim (poł. XV–poł. XVII), dostosowane do potrzeb gospodarki pasterskiej i umożliwiające zasiedlenie trudniej dostępnych partii terenu powiatu. Powstałe więc wówczas osady, zakładane przez prawosławnych pasterzy, uzupełniły strukturę osadniczą „ruskiej” części późniejszego powiatu (jak np. Wola Jasienicka). Zresztą zdecydowana większość wsi miała ludność mieszaną, polsko-ruską, uzupełnianą niekiedy przez klika rodzin innych narodowości.

Spójność kulturowa

W XIV wieku na terenie ziemi brzozowskiej istniały osady przede wszystkim wzdłuż dolin rzecznych. Wzdłuż Sanu były to wsie ruskie i prawosławne (jak Ulucz czy Temeszów), w zachodniej części dzisiejszego powiatu brzozowskiego polskie i rzymskokatolickie (Humniska czy Wzdów). Strukturę osadniczą uzupełniło osadnictwo na prawie wołoskim (poł. XV–poł. XVII), dostosowane do potrzeb gospodarki pasterskiej i umożliwiające zasiedlenie trudniej dostępnych partii terenu powiatu. Zdecydowana większość wsi miała ludność mieszaną, polsko-ruską, uzupełnianą niekiedy przez klika rodzin innych narodowości. Podwójne – po części polskie i rzymskokatolickie, po części ruskie i prawosławne (później greckokatolickie) – oblicze kulturowe ziemi brzozowskiej widać dzisiaj wyraźnie na mapie zabytków sakralnych. Część wschodnia to obszar zdominowany przez cerkwie greckokatolickie, część zachodnia przez kościoły rzymskokatolickie. Nieco odmiennie wyglądała struktura ludności samego Brzozowa, w którym z czasem niemalą rolę odgrywali Żydzi, nie brak też było obywateli narodowości niemieckiej. Żydzi pojawili się w Brzozowie stosunkowo późno, w XVIII w. Rodziny żydowskie osiedlały się też w wielu innych osadach ziemi brzozowskiej, zwłaszcza tych posiadających charakter miasteczek (Domaradz, Ulucz czy Jasienica Rosielna, w której Żydzi stanowili 30% mieszkańców). Społeczność żydowska została wymordowana w czasie II wojny światowej, ukraińska (ruska) objęta wysiedleniami lat 1946-1947. Współczesna kultura ludowa ziemi brzozowskiej ma więc jednorodny etnicznie charakter, stanowiąc przykład folkloru pogórzańskiego. Znana jest przede wszystkim z licznych kapel ludowych, jak i zespołów

obrzędowych a poznać ją można uczestnicząc w organizowanych tu wyjątkowo często, różnorodnych imprezach kulturalnych. Dziedzictwo duchowe tworzy się także obecnie. W powiecie brzozowskim funkcjonuje 32 parafie rzymskokatolickie.

3.9 Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego

Opis układu przestrzennego

Rozmieszczenie ludności obszarze objętym działaniem LGD Ziemia Brzozowska jest bardzo nierównomierne. Większe skupiska ludności występują wzdłuż ciągów komunikacyjnych, rzadsze zabudowania występują wzdłuż ciągów w terenach wyżej wzniesionych i wśród kompleksów pól uprawnych. Miasto Brzozów posiada zwartą, czytelną kompozycję. W centrum położony jest niewielki Rynek, w centrum którego zlokalizowany jest budynek Ratusza. Na obszarze działania LGD Ziemia Brzozowska obowiązuje 29 planów odnowy miejscowości. Na analizowanym obszarze występują tereny zdegradowane, gdzie koncentrują się problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe oraz kulturowe wymagające rewitalizacji. Obszar wyznaczony/ przewidziany do rewitalizacji na terenie działania LGD Ziemia Brzozowska obejmuje łącznie 100,09 ha (14 obszarów). Ograniczenia w użytkowaniu na obszarze LSR obowiązują na terenach objętych ochroną prawną i konserwatorską.

3.10 Opis dziedzictwa kulturowego/zabytków

Zachowane dziedzictwo materialne obszaru objętego działaniem LGD Ziemia Brzozowska stanowi jego potencjał kulturowy, który znacząco wpływa na rozwój społeczny i gospodarczy lokalnego środowiska. Na dziedzictwo kulturowe analizowanego obszaru składają się zarówno dobra kultury materialnej, zwyczaje, obrzędy oraz tradycje. Najbardziej charakterystyczną wizytówką obszaru LGD są zabytki architektury drewnianej, przede wszystkim stare kościoły i dwory. Liczbę obiektów zabytkowych zlokalizowanych w poszczególnych gminach tworzących obszar działania LGD „Ziemia Brzozowska” prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 16. Obiekty zabytkowe

Gmina	Liczba obiektów zabytkowych
Brzozów	24
Domaradz	4
Dydnia	17
Haczów	8
Jasienica Rosielna	7
Nozdrzec	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych oraz danych Gmin: Brzozów, Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna, Nozdrzec

3.11 Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki

Potencjał turystyczny obszaru objętego Strategią Rozwoju Lokalnego tworzą jego walory przyrodnicze, infrastruktura turystyczna, dziedzictwo kulturowe oraz dostępność komunikacyjna. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego posiada liczne walory stanowiące atrakcję turystyczną. Są to przede wszystkim wysokiej klasy atrakcje kulturowe (liczne zabytki kultury, miejsca historyczne, tradycje folklorystyczne) oraz obszary i obiekty o cennych walorach przyrodniczych (kompleksy leśne, rzeki, jeziora). Obszar objęty LSR odgrywa ważną rolę jako miejsce docelowe i ośrodek turystyki krajowej i zagranicznej. Charakterystykę obszarów atrakcyjnych turystycznie ze wskazaniem potencjału dla rozwoju turystyki prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 17. Obszary atrakcyjne turystycznie

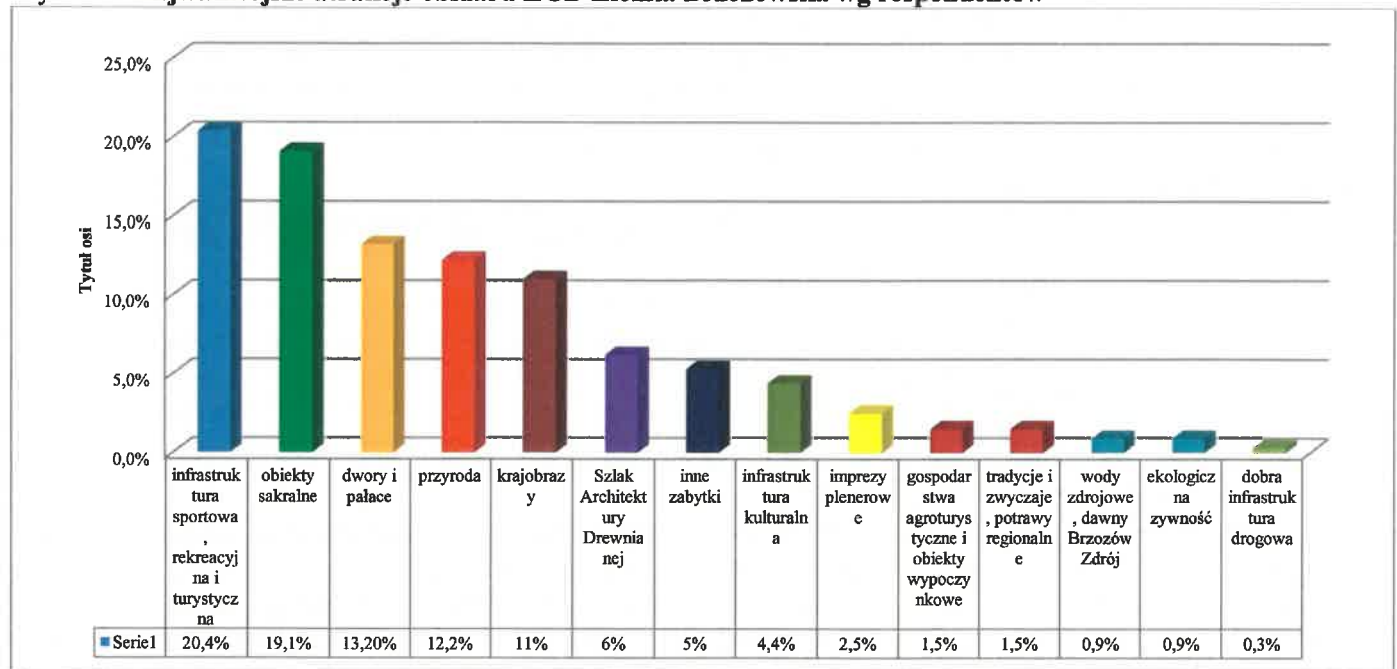
Walory przyrodnicze	Rezerваты: „Kretówki”, „Cisy w Malinówce”, Parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy, Obszary chronionego krajobrazu: Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu i Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszary chronione Natura 2000: „Rzeka San”, „Kościół w Dydni”, Użytki ekologiczne: w Warze 8 ha stanowiska śnieżyczki przebiśnieg.						
Walory antropogeniczne (kulturowe)	Na terenie obszaru powiatu brzozowskiego znajduje się 70 obiektów oraz 10 parków wpisanych do rejestrów zabytków. Działają zespoły ludowe, muzyczne, grupy teatralne oraz orkiestry dęte.						
Infrastruktura turystyczna	Na terenie obszaru objętego LSR znajdują się m.in.: Szlak Architektury Drewnianej, Szlak umocnień nad Sanem, Ścieżka przyrodnicza Brzozów-Zdrój, Szlak rowerowy Doliny Sanu, Wioska szlaków Obarzym, Nordic Walking Park, boiska sportowe, baseny – 2 kryte i otwarte. W powiecie brzozowskim w branży turystycznej działa 59 podmiotów gospodarczych.						
Intensywność ruchu turystycznego (stan na 31.12.2013r.)							
Liczba gospodarstw agroturystycznych	25	Ilość miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	205	Ruch turystyczny – turystyczne obiekty noclegowe	6	Liczba miejsc noclegowych	264

			ogółem		
Polacy korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania	11091	Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania		375	
Wskaźnik Schneidera (intensywność ruchu turystycznego)				172,8	
Dostępność komunikacyjna	Lokalizacja powiatu brzozowskiego w regionie sprzyja jego dostępności komunikacyjnej. Sieć transportową powiatu tworzy system transportu drogowego, który w sposób pośredni (dzięki dobremu połączeniu drogowemu z Sanokiem, Krosnem i Rzeszowem) jest w pełni powiązany z układem krajowym i międzynarodowym. Brzozów (siedziba LGD Ziemia Brzozowska) zlokalizowany jest w odległości: 64 km od autostrady A4 (Rzeszów).				

Źródło: opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych oraz danych gmin: Brzozów, Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna, Nozdrzec

Poniższy wykres wskazuje najczęściej wymieniane atrakcje obszaru LGD Ziemia Brzozowska wymieniane przez respondentów biorących udział w ankiecie.

Wykres 2. Najważniejsze atrakcje obszaru LGD Ziemia Brzozowska wg respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

3.12 Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru

Spośród licznych twórców indywidualnych – zajmujących się m.in. literaturą, malarstwem, rzeźbą, ceramiką artystyczną, metaloplastyką, szopkarstwem, tkaniną artystyczną, haftem, koronkarstwem – wielu kontynuuje tradycje rodzinne, przekazywane z pokolenia na pokolenie – żeby wymienić tylko rzeźbiarskie rodziny Lasków z Humnisk czy Rogozów z Domaradza. Szerokie międzynarodowe uznanie zdobyli wywodzący się z Ziemi Brzozowskiej artyści, zarazem pedagodzy: rzeźbiarz prof. Marian Konieczny, malarka prof. Jadwiga Szmyd-Sikora czy rzeźbiarz Piotr Woroniec. Spośród nieżyjących twórców, którzy rozslawili swoją „małą ojczyznę” i poza jego granicami, wspomnieć trzeba rzeźbiarza Jana Medykę, hafciarkę Marię Matusz, poetkę Herminę Zubel czy pisarza Augustyna Barana. Ze współcześnie aktywnych twórców do najbardziej znanych należą: rzeźbiarz i malarz Henryk Cipora z Krzywego, malarki Magdalena Wyżykowska z Jasionowa, Dorota Wasylewicz-Sroka z Brzozowa, poeta Józef Cudak z Wary oraz pisankarka Janina Zubel z Jabłonki.⁷ Produkty lokalne są promowane i sprzedawane na cyklicznych imprezach kulturalnych organizowanych w regionie, a przede wszystkim na Targach Rzemiosła i Przedsiębiorczości - Agrobieszczady. Ponadto są dostępne u lokalnych twórców. Lokalni twórcy ludowi chętnie prezentują warsztaty, w których powstają ich prace. Produkty lokalne są również promowane na stronach internetowych gmin i samych twórców.

3.13 Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego

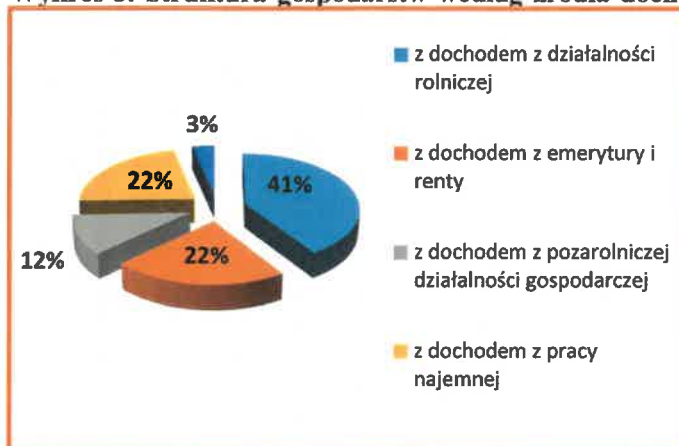
Na przestrzeni ostatnich lat proces zmniejszenia się liczby ludności zamieszkującej obszary wiejskie i utrzymującej się wyłącznie z rolnictwa znacznie przyspieszył. Ludność wiejska utrzymuje się głównie z pracy najemnej, z rent i emerytur, czy turystyki wiejskiej, ostatnio bardzo popularnej. Zwiększa się też znaczenie terenów wiejskich jako

⁷ http://www.powiatbrzozow.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=287&Itemid=94

miejsca zamieszkania ludności pracującej w miastach. A podejmowanie działalności pozarolniczej wspierane jest ze środków publicznych w ramach programów współfinansowanych przez UE.

Na obszarze działania LGD rolnictwo jest jednym ze źródeł utrzymania dla ponad 41% gospodarstw domowych (dane Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku), podczas gdy w 2002 roku było ich jedynie około 3%. Liczba pracujących w gospodarstwach rolnych na terenie objętym LSR to 8285 osób. Wbrew powszechnie panującym na obszarach wiejskich trendom, da się zauważyć wzrost udziału gospodarstw ze źródłem utrzymania z rolnictwa w ogóle gospodarstw rolnych w powiecie (działalność rolnicza od 2004 roku wspierana jest w ramach programów współfinansowanych przez UE).

Wykres 3. Struktura gospodarstw według źródła dochodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku

Lasy

Naturalne drzewostany ziemi brzozowskiej to w znacznej większości buczyna karpacka w trzech wariantach: **ubogim**, w którym obok dominującego buka panuje jodła z domieszką dębu szypułkowego, brzozy brodawkowatej i sosny zwyczajnej, **typowym** z domieszką graba zwyczajnego, jaworu, klonu polnego, dębu szypułkowego oraz lipy drobnolistnej, **żyznym** z domieszką jaworu oraz dębu szypułkowego. Pogórze Karpackie to kraina jodły i buka, które stanowią trzon drzewostanów porastających tereny nie zajęte pod uprawę ziemi. Jodła pospolita, jedno z najpiękniejszych drzew leśnych w Europie, określana niekiedy mianem „mimozy naszych lasów”, jest w zasadzie drzewem gór i wyżyn. W drzewostanach mieszanych o zróżnicowanej strukturze znajduje najlepsze warunki do wzrostu i rozwoju. Miejscowa jodła, zaliczana do rasy wschodniokarpackiej, odznacza się wyraźnie większą odpornością na niskie temperatury w zimie. Podobnie jak cis pospolity, należy do gatunków długo znoszących ocienienie, szczególnie w młodym wieku (20-60 lat), kiedy intensywnie rozwija podziemną część korzeniową. W drzewostanach o charakterze naturalnym jodła osiąga znaczne rozmiary: wysokość ponad 50 m i ponad 200 cm średnicy, przy czym miąższość strzały może przekraczać 50 m³.⁸ Niemal 30% terenu objętego LSR jest pokryta lasami. Powierzchnię gruntów leśnych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 18. Grunty leśne

Obszar działania LGD Ziemia Brzozowska (stan na 31.12.2015r.)	Lesistość w %	Ogółem	Grunty leśne publiczne ogółem	Grunty leśne prywatne
	29,2%	15908,52 ha	11192,52 ha	4716,0 ha

Na terenie obszaru objętego LSR w 2010 roku działalność rolniczą prowadziło 10 819 gospodarstw (99,05% to gospodarstwa indywidualne), spośród 13 484 gospodarstw rolnych ogółem. W strukturze gospodarstw według powierzchni przeważają gospodarstwa o areale od 1 do 5 ha (48,7%), 47% stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1 ha. Ponad 3% stanowią gospodarstwa w grupie obszarowej od 5 do 10 ha, natomiast w grupach od 10 do 15 ha i od 15 ha i więcej odpowiednio po 0,4% i 0,5%.

Tabela 19. Udział gospodarstw rolnych według powierzchni w 2010 roku (%)

Gospodarstwa rolne według powierzchni (udział %)	do 1 ha	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 ha i więcej
Obszar działania LGD „Ziemia Brzozowska”	47,0%	48,7%	3,4%	0,4%	0,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku

W ostatnich latach w województwie podkarpackim, jak i w całej Polsce, zauważalny jest wzrost konsumpcji zdrowej i bezpiecznej żywności. Rolnictwo ekologiczne stanowi więc prężnie rozwijający się model gospodarowania w produkcji rolniczej. Gospodynie z obszaru działania LGD „Ziemia Brzozowska” na własne potrzeby wykonują przetwory, które również sprzedają turystom. Tutejsi rolnicy unowocześniają swoje gospodarstwa poprzez zakup środków trwałych oraz modernizację budynków gospodarczych. Szansą dla obszaru jest tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępnianie jej lokalnym producentom.

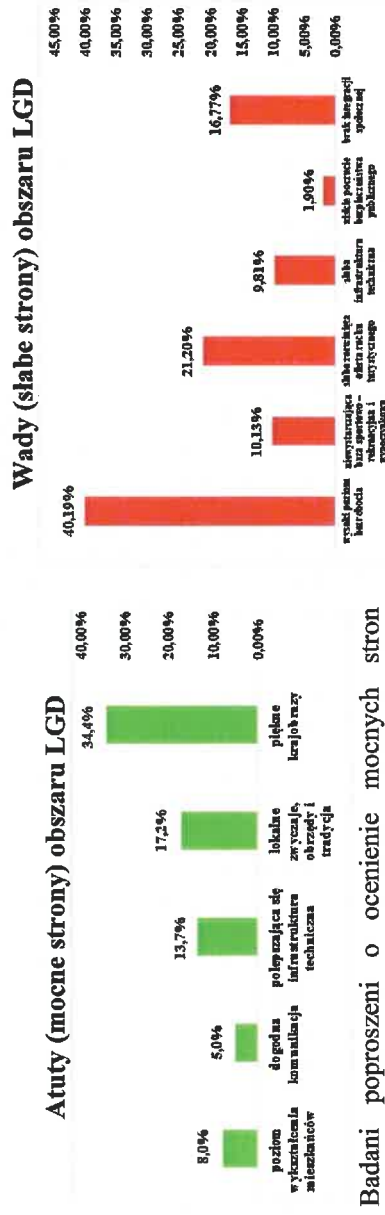
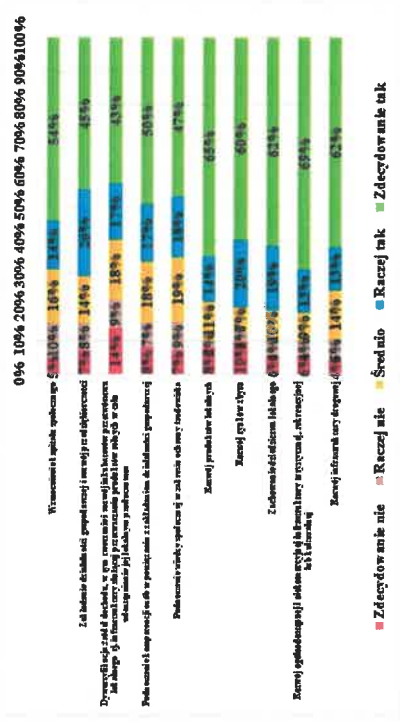
⁸ http://www.powiatbrzozow.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=188&Itemid=107

Przedstawiona poniżej analiza SWOT jest efektem prac społeczności lokalnej, która uczestniczyła:

Gmina/ termin spotkania	Haczów
06.10.2015r.	Jasienica Rosielna
06.10.2015r.	Dydnia
08.10.2015r.	Nozdrzec
08.10.2015r.	Domaradz
09.10.2015r.	Brzozów
09.10.2015r.
Liczba uczestników
spotkania	23	19	22	27	15	31

– w wywiadzie kwestionariuszowym:

Szanse

Wśród słabych stron obszaru LGD respondenci najczęściej wymieniali wysoki poziom bezrobocia, słabo rozwiniętą ofertę ruchu turystycznego i brak integracji społecznej.

- w ramach spotkania z grupami defaworyzowanymi 28 grudnia 2015 roku,

- w ramach spotkań konsultacyjnych 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 r.,
 - w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.
- Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

Analiza SWOT

Mocne strony		Odniesienie do diagnozy	Slabe strony	Odniesienie do diagnozy
+ Jedność kulturowa i religijna społeczności lokalnej;		R. 3, pkt 3.8	- Niewystarczająca współpraca szkół z pracodawcami;	R. 3, pkt 3.4
	+ Rosnąca aktywność obywatelska;		- Brak ogólnodostępnej kompleksowej i spójnej gminno-powiatowej oferty turystycznej;	
	+ Aktywne działające organizacje pozarządowe oraz zespoły artystyczne;		- Niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury turystycznej;	R. 3, pkt 3.10
	+ Chętnie współpracująca młodzież;	R. 3, pkt 3.5	- Niedostateczne finansowanie działań promocyjnych;	
	+ Dobra współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi;		- Niskie nakłady na promocję obszaru na którym działa LGD i jego zasobów.	
	+ Wsparcie i solidarność społeczna dla potrzebujących pomocy;			
+ Bezpośrednie połączenia autokarowe z wieloma dużymi aglomeracjami miejskimi w kraju i zagranicą;			- Niedostateczna liczba instytucji wsparcia biznesu i trudny dostęp do źródeł finansowania inwestycji w przedsiębiorstwach;	
+ Dobrze rozwijająca się infrastruktura wodno-kanalizacyjna w niektórych gminach obszaru LGD (gmina Dydnia, gmina Haczów);		R. 3, pkt 3.7; pkt 3.11	- Znikoma liczba średnich i dużych oraz innowacyjnych przedsiębiorstw;	R. 3, pkt 3.4
+ Nowa obwodnica w Brzozowie;			- Mała liczba przedsiębiorstw na obszarach wiejskich;	
+ Dobrze rozwinięta sieć energetyczna i gazowa we wszystkich gminach;			- Niskie dochody z rolnictwa, niski wskaźnik siły nabywczej gospodarstw domowych na wsi;	
+ Dogodne położenie obszaru LGD z dostępem do dróg krajowych i wojewódzkich;				
+ Gęsta sieć dróg powiatowych;				
+ Funkcjonowanie rolnictwa w czystym środowisku naturalnym pozabawionym większych zanieczyszczeń;		R. 3, pkt 3.13	- Starzenie się społeczeństwa, zwłaszcza na obszarach wiejskich;	
+ Istnienie szlaków, tras i ścieżek turystycznych, pieszych i rowerowych;			- Niski poziom aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym;	
+ Sprzyjające warunki naturalne do rozwoju turystyki i wypoczynku;			- Duża liczba bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych;	
			- Trudna sytuacja na rynku pracy kobiet i osób po 50 roku życia;	
		R. 3, pkt 3.11	- Ubóstwo społeczne i wysoki poziom patologii społecznych;	
			- Zbyt małe środki finansowe na pomoc społeczną;	
			- Niski odsetek osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo, brak wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych;	R. 3, pkt 3.6
			- Duży odsetek mieszkańców utrzymujących się ze źródeł socjalnych;	

			- Przypadki nadużywania pomocy społecznej; - Rodziny dysfunkcyjne; - Brak zorganizowanych form aktywizacji mieszkańców i sposobów na wspólne spędzanie czasu; - Niewystarczające mechanizmy ochrony dóbr kultury materialnej, krajobrazu kulturowego i zabytkowej architektury na terenie działania LGD; - Brak dobrze wykwalifikowanej kadry trenerów sportowych i animatorów kultury; - Ograniczona oferta kulturalna, słaby dostęp do kultury wysokiej;			R. 3, pkt 3.5
Rozwinięty system pomocy społecznej;		R. 3, pkt 3.6	- Zły stan techniczny odcinków dróg wojewódzkich na terenie działania LGD; - Słaba przepustowość dróg powiatowych zwłaszcza dla transportu ciężkiego; - Zły stan dróg, w tym brak chodników wzdłuż ciągów komunikacyjnych.			R. 3, pkt 3.7
	Szanse	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia			Odniesienie do diagnozy
+ Większa dbałość o ochronę środowiska naturalnego; + Źródła energii odnawialnej i niekonwencjonalnej; + Nowe źródła finansowania modernizacji dróg;		R. 3, pkt 3.13	- Odpyływ z terenu na którym działa LGD osób posiadających wysokie kwalifikacje; - Odpyływ lekarzy do dużych ośrodków miejskich i poza granice kraju; - Mała odległość od Rzeszowa – ośrodka regionalnego o atrakcyjnej ofercie życia i pracy - odpływ młodych osób;			R. 3, pkt 3.4
+ Rozwój środowiskowych form pomocy społecznej; + Tranzytowe położenie obszaru na którym działa LGD.		R. 3, pkt 3.6 R. 3, pkt 3.11	- Powstawanie syndromu bezrobocia i ubóstwa - Niż demograficzny;			R. 3, pkt 3.4 R. 3, pkt 3.1
+ Nowe możliwości pozyskania kapitału na inwestycje w przedsiębiorstwach; + Rosnący poziom kwalifikacji kadry; + Rosnąca oferta instytucji i organizacji wspierania bezrobotnych i aktywizacji rynku pracy; + Dostęp do nowych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej;		R. 3, pkt 3.3	- Rozwiązania prawne i organizacyjne utrudniające funkcjonowanie administracji i pogłębiające biurokrację; - Znaczne oddalenie od dużych aglomeracji miejskich stanowiących rynek zbytu dla przedsiębiorstw; - Wysokie koszty pracy ograniczające zatrudnienia w przedsiębiorstwach;			R. 3, pkt 3.4
+ Wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem w środowisku naturalnym; + Zapotrzebowanie na wypoczynek typu „agroturystyka”;		R. 3, pkt 3.10	- Wzrost zagrożeń wynikających z rosnącego natężenia ruchu; - Zbyt małe nakłady na modernizację dróg publicznych i trudny dostęp do źródeł finansowania inwestycji drogowych;			R. 3, pkt 3.7

+ Wykorzystanie Szlaku Architektury Drewnianej;		- Szybszy rozwój dobrej bazy turystycznej w powiatach ościennych; - Atrakcje turystyczne w sąsiednich powiatach	R. 3, pkt 3.11
		- Słaby dostęp do finansowania kultury na terenach wiejskich; - Odechnienie od tzw. kultury wyższej na rzecz niskiej jakości kultury masowej;	R. 3, pkt 3.7

Legenda:

R – rozdział
pkt - punkt

5. Cele i wskaźniki

Zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społecznośc lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Warsztaty diagnostyczno-projektowe,
- Wywiad kwestionariuszowy,
- Karty Przedsięwzięcia,
- Spotkanie z grupami defaworyzowanymi 28 grudnia 2015 roku,
- Spotkania konsultacyjne 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 roku,
- Wysłuchanie publiczne 28 grudnia 2015 roku,
- w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

Na podstawie wniosków płynących z wymienionych powyżej działań partycypacyjnych przygotowana została analiza SWOT obszaru i zestawienie wskazanych przez mieszkańców problemów obszaru. Na ich podstawie przygotowane zostało zestawienie problemów, które zgodnie z metodyką prac nad LSR, podzielone zostało na problemy oraz ich przyczyny i skutki. Następnie problemy przekształcone zostały na cele i przedsięwzięcia. Z tak stworzonego drzewa celów wybrane do realizacji w ramach LSR zostały te cele i przedsięwzięcia, które są bezpośrednio możliwe do realizacji w ramach działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014 – 2020, M19 – „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) 1303/2013)” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Na każdym etapie opisanych powyżej prac były prowadzone konsultacje społeczne i zapewniony udział społeczności lokalnej w opracowaniu problemów, celów i przedsięwzięć. Struktura celów LSR wygląda następująco:

Cel ogólny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD

Cel szczegółowy	1.1. Poprawa atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej
Przedsięwzięcia	1.1.1. Rozwijanie infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej
Cel szczegółowy	1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru
Przedsięwzięcia	1.2.1 Rozwijanie infrastruktury ułatwiającej kontakty przestrzenne, w tym rozwój infrastruktury drogowej

Cel ogólny 2. Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej

Cel szczegółowy	2.1. Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru
Przedsięwzięcia	2.1.1. Wsparcie działań na rzecz poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców
	2.1.2. Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna

Cel szczegółowy		2.2. Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego
Przedsięwzięcia	2.2.1.	Skuteczna promocja obszaru LGD
	2.2.2.	Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego
	2.2.3.	Rozwijanie współpracy z innymi LGD w celu promocji obszaru i tworzenia oferty aktywnego spędzania wolnego czasu
Cel szczegółowy		2.3. Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR
Przedsięwzięcia	2.3.1.	Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR
	2.3.2.	Przeprowadzenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami
	2.3.3.	Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR
	2.3.4.	Wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces realizacji LSR

Cel ogólny 3. Wzrost gospodarczy obszaru LGD

Cel szczegółowy		3.1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP
Przedsięwzięcia	3.1.1.	Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez inwestycje rozwojowe tworzące nowe miejsca pracy
Cel szczegółowy		3.2. Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców
Przedsięwzięcia	3.2.1.	Wspieranie tworzenia nowych przedsiębiorstw
	3.2.2.	Szkolenia i doradztwo dla osób zamierzających otworzyć własną działalność gospodarczą

Tak sformułowane cele ogólne i szczegółowe są kontynuacją osiągniętych celów w poprzedniej perspektywie oraz są zgodne z celami LEADER'a. Ich realizacja będzie odbywała się poprzez przedsięwzięcia wyszczególnione w poniższej tabeli.

1.0		Cel ogólny	Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD				
1.1		Cele szczegółowe	Poprawa atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej				
1.2			Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru				
Cel ogólny		Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
W1.0		Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD	Wzrost liczby mieszkańców obszaru LGD, którzy oceniają jakość swojego życia dobrze lub bardzo dobrze	%	50%	57%	Badanie własne LGD
Cele szczegółowe		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
W1.1		Poprawa atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej	Wzrost liczby osób korzystających z nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej	Osoby	0	14 000	Dane własne LGD, Sprawozdania beneficjentów, protokoły odbioru robót.
W1.2		Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru	Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Osoby	0	33 000	Dane własne LGD, Sprawozdania beneficjentów, protokoły odbioru robót.

Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, itp.)	Wskaźniki produktu				Źródło danych/sposób pomiaru
			Nazwa	Jednostka miary	wartość		
					Początkowa 2015 rok	Końcowa 2023 rok	
1.1.1	JST, organizacje pozarządowe,	konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej, w tym minimum 4 zrealizowane w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców	Szt.	0	6	Protokół końcowy odbioru robót, Sprawozdania beneficjentów
1.2.1	JST, organizacje pozarządowe,	konkurs	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	Kilometr	0	4,83	Protokół końcowy odbioru robót, Sprawozdania beneficjentów
2.0	Cel ogólny	Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej					
2.1	Cele szczegółowe	Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru					
2.2		Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego					
2.3		Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR					
W2.0	Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej	Wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na obszarze LSR	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
			szt.	73	80	Dane rejestrów prowadzonych przez Starostwa Powiatowe	
W2.1	Cele szczegółowe	Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
			Osoby	0	120/100	Listy obecności. Raport z monitoringu realizowanych działań.	

		Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przez podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	Osoby	0	300/120	
W2.2	Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych	Osoby	0	10000	Listy obecności. Raport z monitoringu realizowanych działań. Dokumentacja fotograficzna.
		Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	Osoby	0	1600	
		Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych	Szt.	0	1	
		Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	Szt.	0	4000	
W2.3	Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	Osoby	0	270/40	Dane własne LGD, Sprawozdania beneficjentów.
		Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	Osoby	0	50/20	
		Liczba (skumulowana) przeszkolonych pracowników i członków organów LGD, którzy podnieśli swoją wiedzę i uzyskali certyfikaty	Osoby	0	114	

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja, itp.)	Wskaźniki produktu			Źródło danych/sposób pomiaru
				Nazwa	Jednostka miary	wartość Początkowa 2015 rok Końcowa 2023 rok	
2.1.1	Wsparcie działań na rzecz poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców	organizacje pozarządowe	aktywizacja	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej)	Szt.	0 6	Sprawozdania beneficjentów - listy obecności, ankiety, dane i badania własne LGD. Raport z monitoringu realizowanych działań
2.1.2	Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna	Mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe, JST, grupy nieformalne	projekt grantowy	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Szt.	0 6	Sprawozdania beneficjentów. Raport z monitoringu realizowanych działań
2.2.1	Skuteczna promocja obszaru LGD	Mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe, JST, grupy nieformalne	projekt grantowy	Liczba publikacji/ materiałów promocyjnych	Szt.	0 4	Sprawozdania beneficjentów. Raport z monitoringu realizowanych działań
2.2.2	Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	Mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe, JST, grupy nieformalne	projekt grantowy	Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	Szt.	0 7	Sprawozdania beneficjentów. Raport z monitoringu realizowanych działań
2.2.3	Rozwijanie współpracy z innymi LGD w celu promocji obszaru i tworzenia oferty aktywnego spędzania wolnego czasu	organizacje pozarządowe	projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Szt.	0 1	Sprawozdania beneficjentów - dane i badania własne LGD. Raport z monitoringu realizowanych działań
2.3.1	Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR	Mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe,	koszty bieżące	Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej	Szt.	0 160	Sprawozdania beneficjentów - dane własne LGD. Raport z monitoringu

	JST, grupy nieformalne							realizowanych działań
2.3.2	Przeprowadzenie spotkań informacyjnych-konsultacyjnych z mieszkańcami	Mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe, JST, grupy nieformalne	aktywizacja	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Szt.	0	18	Sprawozdania beneficjentów - listy obecności, ankiety, dane i badania własne LGD. Raport z monitoringu realizowanych działań.
2.3.3	Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	Mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe, JST, grupy nieformalne	koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Osoby	0	100	Sprawozdania beneficjentów - dane i badania własne LGD. Karty udzielonego doradztwa. Raport z monitoringu realizowanych działań.
2.3.4	Wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces realizacji LSR	Osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, członkowie LGD	koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	Osobodzień	0	114	Sprawozdania beneficjentów - listy obecności, ankiety, dane i badania własne LGD. Raport z monitoringu realizowanych działań
3.0	Cel ogólny	Wzrost gospodarczy obszaru LGD						
3.1	Cele szczegółowe	Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP						
3.2		Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców						
W3.0	Cel ogólny	Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
	Wzrost gospodarczy obszaru LGD	Spadek bezrobocia rejestrowanego w powiecie brzozowskim w porównaniu z rokiem 2015	%	19,8%	16,0%	Dane z PUP		
W3.1	Cele szczegółowe	Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
	Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych	Etat średnioroczny	0	9/3	Dane własne LGD, Sprawozdania beneficjentów Ankiety monitorujące		

W3.2	Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem	Etat średnioroczny	0	20/10	Dane własne LGD, Sprawozdania beneficjentów Ankiety monitorujące		
		Osoby	0	20/10				
	Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, itp.)	Wskaźniki produktu				
				Jednostka miary	wartość			
					Początkowa 2015 rok	Końcowa 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
3.1.1	Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez dotacje do inwestycji rozwojowych tworzących nowe miejsca pracy	mikro i mali przedsiębiorcy, osoby fizyczne, osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	9	Sprawozdania beneficjentów. Raport z monitoringu działań.
3.2.1	Wspieranie tworzenia nowych przedsiębiorstw	osoby fizyczne, osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	20	Sprawozdania beneficjentów. Raport z monitoringu realizowanych działań.
3.2.2	Szkolenia i doradztwo dla osób zamierzających otworzyć własną działalność gospodarczą	osoby fizyczne, osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem	animacja	Liczba szkoleń	Szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów. Raport z monitoringu realizowanych działań.

Tabelaryczna matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników:

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki Zewnętrzne mające wpływ na realizację
– zły stan infrastruktury drogowej w niektórych miejscowościach; – słabe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i niska estetyka; – wymagająca remontu infrastruktura placówek kulturalnych; – niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna, w tym wyposażenie; – wyeksploatowane i słabo wyposażone budynki OSP i Domów Ludowych;	Cel ogólny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD	1.1. Poprawa atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej	1.1.1. Rozwijanie infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej, w tym minimum 4 zrealizowane w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców	Wzrost liczby osób korzystających z nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej	Wzrost liczby mieszkańców obszaru LGD, którzy oceniają jakość swojego życia dobrze lub bardzo dobrze	Wnioskodawcy złożą wystarczającą ilość wniosków w ogłaszanych konkursach.
		1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru	1.2.1 Rozwijanie infrastruktury ułatwiającej kontakty przestrzenne, w tym rozwój infrastruktury drogowej	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego		Wnioskodawcy zdążą przygotować projekty pod kątem wymagań formalno-prawnych.
							Wnioskodawcy zdążą podjąć działania, które nie utrudnią realizacji prac budowlanych.
– niedostateczna ilość ofert i form wsparcia spędzania wolnego czasu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży; – niska aktywność	Cel ogólny 2. Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej	2.1. Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego	2.1.1. Wsparcie działań na rzecz poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej)	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich	Wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na obszarze LSR	Wnioskodawcy złożą wystarczającą ilość wniosków w ogłaszanych konkursach.
							Wnioskodawcy zdążą

społeczna; ograniczone środki własne organizacji na korzystanie z dotacji; braki w wyposażeniu GOK-ów, zespołów ludowych, tanecznych, artystycznych zbyt mało imprez/działań integrujących mieszkańców poszczególnych gmin i promujących region; spadająca aktywność mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie udziału w kulturze; niszczące zabytki; zanikająca tradycja i kultura ludowa; ograniczone możliwości udziału lokalnych zespołów w występach poza terenem obszaru objętego LSR; małe zainteresowanie udziałem w	i aktywizacja społeczności lokalnej	obszaru	2.1.2. Zachowanie wielokulturowego o dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przez podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	przygotować projekty pod kątem wymagań formalno-prawnych. Mieszkańcy w dalszym ciągu będą zainteresowani korzystaniem z powstałej infrastruktury. Zostaną złożone wnioski na realizację operacji w zakresie promocji obszaru LGD. Mieszkańcy będą zainteresowani podtrzymywaniem dziedzictwa kulturowego regionu. Mieszkańcy będą zainteresowani podwyższaniem wiedzy w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Partnerzy LGD zrealizują projekty w zakresie ustalonym na etapie opracowywania LSR. Osoby z grup defaworyzowanych będą aktywne w uczestnictwie w zaplanowanych dla
			2.2.1. Skuteczna promocja obszaru LGD	Liczba publikacji/materiałów promocyjnych	Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych	
			2.2.2. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	
			2.2.3. Rozwijanie współpracy z innymi LGD w celu promocji obszaru i tworzenia oferty aktywnego spędzania wolnego czasu	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych	
			2.3.1. Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR	Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	
		2.3. Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR	2.3.2. Przeprowadzenie spotkań	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach /	

odpłatnej ofercie kulturalnej; – niedostateczna liczna animatorów kultury; – niedostateczne wypromowanie obiektów atrakcyjnych i zabytkowych;			informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami 2.3.3. Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	mieszkańców Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	wydarzeniach adresowanych do mieszkańców, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	nich przedsiębiorstwach. Wnioskodawcy będą zainteresowani korzystaniem z doradztwa w biurze LGD. Członkowie organów LGD będą aktywnie uczestniczyć w pracach tych organów oraz w szkoleniach dedykowanych dla nich. LGD znajdzie do pracy w biurze pracowników o wymaganych kwalifikacjach.
– bardzo wysoki poziom bezrobocia; – niewystarczająca aktywizacja osób bezrobotnych; – ograniczone środki własne na korzystanie z dotacji; – niski poziom wykształcenia oraz brak kwalifikacji	Cel ogólny 3. Wzrost gospodarczy obszaru LGD	3.1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i i kompetencji zawodowych	3.1.1. Wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez inwestycje rozwojowe tworzące nowe miejsca pracy 3.2.1. Wsparcie tworzenia nowych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa Liczba zrealizowanych operacji polegających	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych	Wnioskodawcy złożą wystarczającą ilość wniosków w ogłaszanych konkursach. Wnioskodawcy zdążą przygotować projekty pod kątem wymagań formalno-prawnych. Osoby z grup defaworyzowanych

zawodowych i trudności z ich podnoszeniem; – słaba kondycja finansowa większości firm; – utrudniony dostęp do rynku pracy dla kobiet, młodych matek, absolwentów szkół, osób niepełnosprawnych ; – niewystarczające wsparcie przedsiębiorców;		mieszkańców	przedsiębiorstw	na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych	będą aktywne w uczestnictwie w zaplanowanych dla nich przedsięwzięciach. Przedsiębiorcy będą zainteresowani korzystaniem ze wsparcia w ramach realizacji LSR. Osoby z grup defaworyzowanych będą zainteresowani korzystaniem z premii na zakładanie własnych firm. Wnioskodawcy będą zainteresowani korzystaniem z doradztwa w biurze LGD. Nie nastąpi dekoninktura w gospodarce regionu.
			3.2.2. Szkolenia i doradztwo dla osób zamierzających otworzyć własną działalność gospodarczą Liczba szkoleń		Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem	

6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru (LGD)

Wszystkie procedury i kryteria wyboru operacji zostały opracowane na podstawie doświadczeń z wdrażania lokalnej strategii rozwoju w okresie programowania 2007-2013 przy wykorzystaniu metod partycypacji społecznej, tj.: zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społeczności lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Spotkanie z grupami defaworyzowanymi 28 grudnia 2015 roku,
- Spotkania konsultacyjne 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 roku,
- Wysłuchanie publiczne 28 grudnia 2015 roku,
- w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

6.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania procedur, ich kluczowe cele i założenia

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu będącego w dyspozycji LGD, opracowano następujący zestaw regulaminów, procedur i kryteriów:

- **Regulamin Rady**, który określa m.in.: tryb zwoływania posiedzeń Rady, sposób przeprowadzania oceny i wyboru wniosków, sposób głosowania oraz ustalania listy rankingowej oraz procedurę wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny.
- **Procedura wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD** zawierająca m.in.: sposób organizacji naborów, sposób przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji, zasady oceny zgodności operacji z LSR i z zakresem tematycznym oraz wyboru do finansowania, zasady ustalania kwoty wsparcia, opis sposobu informowania o wynikach oceny, regulacje zapewniające stosowanie tych samych kryteriów wyboru w trakcie trwania naboru oraz zasady wniesienia i rozpatrywania protestu.
- **Procedura wyboru Projektów Grantowych** zawierająca m.in.: sposób organizacji naborów, sposób przyjmowania wniosków, zasady oceny zgodności operacji z LSR i z zakresem tematycznym oraz wyboru do finansowania, zasady ustalania kwoty wsparcia, opis sposobu informowania o wynikach oceny, regulacje zapewniające stosowanie tych samych kryteriów wyboru w trakcie trwania naboru oraz zasady wniesienia i rozpatrywania protestu, prawo wniesienia odwołania od decyzji Rady, zasady wykonania zadań przez grantobiorców, zasady rozliczania realizacji zadań przez grantobiorców, zasady sprawozdawczości z realizacji zadań przez grantobiorców oraz zasady monitoringu i kontroli grantów.
- **Procedura uchwalania i zmiany kryteriów wyboru operacji.**
- **Kryteria wyboru operacji i wyboru grantów.** Rada dokonuje oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem kryteriów wyboru operacji, określających priorytety LGD wynikające z przeprowadzonej diagnozy oraz analizy SWOT obszaru.

Wszystkie przygotowane procedury przez LGD „Ziemia Brzozowska” mają na celu zagwarantowanie jak największej poprawności oraz jawności stosowanych rozwiązań:

- podawanie do publicznej informacji protokołów z każdego etapu procesu wyboru operacji (zawierają tym samym także informacje o wyłączeniach członków organu decyzyjnego z procesu decyzyjnego, ze wskazaniem których wniosków wyłączenie dotyczy).
- przewidują ponadto zasady i tryb postępowania w przypadku zastosowania procedury odwoławczej (termin, warunki i sposób wniesienia protestu),
- przewidują przejrzysty sposób postępowania w sytuacji rozbieżnych ocen w ramach kryteriów.

Procedury zawierają także wzory wszystkich dokumentów, o których mowa w treści ich zapisów.

Wymienione powyżej propozycje regulaminu i procedur były przygotowane przez członków Zarządu w oparciu o dotychczasowe rozwiązania w których wprowadzono zmiany wynikające ze zmian w obowiązujących przepisach, a następnie konsultowane na dwóch otwartych spotkaniach konsultacyjnych, które się odbyły w Brzozowie w dniach 13 listopada i 22 grudnia 2015 roku.

Uczestnicy spotkań wypowiadali się, czy ich zdaniem zaprezentowane metody postępowania na poszczególnych etapach obsługi naboru wniosków o przyznanie pomocy są zasadne i niedyskryminujące oraz mieli możliwość wskazania lepszej, ich zdaniem, metody. W wyniku dyskusji przygotowano rekomendacje w zakresie procedury opisującej przebieg procesu prowadzenia kontroli i monitoringu realizacji umowy o powierzenie grantu. Ostatnim etapem prac nad procedurami były konsultacje z Członkami Rady i na Walnym Zebraniu Członków, a po ich akceptacji i zatwierdzeniu procedury udostępnione zostały na stronie internetowej www.lgd.powiatbrzozow.pl. Dostępne będą również w formie papierowej w Biurze Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”.

6.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

Formułowanie kryteriów wyboru operacji wraz z opracowaniem zasad wyboru operacji jest jednym z kluczowych etapów opracowywania LSR i obydwa procesy były przeprowadzane równolegle. Podobnie jak w przypadku procedur, w pierwszej kolejności przez członków Zespołu koordynującego opracowanie LSR (zespołu roboczego) uwzględniając

doświadczenia z okresu programowania 2007-2013, przeprowadzając wnikliwą analizę wniosków z przeprowadzonej analizy SWOT oraz założonych do realizacji celów i przedsięwzięć przygotował propozycję kryteriów wyboru operacji wraz z wartościami punktowymi. Przygotowane kryteria wyboru operacji zostały poddane konsultacjom społecznym na dwóch otwartych spotkaniach konsultacyjnych, które się odbyły w Brzozowie w dniach 13 listopada i 22 grudnia 2015 roku.

Uczestnicy spotkań nie zgłosili żadnych propozycji zmian do zaprezentowanych kryteriów wyboru operacji. Kryteria zostały upublicznione na stronie internetowej LGD oraz przed uchwaleniem przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia LGD „Ziemia Brzozowska”. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia LGD „Ziemia Brzozowska” ma prawo do zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji. Zasady uchwalania jak i zmiany kryteriów wyboru zostały zawarte w procedurze i stanowią odrębny załącznik, podobnie jak kryteria, do wniosku o wybór LSR.

Wypracowane kryteria wyboru operacji są ściśle powiązane z wnioskami z analizy SWOT oraz diagnozą obszaru oraz zakresem wsparcia dla grup defaworyzowanych. Opracowane kryteria mają charakter oceny wagowo-punktowej i zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium. Ich zadaniem jest w pierwszej kolejności zweryfikowanie, czy wniosek został ważnie złożony i czy zakres tematyczny operacji zgodny jest z zakresem interwencji przewidzianych w LSR oraz przepisów obowiązujących dla RLKS. Ta grupa kryteriów dotyczy poprawności formalnej wniosków i obejmuje zagadnienia związane z: terminowością, kompletnością i adekwatnością zgłaszanych operacji. Wnioski, które przejdą ocenę formalną oceniane będą przede wszystkim pod kątem spójności proponowanego projektu z zapisami zawartymi w Strategii Rozwoju Lokalnego, w tym przede wszystkim z diagnozą obszaru zawartą w Strategii, a także przewidzianymi w dokumencie wskaźnikami produktów i rezultatów. **Określone kryteria wyboru operacji oraz punktacja są obiektywne, niedyskryminujące, przejrzyste oraz powiązane z diagnozą obszaru. Czytelnie określony jest też przedział minimum-maksimum.**

Wykaz kwot wsparcia i intensywności pomocy przyznawanej dla projektów realizowanych w ramach LSR

Wysokość pomocy oraz intensywność wsparcia jest ustalana dla poszczególnych typów operacji i rodzajów beneficjentów w oparciu o zapisy zawarte w strategii, a w przypadku braku uregulowań w strategii, zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570 z 2015 r.), w szczególności w oparciu o §15 i §18.

Uregulowania dotyczące wysokości i intensywności wsparcia:

Przedsięwzięcia	Programy finansowania działalności wytwórczej i artystycznej w dziedzinie kultury i sztuki					
	Programy finansowania działalności wytwórczej i artystycznej w dziedzinie kultury i sztuki		Programy finansowania działalności wytwórczej i artystycznej w dziedzinie kultury i sztuki		Programy finansowania działalności wytwórczej i artystycznej w dziedzinie kultury i sztuki	
	Wysokość wsparcia (PLN)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%) A – jednostki sektora finansów publicznych B – podmioty wykonujące działalność gospodarczą C – pozostałe podmioty	Wysokość wsparcia (PLN)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%) A – jednostki sektora finansów publicznych B – podmioty wykonujące działalność gospodarczą C – pozostałe podmioty	Wysokość wsparcia (PLN)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%) A – jednostki sektora finansów publicznych B – podmioty wykonujące działalność gospodarczą C – pozostałe podmioty
	Konkurs/projekty podstawowe		Projekty grantowe		Koszty bieżące/animacja/współpraca	
1.1.1	Od 50000,00 do 300000,00	A – 63,63 C – 100				
1.2.1	Od 50000,00 do 300000,00	A – 63,63				
2.1.1					Od 1000,00 do 2000,00	C – 100
2.1.2			Od 5000,00 do 30000,00	A – 63,63 C – 100		
2.2.1			Od 5000,00 do 25000,00	A – 63,63 C – 100		
2.2.2			Od 5000,00 do 35000,00	A – 63,63 C – 100		
2.2.3					380000,00	C – 100
2.3.1					Od 1000,00 do 300000,00	A – 63,63 C – 100

2.3.2					do 20000,00	A – 63,63 C – 100
2.3.3					Od 1000,00 do 300000,00	A – 63,63 C – 100
2.3.4					Od 1000,00 do 4000,00	A – 63,63 C – 100
3.1.1	Od 50000,00 do 300000,00	B – 70				
3.2.1	Od 50000,00 do 50000,00	B – 100				
3.2.2					2000,00	C – 100

W ramach budżetu LSR nie wskazano realizacji operacji własnych. LGD przewiduje ewentualne wprowadzenie i realizację operacji własnych w przypadku zagrożenia realizacji wskaźników, w tym przede wszystkim wskaźników produktu i rezultatu założonych w ramach projektów grantowych. W przypadku konieczności realizacji operacji własnych LGD przewiduje udział środków własnych w operacjach własnych w wysokości nie mniejszej niż 10%. Środki te pochodzą będą ze składek członkowskich LGD (które wynoszą rocznie około 100 000 zł). Środki własne będą również zaangażowane w ramach kosztów bieżących, czy aktywizacji – w zakresie koniecznym do skutecznej animacji społeczności lokalnej.

6.3. Sposób uwzględnienia innowacyjności w kryteriach

LGD opracowała lokalne kryteria wyboru operacji, według których wybierane będą operacje. Wśród kryteriów dodatkowymi punktami będą premiowane operacje, które zastosują **innowacyjne rozwiązania w kontekście obszarowym**, tj. zapewniające innowacje produktowe, i/lub procesowe, i/lub organizacyjne, i/lub marketingowe, w skali firmy lub obszaru LGD. W celu zachowania przejrzystości i transparentności oceny operacji pod względem innowacyjności zalecono sporządzanie uzasadnień dokonywanych ocen przez członków Rady.

6.4. Wskazanie wysokości wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności

Wysokość wsparcia przyznana na rozpoczęcie działalności gospodarczej:

1. Premia 50 tys. zł dla priorytetowych grup wnioskodawców, w szczególności osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy - wynika ona ze zdiagnozowanych uwarunkowań społeczno-gospodarczych występujących na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska”. Przeszło 40% respondentów, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym wskazało za główny problem społeczno-gospodarczy obszaru LGD „Ziemia Brzozowska” **bardzo wysokie bezrobocie** - liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR wynosi 19,8% i jest wyższa od adekwatnego wskaźnika notowanego w województwie podkarpackim, który wyznaczono na poziomie 11,4%. Jest to najwyższy w woj. podkarpackim poziom. Ponadto liczba bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska” stanowi 64,4% ogółu osób bezrobotnych. Status osoby bezrobotnej ogranicza możliwość zgromadzenia odpowiednich środków własnych i jest barierą w uzyskaniu środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej z innych źródeł, np. z kredytu (brak zdolności kredytowej). Osoby bezrobotne nie mają więc środków na start i zasadnym było ustanowienie w/w premii.
2. Pozostali beneficjenci będą mieli możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe na:
 - a. rozwijanie działalności w wysokości od 50 do 300 tys. zł, które będą podlegały refundacji do wysokości 70% wartości przyznanego wsparcia. Poziom wsparcia ustalony został w wysokości 70% ponieważ miejscowe firmy mają bardzo ograniczone kapitały na rozwój – co bardzo mocno podkreślali w czasie konsultacji. Wyższy udział własny (plus VAT) w praktyce uniemożliwiałby korzystanie ze wsparcia, a w konsekwencji tworzenie nowych miejsc pracy, tak pożądanych na obszarze o najwyższym poziomie bezrobocia w województwie.

Tylko takie rozwiązanie pozwoli na optymalne skorzystanie ze wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszy poziom bezrobocia na obszarze działania LGD „Ziemia Brzozowska”.

Premiowane będą operacje wykorzystujące lokalne potencjały do wyeliminowania zidentyfikowanych problemów na obszarze LSR. Zakłada się ponadto przyznawanie dodatkowych punktów projektom, które zakładają wykorzystanie większego wkładu własnego beneficjenta. Dodatkowe punkty będą przyznane operacjom zakładającym utworzenie większej liczby miejsc pracy niż zakładane minimum.

Projekty współpracy

LGD "Ziemia Brzozowska" zaplanowało realizację projektu współpracy bazującego na efektach projektu zrealizowanego w poprzedniej LSR, w ramach którego na terenie 3 partnerskich LGD powstało łącznie około 500 km tras nordic walking. W celu zapewnienia dalszego rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz wypromowania tej infrastruktury planuje się realizację projektu pod nazwą *Aktywni na trasach Nordic Walking*. Projekt ten planowany jest do realizacji z jednym z partnerów w ramach poprzedniego projektu współpracy - Lokalną Grupą Działania "Zielone Bieszczady", która powiększyła swój skład o 2 gminy i obecnie graniczy bezpośrednio z LGD "Ziemia Brzozowska", co umożliwia jeszcze skuteczniejszą współpracę w zakresie realizacji wspólnych celów i działań w przyszłości. **Celem ogólnym** projektu współpracy jest rozwój turystyki aktywnej i kulturowej w oparciu o lokalne zasoby przyrodniczo-kulturowe

poprzez wyznaczenie i oznakowanie tras do Nordic Walking oraz powstanie infrastruktury towarzyszącej na terenie Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” oraz Lokalnej Grupy Działania „Zielone Bieszczady”.

Wskaźnik produktu (zgodnie z Planem działania):

Liczba zrealizowanych projektów współpracy – 1

Wskaźniki rezultatu (zgodnie z Planem działania):

Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych – 2000 osób (w zakresie projektu współpracy)

Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną – 200 osób (w zakresie projektu współpracy)

Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych - 1

Pozostałe wskaźniki projektu współpracy:

- utworzenie obiektów małej infrastruktury rekreacyjnej towarzyszącej trasom NW - 6 kompletów
- opracowanie wspólnych materiałów promocyjnych (mapniki oraz aplikacja mobilna) – 2 sztuki
- liczba imprez - 2

W uzasadnionych przypadkach limit środków na realizację projektu współpracy może zostać zwiększony.

7. Plan działania

Zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społeczności lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Warsztaty diagnostyczno-projektowe,
- Spotkanie z grupami defaworyzowanymi 28 grudnia 2015 roku,
- Spotkania konsultacyjne 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 roku,
- Wystuchanie publiczne 28 grudnia 2015 roku,
- w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy). Zwiążą charakterystykę przyjętego harmonogramu osiągnięcia poszczególnych wskaźników wskazująca czas realizacji kluczowych efektów wdrażania LSR.

Cel ogólny I : Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem: 2016-2023		Program	Podziałanie/ zakres programu
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Przedsięwzięcie 1.1.1	Wskaźnik produktu: Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej, w tym minimum 4 zrealizowane w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców	3 sztuki	50	895 725,00	3 sztuki	100	895 725,00	0	0	0	6 sztuk	1 791 450,00	PROW	Realizacja LSR - turystyka
				895 725,00			895 725,00					1 791 450,00		
Razem cel szczegółowy 1.1.				895 725,00			895 725,00			0		1 791 450,00		

Wskaźnik rezultatu 1.1. Wzrost liczby osób korzystających z nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej		7 000 osób	50		7 000 osób	100		0	0,0		14 000 osób			
Cel szczegółowy 1.2: Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru														
Przedsięwzięcie 1.2.1	Wskaźnik produktu: Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	4,83 km	100	1 568 550,00		0	0,0	0,00	0	0,0	0,00	4,83 km	1 568 550,00	Realizacja LSR - infrastruktura drogowa w zakresie włączenia społecznego
Razem cel szczegółowy 1.2.				1 568 550,00				0,00			0,00	1 568 550,00		
Wskaźnik rezultatu 1.2. Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego		33 000 osób	100			0	0,0		0	0,0		33 000 osób		
Razem cel ogólny 1				2 464 275,0				895 725,00			0,00		3 360 000,00	

Cel ogólny 2: Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej												
Lata		2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem: 2016-2023	
Nazwa wskaźnika		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN
Program												
Poddziałanie/za kres programu												
Cel szczegółowy 2.1: Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru												
Wskaźnik produktu: Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej)		0	0	0	6 sztuk	100	12 000,00	0	0	0,00	6 sztuk	12 000,00
Przedsięwzięcie 2.1.1		Animacja										
Wskaźnik produktu: Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR		3 sztuki	50	69 000,00	3 sztuki	100	71 000,00	0	0	0,00	6 sztuk	140 000,00
Przedsięwzięcie 2.1.2		Realizacja LSR - dziedzictwo										
Razem cel szczegółowy 2.1.		69 000,00			83 000,00			0,00			152 000,00	
Wskaźnik rezultatu 2.1. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej), w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		0	0	120 / 100 osób		100	0		0	120 / 100 osób		
PROW												

Wskaźnik rezultatu 2.1. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przez podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	150 / 60 osób	50		150 / 60 osób	100	0	0	0	300 / 120 osób		
Cel szczegółowy 2.2: Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego											
Przedsięwzięcie 2.2.1 Wskaźnik produktu: Liczba publikacji/materiałów promocyjnych	2 sztuki	50	45 000,00	2 sztuki	100	45 000,00	0	0	0	90 000,00	Realizacja LSR - turystyka
Przedsięwzięcie 2.2.2 Wskaźnik produktu: Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	3 sztuki	42,9	90 000,00	4 sztuki	100	120 000,00	0	0	7 sztuk	210 000,00	Realizacja LSR - dziedzictwo
Przedsięwzięcie 2.2.3 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1 sztuka	100	380 000,00	0	0	0	0	0	1 sztuka	380 000,00	Projekty współpracy
Razem cel szczegółowy 2.2.			515 000,00			165 000,00		0,00		680 000,00	PROW
Wskaźnik rezultatu 2.2. Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych	4000 osób	40		6000 osób	100		0	0	10000 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.2. Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	600 osób	37,5		1000 osób	100		0	0	1600 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.2. Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych	1 sztuka	100		0,0	0,0		0	0,0	1 sztuka		
Cel szczegółowy 2.3: Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR											
Przedsięwzięcie 2.3.1 Wskaźnik produktu: Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej	60 sztuk	37,5	309 375,00	60 sztuk	75	309 375,00	40 sztuk	100	206 250,00	825 000,00	PROW
											Koszty bieżące

Przedsięwzięcie 2.3.2	Wskaźnik produktu: Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	6 sztuk	33,3	12 000,00	6 sztuk	66,6	12 000,00	6 sztuk	100	12 000,00	18 sztuk	36 000,00	Animacja
Przedsięwzięcie 2.3.3	Wskaźnik produktu: Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	40 sztuk	40	330 000,00	40 sztuk	80	330 000,00	20 sztuk	100	165 000,00	100 sztuk	825 000,00	Koszty bieżące
Przedsięwzięcie 2.3.4	Wskaźnik produktu: Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	50 osobodni	43,9	24 000,00	50 osobodni	87,8	24 000,00	14 osobodni	100	7 500,00	114 osobodni	55 500,00	Koszty bieżące
Razem cel szczegółowy 2.3.				675 375,00			675 375,00			390 750,00		1 741 500,00	
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba odwiedzin strony internetowej LGD		1500 sztuk	37,5		1500 sztuk	75		1000 sztuk	100		4000 sztuk		
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		90/15 osób	33,3		90/15 osób	66,7		90/10 osób	100		270/40 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		20/8 osób	40		20/8 osób	80		10/4 osób	100		50/20 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba (skumulowana) przeszkolonych pracowników i członków organów LGD, którzy podnieśli swoją wiedzę i uzyskali certyfikaty		50 osób	43,9		50 osób	87,8		14 osób	100		114 osób		
Razem cel ogólny 2				1 259 375,00			923 375,00			390 750,00		2 573 500,00	

Cel ogólny 3: Wzrost gospodarczy obszaru LGD	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem: 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres programu
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 3.1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP														
Przedsięwzięcie 3.1.1	Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	5 sztuk	54	1500000,00	4 sztuki	100	1300000,00	0	0	0	9 sztuk	2 800 000,00	PROW	Realizacja LSR - przedsiębiorczość
Razem cel szczegółowy 3.1.				1500000,00			1300000,00		0			2800000,00		
Wskaźnik rezultatu 3.1. Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych		5 etatów średniorocznych	55		4 etaty średnio roczne	100		0	0		9 etatów średniorocznych			
Cel szczegółowy 3.2: Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców														
Przedsięwzięcie 3.2.1	Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	10 sztuk	50	500 000,00	10 sztuk	100	500 000,00	0	0	0	20 sztuk	1 000 000,00	PROW	Realizacja LSR - przedsiębiorczość
Przedsięwzięcie 3.2.2	Wskaźnik produktu: Liczba szkoleń	1 sztuka	50	2 000,00	1 sztuka	100	2 000,00	0	0,0	0	2 sztuki	4 000,00	PROW	Animacja
Razem cel szczegółowy 3.2.				502 000,00			502 000,00			0		1004000,00		

Wskaźnik rezultatu 3.2. Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych	10/5 etatów średniorocznych	50		10/5 etatów średniorocznych	100		0	0	20/10 etatów średniorocznych		
	10/5 osób	50		10/5 osób	100		0	0	20/10 osób		
Wskaźnik rezultatu 3.2. Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem											
Razem cel ogólny 3			2002000,00			1802000,00			0,00	3 804 000,00	
Razem LSR			5725650,00			3621100,00			390750,00	9 737 500,00	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW: 3 800 000,00											50,0% budżetu poddziałania: 3.1.1; 3.2.1
Realizacja LSR: 9 737 500,00											

8. Budżet LSR

Zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społecznych lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Spotkania konsultacyjne 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 roku,
- Wystuchanie publiczne 28 grudnia 2015 roku,
- w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

Rozdział prezentuje ogólną charakterystykę budżetu, w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020. Zgodnie z założeniami wsparcie LEADER (RLKS z udziałem EFRR) przewiduje się na obszarach wiejskich⁹, wsparcie RLKS z udziałem EFMR – na obszarach rybackich i akwakultury, a wsparcie RLKS z udziałem EFRR i EFS na obszarze dwóch województw – Kujawsko-Pomorskiego i Podlaskiego. LSR dla LGD „Ziemia Brzozowska” będzie jednofunduszowa i finansowana w szczególności ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wysokość wsparcia finansowego EFSI w ramach LSR w ramach poszczególnych poddziałań:

Zakres wsparcia	PROW	Fundusz wiodący	Razem EFSI	Powiązanie budżetu z celami LSR
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 600 000,00	7 600 000,00	7 600 000,00	Wspierane w tym zakresie operacje będą realizowały cel ogólny 1 Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD , cele szczegółowe: 1.1. Poprawa atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej; 1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru, cel ogólny 2 Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej , cele szczegółowe: 2.1. Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru; 2.2. Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, cel ogólny 3 Wzrost gospodarczy obszaru LGD , cele szczegółowe: 3.1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców.
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	380 000,00	380 000,00	380 000,00	Wspierane w tym zakresie operacje będą realizowały cel ogólny 2 Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej , cel szczegółowy: 2.2. Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego.

⁹ Zgodnie z zapisami PROW 2014-2020 obszarami wiejskimi są obszary: wszystkich gmin wiejskich, wszystkich obszarów miast o liczbie mieszkańców większej niż 20 000 wchodzących w skład tych gmin, gmin miejskich o liczbie mieszkańców nie większej niż 20 000.

Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 705 500,00	1 705 500,00	1 705 500,00	Koszty bieżące są związane z niezbędnymi działaniami, które należy realizować aby wdrożyć LSR. Ich poniesienie wiąże się z realizacją wszystkich celów Strategii, utrzymaniem biura, obsługą organów LGD. Wspierane w tym zakresie operacje będą realizowały cel ogólny 2 Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej , cel szczegółowy 2.3. Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR.
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	52 000,00	52 000,00	52 000,00	Wspierane w tym zakresie operacje będą realizowały cel ogólny 2 Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej , cele szczegółowe: 2.1. Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru; 2.3. Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR oraz cel ogólny 3 Wzrost gospodarczy obszaru LGD , cel szczegółowy: 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców.
Razem	9 737 500,00	9 737 500,00	9 737 500,00	

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	2 697 912,00 zł	1 542 088,00 zł		4 240 000,00 zł
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2 137 968,00 zł		1 222 032,00 zł	3 360 000,00 zł
Razem	4 835 880,00 zł	1 542 088,00 zł	1 222 032,00 zł	7 600 000,00 zł

Plan finansowy w przypadku beneficjentów inni niż jednostki sektora finansów publicznych na obejmuje środki przeznaczone na działania realizowane przez sektor gospodarczy w kwocie 3,8 mln zł oraz społeczny 0,44 mln zł. Wartość środków ogółem przeznaczonych dla ww. kategorii beneficjentów może wynieść 4,24 mln zł. Pozostałe środki finansowe w kwocie 3,36 mln zł obejmuje przedsięwzięcia realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych.

LGD wyznaczyła zasady premiowania projektów, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określonej w poszczególnych programach.

W ramach budżetu LSR nie wskazano realizacji operacji własnych. LGD przewiduje ewentualne wprowadzenie i realizację operacji własnych w przypadku zagrożenia realizacji wskazań, w tym przede wszystkim wskaźników produktu i rezultatu założonych w ramach projektów grantowych. W przypadku konieczności realizacji operacji własnych LGD przewiduje udział środków własnych w wysokości nie mniejszej niż 10%. Środki te pochodzą z budżetu ze składek członkowskich LGD (które wynoszą rocznie około 100 000 zł). Środki własne będą również zaangażowane w ramach kosztów bieżących, czy aktywizacji – w zakresie koniecznym do skutecznej animacji społeczności lokalnej.

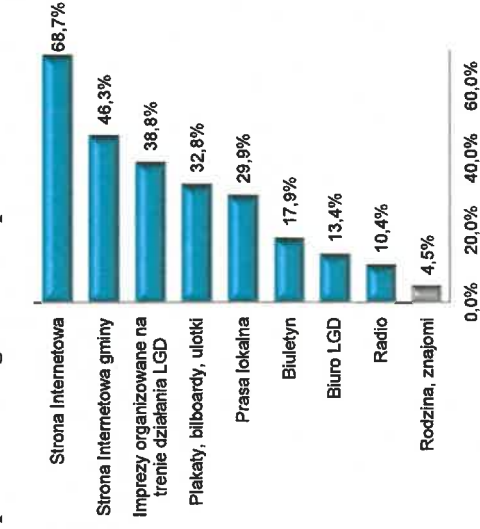
9. Plan komunikacji

Zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społeczności lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Warsztaty diagnostyczno-projektowe,
- Spotkanie z grupami defaworyzowanymi 28 grudnia 2015 roku,
- Spotkania konsultacyjne 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 roku,
- Wysłuchanie publiczne 28 grudnia 2015 roku,
- w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

Dobra komunikacja jest podstawą do zapewnienia jawności i przejrzystości działań LGD. Plan komunikacji będzie służył nie tylko zaplanowaniu narzędzi komunikacyjnych, ale też identyfikacji bieżących problemów komunikacyjnych, ma zwiększyć poziom współpracy partnerskiej i poziom zaangażowania partnerów i interesariuszy LGD. Ustalenie środków przekazu wykorzystanych w poniżej przedstawionym planie komunikacji było przedmiotem dyskusji m.in. na spotkaniach konsultacyjnych w dniach 06-09.10.2015, na których sporządzono listę preferowanych kanałów komunikacji, w celu możliwie najlepszej komunikacji z mieszkańcami omawianego obszaru. We wszystkich warsztatach wzięło udział 137 osoby, w tym 56 kobiet i 81 mężczyzn. Uczestnicy konsultacji społecznych reprezentowali następujące sektory:

Warsztaty diagnostyczne

- Sektor publiczny: 87 osób (63,5%),
- Sektor gospodarczy: 11 osób (8%),
- Sektor społeczny: 29 osób (21,1%),
- Mieszkańcy: 9 osób (6,5%).

Ponadto na spotkaniu z grupami defaworyzowanymi w dniu 28 grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzozowie uczestnicy wskazywali pożądane kanały komunikacji oraz kluczowe obszary o jakich LGD powinna informować grupy defaworyzowane.

Przy wyborze środków komunikacji posłużono się też wynikami badań ankietowych przeprowadzonych przy okazji ewaluacji LSR przeprowadzonej w 2014 roku. Wszystkich ankietowanych zapytano skąd w przyszłości chcieliby czerpać informacje na temat LGD. Zdecydowanie najbardziej preferowanym źródłem wskazywanym przez mieszkańców obszaru objętego działaniem LGD „Ziemia Brzozowska” jest strona Internetowa, którą wskazało

	ponad dwie trzecie badanych. 46,3% respondentów poszukiwałoby takich informacji na stronach internetowych gmin, natomiast 38,8% uważa, że efektywnym sposobem byłyby imprezy organizowane na terenie działania LGD. 32,8% ankietowanych liczy na informacje zamieszczane na plakatach, bilbordach, czy ulotkach. Biuletyn (17,9% wskazań), Biuro LGD (13,4% wskazań), radio (10,4% wskazań), czy rodzina i znajomi (4,5% wskazań) były rzadziej wskazywanymi odpowiedziami. Z kolei zgodnie z ankietą przeprowadzoną wśród beneficjentów działań prowadzonych przez LGD „Ziemia Brzozowska” w poprzednim okresie programowania strona internetowa jest źródłem, z którego w przyszłości chcieliby czerpać informacje na temat pomocy udzielanej przez LGD (91,7%). Ponad połowa ankietowanych chciałaby pozyskiwać informacje za pośrednictwem Biura LGD. Co czwarta osoba wskazywała na prasę lokalną oraz imprezy organizowane na terenie działalności LGD. Natomiast zdecydowanie rzadziej wskazywano na biuletyny, radio, plakaty, bilboardy, ulotki, czy strony internetowe gmin.	
Preferowane kanały komunikacji	Kanały komunikacji	
	• informacje na stronie internetowej LGD Ziemia Brzozowska oraz na stronach internetowych gmin z obszaru LGD;	LGD → wszyscy adresaci (wymienieni poniżej w tabeli)
	• telefon	LGD ↔ wszyscy adresaci
	• poczta elektroniczna	LGD ↔ wszyscy adresaci
	• poczta tradycyjna	LGD → wszyscy adresaci
	• kontakt osobisty	LGD ↔ wszyscy adresaci
Cele ogólne działań komunikacyjnych	• promowanie LSR, a tym samym Wspólnych Ram Strategicznych 2014-2020, które odzwierciedlają cele Strategii „Europa 2020”, • rozpowszechnianie informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w Strategii wśród potencjalnych Interesantów/Beneficjentów, • wzbudzenie zainteresowania oraz zachęcanie potencjalnych Beneficjentów do aplikowania o środki, • utrwalenie i pogłębienie akceptacji i przychylności mieszkańców obszaru LGD dla istnienia samych funduszy oraz skutków ich działania w gminach.	
	• informowanie i wsparcie beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz w procesie realizacji projektów przez profesjonalną informację i pomoc w rozliczaniu projektów, • budowanie pozytywnego wizerunku LSR wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o już zrealizowanych projektach i bezpośrednich korzyściach wynikających z ich realizacji, • zwiększenie poziomu świadomości i wiedzy mieszkańców na temat korzyści z członkostwa w UE dla gmin obszaru LGD, uzyskiwanych dzięki napływowi Funduszy Europejskich, • wzmocnienie pozytywnego wizerunku LGD jako obszaru efektywnie wykorzystującego szanse stwarzane przez członkostwo Polski w Unii Europejskiej, • wzrost rozpoznawalności i świadomości istnienia Funduszy Europejskich poprzez promowanie skutków dotychczasowego wdrażania funduszy przez gminy obszaru LGD, • utrwalenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej LGD.	
	Kampanie informacyjne – adresowane do konkretnych grup potencjalnych Beneficjentów, uprawnionych do korzystania ze środków Unii Europejskiej.	

Działania komunikacyjne oraz środki przekazu	Informowanie ogółu społeczeństwa, potencjalnych Beneficjentów i uczestników projektów	Promowanie Funduszy Europejskich		
	• dotarcie do szerokich kręgów społeczności lokalnej z informacjami na temat LSR i LGD; • działania ukierunkowane są na promocję realizowanych przedsięwzięć, w tym RLKS; • przekazywanie jest jednostronne (tylko w niektórych przypadkach może pojawić się informacja zwrotna)	• przekazywanie szczególnych informacji o LSR w sposób prosty i zrozumiały dla wszystkich grup odbiorców komunikatu, skoncentrowanie się na podkreśleniu znaczenia Funduszy Europejskich; • wskazywanie dotychczas zrealizowanych inwestycji w ramach LSR; • stałe podkreślanie możliwości otrzymywania znacznej kwoty z Funduszy Europejskich na realizację projektów, dzięki czemu zmniejszy się dystans dzielący poszczególne gminy LGD oraz LGD do pozostałych grup; • stosowanie jednolitego systemu wizualizacji działań informacyjno-promocyjnych; • wykreowanie wizerunku obszaru LGD jako obszaru potrafiącego w efektywny sposób zarządzać i wykorzystywać Fundusze Europejskie.		
		Środki przekazu w ramach realizowanych działań		
		• artykuły w prasie lokalnej, • ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, biuro LGD), • artykuły na stronach www (JST i LGD),	• spotkania • doradztwo w biurze LGD • szkolenia	
Adresaci (grupy docelowe)	Adresatami działań związanych z wdrażaniem LSR są:			
	Spoleczeństwo	Beneficjenci LSR (faktyczni i potencjalni)		Media
	Opinia publiczna, w tym grupy defaworyzowane powinny być świadome możliwości i korzyści jakie wynikają z finansowego wsparcia z funduszy UE, zwłaszcza w kontekście zaplanowanych dla nich działań.	- mieszkańcy obszaru objętego LSR, - grupy defaworyzowane, - turyści, - JST oraz podległe im jednostki, - osoby zakładające działalność gospodarczą, - mikro, mali i średni przedsiębiorcy, - organizacje pozarządowe, - kościoły i związki wyznaniowe, - grupy nieformalne, - instytucje otoczenia biznesu, - spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.		
Wyniki działań komunikacyjnych	Pracownicy, współpracownicy, członkowie, przedstawiciele władz LGD oraz organu decyzyjnego zaangażowanego we wdrażanie LSR Media bardzo silnie kształtują wizerunek i pozwalają dotrzeć do szerokiego grona odbiorców. Z jednej strony same inspirować proces komunikacji w środkach masowego przekazu, a z drugiej są także odbiorcą działań informacyjnych. Wyniki działań realizowanych w ramach planu komunikacji będą upubliczniane za pomocą internetowych środków przekazu. Sprawozdania i zestawienia będą na bieżąco pojawiały się na stronie internetowej LGD jak również na stronach poszczególnych gmin. Na stronach gmin zamieszczany będzie komunikat odsyłający odbiorców do strony LGD.			

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu	Instytucje zaangażowane we wdrażanie LSR są zobligowane do regularnego prowadzenia badań ewaluacyjnych i oceny skuteczności prowadzonych działań. W związku z tym będą publikowały na stronie LGD oraz gmin te informacje w formie zestawień okresowych, rocznych i końcowych. Ocena realizacji poszczególnych działań będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki szczegółowo opisane w Planie Komunikacji. Ocena realizacji Planu opierać będzie się na ocenie poszczególnych działań realizowanych w ramach Planu, dokonywanych m. in. badań ilościowych oraz na podstawie wyznaczonych wskaźników oceny skuteczności zawartych w poniższej tabeli. W przypadku gdy efekty te będą niezadawalające LGD wskaże sposób skorygowania planu komunikacji.
--	---

Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR

Cel komunikacji	Budżet (zł)	
	Koszty bieżące	Aktywizacja Razem
Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR	825 000	0 825 000
Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	825 000	0 825 000
Szkolenia dla pracowników LGD	24 000	0 24 000
Szkolenia dla członków organów LGD	31 500	0 31 500
Przeprowadzenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami	0	36 000 36 000
Wsparcie działań na rzecz poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców	0	12 000 12 000
Wsparanie osób zamierzających otworzyć własną działalność gospodarczą	0	4 000 4 000
Razem	1 705 500	52 000 1 757 500

10. Zintegrowanie

Cel ogólny 1 <u>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD</u> Cel szczegółowy: 1.1 <u>Poprawa atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej</u> Cel szczegółowy: 1.2 <u>Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru</u> zgodne z:	
Poziom krajowy	Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)
	Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 2: Wzrost wydajności gospodarki, kierunek interwencji: Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej.
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
	Cel tematyczny WRS: Cel szczegółowy: 6B Wsparcie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich
Poziom regionalny, wojewódzki	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020
	Cel główny: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego. Kierunek strategiczny: Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy.
	Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020
	Obszar: Sieć osadnicza Cel 3 Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu
Poziom powiatowy	Strategia Rozwoju Powiatu Brzozowskiego na lata 2015 - 2024
	• Lepsza dostępność komunikacyjna i wysoki standard dróg w powiecie • Wyższy poziom wykorzystania potencjału gospodarczego powiatu
Poziom gminny	Strategia Rozwoju Gminy Brzozów na lata 2014-2024
	• Wysoki stopień rozwoju i zachowania zasobów infrastrukturalnych, środowiskowych i kulturowych
	Strategia Rozwoju Gminy Dydnia do roku 2020
	• Zwiększony stopień bezpieczeństwa na drogach • Rozwinięta infrastruktura drogowa: oświetlone drogi, wybudowane chodniki przy drodze wojewódzkiej, powiatowych i gminnych
	Strategia Rozwoju Gminy Haczów do 2024 roku
	• Poprawa standardu i jakości życia mieszkańców. • Nowoczesna i rozwinięta infrastruktura techniczna.
	Strategia Rozwoju Gminy Jasienica Rosielna do roku 2024
	• Zasoby techniczne zapewniające podniesienie poziomu życia mieszkańców. • Uporządkowana gospodarka przestrzenna.
	Strategia Rozwoju Gminy Nozdrzec do roku 2024
	• Dobrze rozwinięta, nowoczesna infrastruktura techniczna dostosowana do potrzeb mieszkańców Gminy. • Zrównoważony ład przestrzenny/Uporządkowana przestrzeń.
Cel ogólny 2 <u>Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej</u> Cel szczegółowy: 2.1. <u>Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru</u> Cel szczegółowy: 2.2. <u>Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego</u> Cel szczegółowy: 2.3. <u>Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR</u> zgodne z:	
Poziom krajowy	Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)
	Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
	Cel tematyczny WRS: CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników Cel szczegółowy: 6A. Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy Cel szczegółowy: 6B Wsparcie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich
Poziom regionalny,	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020
	Cel główny: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego

wojewódzki	Kierunek strategiczny: Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy
	Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020
	Obszar: Kapitał ludzki i społeczny Cel 2: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców.
Poziom powiatowy	Strategia Rozwoju Powiatu Brzozowskiego na lata 2015 - 2024
	- Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu - Wysoki poziom bezpieczeństwa środowiskowego i społecznego - Większy stopień wykorzystania zasobów ludzkich na rynku pracy powiatu - Wyższy poziom rozwoju i skuteczność działania organizacji pozarządowych - Poprawa stanu i utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego
Poziom gminny	Strategia Rozwoju Gminy Brzozów na lata 2014-2024
	- Gmina przyjazna mieszkańcom - Wysoki stopień rozwoju i zachowania zasobów infrastrukturalnych, środowiskowych i kulturowych
	Strategia Rozwoju Gminy Dydnia do roku 2020
	- Wysoki poziom aktywności ruchowej (fizycznej) mieszkańców - Zwiększone możliwości rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży - Wyższy poziom udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym - Wysoki stopień integracji społecznej mieszkańców Gminy - Wysoka skuteczność organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań statutowych - Rozwinięta nowoczesna baza sportowa-rekreacyjna i turystyczna - Wysoki poziom uczestnictwa społeczeństwa w kulturze - Atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu - rozwijania zainteresowań oraz rekreacji i wypoczynku - Wzrost zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną - Rozwinięta i odpowiednio wyposażona baza oświatowa i kulturalna - Rozbudowana infrastruktura turystyczna, rekreacyjna, sportowa
	Strategia Rozwoju Gminy Haczów do 2024 roku
	- Poprawa standardu i jakości życia mieszkańców - Zachowane dziedzictwo kulturowe - Gmina przyjazna środowisku naturalnemu - Zdrowi i aktywni mieszkańcy Gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Jasienica Rosielna do roku 2024
	- Podniesienie poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych - Zachowany lokalny potencjał kulturowy - Poprawa stanu środowiska naturalnego - Aktywna i zaangażowana społeczność gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Nozdrzec do roku 2024
	- Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy - Czyste środowisko naturalne - Zachowane zasoby dziedzictwa kulturowego - Rozwój kapitału społecznego
	Cel Strategiczny 3 <u>Wzrost gospodarczy obszaru LGD</u> Cel szczegółowy: 3.1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP Cel szczegółowy: 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców zgodne z:
Poziom krajowy	Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)
	Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 2: Wzrost wydajności gospodarki, kierunek interwencji: Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej.
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
	Cel tematyczny WRS: CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. Cel szczegółowy: 6A. Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych

	przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy. CT 9. Wsparcie włączenia społecznego i walka z ubóstwem Cel szczegółowy: 6B Wsparcie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich
Poziom regionalny, wojewódzki	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020
	Cel główny: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego. Kierunek strategiczny: Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy
	Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020
	Obszar: Konkurencyjna i innowacyjna Gospodarka Cel 1 Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej
Poziom powiatowy	Strategia Rozwoju Powiatu Brzozowskiego na lata 2015 - 2024
	- Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu - Większy stopień wykorzystania zasobów ludzkich na rynku pracy powiatu, - Wyższy poziom wykorzystania potencjału gospodarczego powiatu
	Strategia Rozwoju Gminy Brzozów na lata 2014-2024
Poziom gminny	Wyższy poziom rozwoju gospodarki gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Dydnia do roku 2020
	- Obniżony poziom bezrobocia - Poprawa poziomu przedsiębiorczości - Zwiększony poziom dochodów osób najuboższych - Ograniczenie procesu emigracji osób młodych
	Strategia Rozwoju Gminy Haczów do 2024 roku
	- Poprawa standardu i jakości życia mieszkańców - Poprawa stanu rozwoju gospodarczego gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Jasienica Rosielna do roku 2024
	- Podniesienie poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych - Wzrost poziomu rozwoju gospodarczego gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Nozdrzec do roku 2024
	- Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy - Rozwój kapitału społecznego - Wzrost potencjału gospodarczego Gminy

Integracja podmiotów różnych sektorów

Podejście zintegrowane w ramach LSR i sformułowanych w jej ramach przedsięwzięć przejawia się w następujących aspektach:

integracja podmiotów różnych sektorów – realizacja kolejnych przedsięwzięć wymaga aktywnego włączenia się podmiotów reprezentujących różne miejscowości i różne sektory. Znaczna część przedsięwzięć związana jest z sieciowaniem podmiotów, koordynowaniem ich działań, tworzeniem wspólnych projektów, prowadzeniem wspólnej, ujednoliconej polityki informacyjnej opartej na danych przekazywanych przez różne podmioty lokalne.

integracja obszaru – wśród proponowanych przedsięwzięć preferowane są te, które obejmują swoim zasięgiem cały obszar działania LGD „Ziemia Brzozowska”, nawet w sytuacji, gdyby charakter pojedynczego projektu ograniczał jego zasięg przestrzennie, powinien on stanowić część większego systemu (np. projekty turystyczne realizowane w ramach szlaków turystycznych, czy też bazy informacyjne prezentujące informacje o konkretnych obiektach czy usługach, ale zawierające analogiczne dane o wszystkich miejscowościach obszaru).

integracja zasobów – w ramach strategii dąży się do integrowania rozwoju w wymiarach środowiskowym, społecznym, kulturowym, przestrzennym, gospodarczym, które stanowią zasoby obszaru działania LGD „Ziemia Brzozowska”. Wszystkie te wymiary współzależą od siebie, a realizacja przedsięwzięć w ramach jednego wymiaru sprzyja osiąganiu celów w innych wymiarach.

Na uwagę zasługuje też postrzeganie procesów rozwoju jako pewnej sekwencji integrującej różne zjawiska, z określonymi przyczynami i skutkami. Przejawia się to w: postrzeganiu działalności społecznych, aktywności liderów lokalnych i organizacji pozarządowych jako możliwego źródła dla rozwoju funkcji rynkowych i powstawania nowych podmiotów gospodarczych wykorzystujących lokalne potencjały dla kreowania swojej oferty, budowaniu fundamentów pod przyszły rozwój poprzez podejmowanie podstawowych działań edukacyjnych i organizacyjnych.

Wspominając o wymiarze przestrzennym, warto zwrócić uwagę na to, że LSR integruje rozwój LGD „Ziemia Brzozowska” ze swoim otoczeniem. Opracowana LSR nie jest wyrwana z szerszego kontekstu zachodzących procesów

zewnątrznych. Wręcz przeciwnie, możliwości rozwoju wynikają zarówno z posiadanych specyficznych potencjałów, jak również z szans w otoczeniu. Uwzględniono dwa główne układy odniesienia:

układ regionalny – postrzegany jako rynek zbytu na lokalne produkty i usługi, zwłaszcza w kontekście możliwości rozwijania usług turystycznych i rekreacyjnych;

układ transgraniczny – traktowany jako źródło szans dla przyszłego rozwoju obszaru i tworzenia oferty wspólnie z partnerami po drugiej stronie granicy.

Strategia Rozwoju Lokalnego to spójny zestaw operacji mających na celu osiągnięcie lokalnych celów i potrzeb, który przyczynia się do osiągnięcia celów UE odnośnie inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu.

11. Monitoring i ewaluacja

Zapisy przedstawione w niniejszym rozdziale są efektem prac społeczności lokalnej, która uczestniczyła w konsultacjach społecznych jakie miały miejsce we wszystkich gminach obszaru objętego LSR, w następującej formie:

- Spotkania konsultacyjne 13 listopada 2015 r. i 22 grudnia 2015 roku,
- Wysłuchanie publiczne 28 grudnia 2015 roku,
- w ramach konsultacji w Punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.

Ponadto opracowanie rozdziału koordynował Zespół koordynujący opracowanie LSR (zespół roboczy).

Poniżej prezentowana jest ogólna charakterystyka zasad i procedur dokonywania ewaluacji oraz monitorowania wskazująca główne elementy podlegające badaniom oraz podmioty dokonujące ewaluacji i monitorowania (wewnętrzne czy zewnętrzne).

Monitoring	
Wdrażaniu Strategii Rozwoju Lokalnego stale towarzyszył będzie proces systematycznego zbierania i analizowania informacji zarówno pod względem jakości jak i ilości realizowanych działań. W tym zakresie badany będzie: • poziom osiągniętych celów i rezultatów, • jakość realizowanych działań, • przebieg wydatkowania środków, przeznaczonych na poszczególne zamierzenia (operacje, działania własne LGD). LGD, dbając o swoją stabilną sytuację finansową będzie także uważnie badać realizację operacji wybranych do dofinansowania i podejmować działania interwencyjne, jeśli monitoring będzie wskazywał na możliwość niepowodzenia realizacji danej operacji. Działania w ramach monitoringu będą wykonywane przez (powołany przez Zarząd) Zespół ds. monitoringu i ewaluacji, prowadzony przez Kierownika Biura LGD. Zespół ten w sposób ciągły i na bieżąco poprzez kontrolę zgodności poszczególnych przedsięwzięć z założeniami zawartymi w strategii dokonywać będzie monitorowania i ewaluacji realizowanych w ramach LSR czynności.	
Elementy systemu monitorowania	
• analiza celów projektu wraz z oceną stopnia osiągnięcia wskaźników określonych w strategii (matryca logiczna), • analiza wniosków o zmiany w LSR zgodnie z procedurą jej aktualizacji; • coroczny przegląd procedur wdrażania poszczególnych działań LSR, • monitoring skuteczności realizowanych przez personel LGD działań doradczych, • monitoring budżetu LGD z oceną poprawności wydatkowania środków na poszczególne przedsięwzięcia i działania własne LGD;	
Analiza i ocena prowadzonej przez LGD działalności	
• odbywać się będzie w czasie posiedzeń organów LGD (Zarząd, Komisja Rewizyjna, WZCz), • na podstawie szczegółowej analizy i oceny procesu wdrażania LSR, zawartej w raportach.	
Pisemny raport z monitoringu (na koniec roku kalendarzowego)	
Elementy raportu: • opis form zdobywania informacji o sposobie i efektach realizacji LSR (kontrola, analiza dokumentów, sprawozdania, raporty, sondaże i wywiady), • opis zrealizowanych zadań, • opis zgodności działań z celami, • dane dot. dofinansowania i poniesionych kosztów, • opis osiągniętych wskaźników, - opis występujących problemów, - niezgodności odnośnie planów zawartych w LSR, • wnioski i zalecenia konieczne do wdrożenia w kolejnych latach funkcjonowania LGD. Raporty będą uwzględniać wszystkie wnioski dotyczące wdrażania LSR. Zostaną one zaprezentowane i omówione na posiedzeniach organów LGD (Zarząd, Komisja Rewizyjna, WZCz) organizowanych w celach sprawozdawczych. Umożliwi to systematyczne monitorowanie występujących problemów i rozbieżności w realizacji planów i osiąganiu celów. Na podstawie corocznej analizy działań LGD będą dokonywane ewentualne modyfikacje i zmiany w LSR.	

Główną zasadą przy dokonywaniu zmian będzie uspołecznienie, polegające na odwołaniu się do opinii członków LGD oraz mieszkańców (w miarę potrzeb) i wykorzystanie zgłaszanych przez nich uwag i wniosków.

Ewaluacja

- ewaluacja będzie prowadzona na każdym etapie realizacji Strategii, co przyczyni się do ewentualnego wykrycia błędów i ich poprawy na etapie realizacji Strategii,
- ewaluacja własna oraz realizowana okresowo przez podmioty zewnętrzne,
- odnosić się będzie elementów wynikających z założeń strategicznych:
 - ukierunkowanie na poprawę planowania procesu wdrażania LSR poprzez zagwarantowanie racjonalnego uzasadnienia dla realizowanej interwencji,
 - wzmacnianie partnerstwa przez realizowanie zasady empowerment, aktywizowanie i wzmacnianie powiązań, relacji, współpracy, interakcji między mieszkańcami obszaru i uczestnikami realizowanych działań,
 - poprawa procesu wdrażania i kontroli jakości m.in. istniejącej struktury LGD, procedur i procesu zarządzania LSR.

Celem zminimalizowania ryzyka popełnienia błędu przy realizacji LSR, LGD będzie dokonywać ewaluacji swojej działalności. Obejmować ona będzie **ocenę ex ante** – dotyczy operacji, które są dopiero w fazie planowania i podejmowania decyzji o ich realizacji oraz **ocenę ex post** – dotyczy działań zrealizowanych w minionym okresie.

Ewaluacja ex ante

Analiza ta będzie odbywać się poprzez ocenę planowanych do realizacji przedsięwzięć oraz będzie wymagany elementem dokumentacji danego przedsięwzięcia, rozpatrywanego przez organ podejmujący decyzję o jego realizacji i będzie obejmować opis spodziewanych efektów, oraz jego ocenę pod kątem wpływu na osiąganie celów zakładanych w LSR.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w ramach konsultacji wewnętrznych realizowanych przez pracowników Biura (Zespół ds. monitoringu i ewaluacji) i Zarząd LGD.

Ewaluacja obejmie następujące aspekty projektu (zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej):

- adekwatność projektu,
- skuteczność projektu,
- przygotowanie projektu i jego planu,
- oddziaływanie projektu,
- efektywność projektu,
- trwałość projektu.

Ewaluacja ex post

- będzie się odbywać poprzez ocenę działań zrealizowanych w okresach czasowych wykazanych w planie działania,
- obejmie analizę wszystkich działań i operacji zrealizowanych w danym okresie czasowym pod kątem określenia efektów tych przedsięwzięć, a także wpływu, jaki miała ich realizacja na osiągnięcie celów zakładanych w LSR,
- będzie się odbywać w oparciu o coroczne raporty z działalności LGD,
- obejmować będzie ocenę jakości partnerstwa oraz ocenę sprawności funkcjonowania LGD (funkcjonowanie biura, organów LGD, efektywność stosowanych procedur, przepływ informacji, skuteczność działań promocyjno-informacyjnych, sprawność podejmowania decyzji).

Za ewaluację ex post będzie odpowiedzialna **Komisja Rewizyjna i Zarząd LGD**, które wykorzystując raport ewaluatora zewnętrznego do końca I lub II kwartału roku następującego po okresie objętym ewaluacją sporządzi pisemny raport obejmujący:

- wykaz przedsięwzięć zrealizowanych w okresie objętym ewaluacją, z opisem merytorycznym i informacją finansową o każdym z nich,
- opis bezpośrednich efektów przedsięwzięć i porównanie ich z efektami, zakładanych w fazie projektowania,
- analizę wpływu zrealizowanych przedsięwzięć na osiągnięcie celów określonych w LSR,
- wnioski i rekomendacje dotyczące zmian w sposobie funkcjonowania LGD i zmian w LSR, które zapewnią wyższą efektywność działania LGD i lepsze osiągnięcie celów zakładanych w LSR.

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Przeprowadzono analizę LSR pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących ją do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wyniki tej analizy zaprezentowano poniżej.

Przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.1235 ze zmianami) określają jakie dokumenty wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w przedmiotowej sprawie są to dokumenty określone w art. 46. pkt 1. Uznając, że LSR dla obszaru gmin: Brzozów, Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna, Nozdrzec opracowywana przez LGD Ziemia Brzozowska w okresie programowania 2014-2020 będzie stanowić instrument realizacji założeń:

- „Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020”, która została poddana procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z opinią RDOŚ (pismo z dnia 16 lipca 2012 roku znak: WOOS.411.2.3.2012. AP-2),

- „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020”, który został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z opinią RDOŚ (pismo z dnia 7 sierpnia 2013 roku, znak: WOOŚ.411.2.4.2013. AP-6),

jest ona uszczegółowieniem powyższych dokumentów dla określonych obszarów.

Uszczegółowienie będzie polegało na wskazaniu możliwych do realizacji zadań zgodnie z wytycznymi odnoszącymi się do perspektywy finansowej 2014-2020. Planowana do realizacji LSR zakłada realizację operacji, które wdrażane będą bezpośrednio przez LGD lub przez beneficjentów realizujących te operacje za pośrednictwem LGD. Operacje te będą mogły być wdrażane w ramach dwóch programów: PROW na lata 2014-2020 (PROW), RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (RPO). Założenia zawarte w LSR stanowią z punktu widzenia ochrony środowiska niewielką modyfikację ustaleń zawartych w przyjętych, wyżej wskazanych dokumentach. Wymienione w LSR przedsięwzięcia (zadania) stanowią jedynie koncepcję, a ich skonkretyzowanie nastąpi stosownie do etapu realizacji. Zadania wdrażane zarówno przez beneficjentów jak i samą LGD będą realizowane w taki sposób, by nie zagrażały zdrowiu i życiu ludzi oraz środowisku naturalnemu. Nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Działania takie jak np. inwestycje infrastrukturalne, modernizacyjne, rewitalizacyjne ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane niezbędnym wymaganiom prawem procedurom, np. uzyskanie niezbędnych pozwoleń (na budowę, na wykonanie prac konserwatorskich), w związku z czym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. Realizacja niektórych przedsięwzięć (części kierunków wsparcia projektów) wyznaczonych w ramach LSR wymagała będzie przeprowadzenia procedury administracyjnej (ooś) zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja projektów, w ramach LSR, będzie zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Każdy projekt starający się o dofinansowanie musi zgodnie z prawem przejść osobną, indywidualną procedurę badania jego wpływu na środowisko w ramach m.in. opracowania raportów oddziaływania na środowisko, które badają wpływ konkretnego przedsięwzięcia na zdrowie, życie ludzi i na środowisko. Ze względu na brak szczegółowych parametrów przedsięwzięć inwestycyjnych, takich jak ich lokalizacja, typ oraz skala czy też powierzchnia zabudowy inwestycji, nie jest możliwe wykonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko. Z tego względu niemożliwa jest również pełna kwantyfikacja oddziaływań. W szczególności realizacja każdego przedsięwzięcia zostanie poprzedzona postępowaniem zapewniającym wybór najkorzystniejszych dla środowiska wariantów lokalizacyjnych i technicznych, a także wskazaniem właściwych zabezpieczeń środowiska. Ograniczanie oddziaływań na środowisko przyrodnicze oraz warunki życia ludzi winno być prowadzone również w fazie budowy i późniejszej eksploatacji ewentualnych inwestycji.

Nie występuje zatem zasadność powielania procedury ocenowej, mając na względzie w szczególności stopień ogólności informacji zawartych w przedmiotowym dokumencie. Ponadto, biorąc pod uwagę uwarunkowania wskazane w art. 49 cyt. ustawy, uznano, iż realizacja założeń tego opracowania **nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko**.

Dodatkowym potwierdzeniem przedstawionego stanowiska jest pozytywna opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla LSR dla LGD „Ziemia Brzozowska” (pismo znak WOOŚ.410.1.107.2015.AP.2 z dnia 22 grudnia 2015 roku).

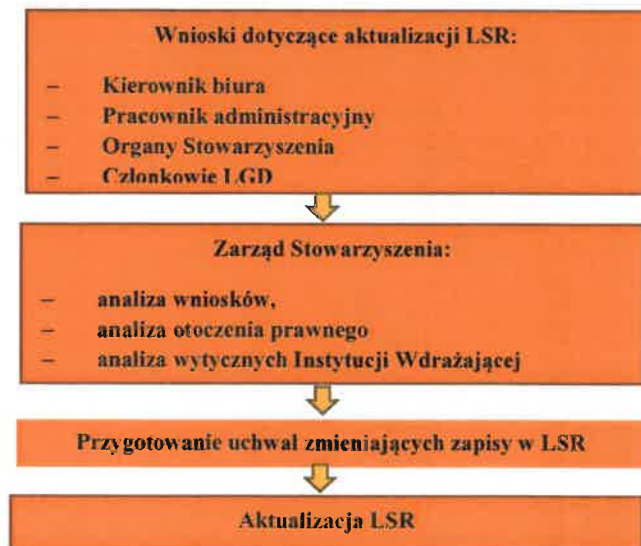
13. Załączniki

Załącznik nr 1: Procedura aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego

Mieszkańcy obszaru, przedstawiciele sektora publicznego, społecznego, gospodarczego z obszaru LGD, organy LGD i jej pracownicy mają możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach Strategii Rozwoju Lokalnego. Propozycje zmian i uwagi zgłaszane są do Biura LGD na udostępnionych przez nią formularzach. Wszystkie te uwagi są zbierane i analizowane w Biurze LGD.

Cel procedury: Celem procedury jest sformalizowanie procesu dokonywania korekt w Strategii Rozwoju Lokalnego, tak by zapewnić jak najszerszy udział partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru.

Zakres procedury: Procedura obejmuje czynności, formularze i schemat działań związanych ze zgłaszaniem, analizowaniem i przyjmowaniem zmian w zapisach LSR.

Założenia ogólne: Proces wdrażania i aktualizacji odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru. Wszystkie działania LGD dotyczące wdrażania LSR są jawne. LGD monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR.

Aktualizacja LSR nie powinna być dokonywana częściej niż raz w roku z wyłączeniem nadzwyczajnych okoliczności związanych z wprowadzaniem korekt / zmian LSR.

Przebieg procedury:

1. Wnioski w sprawie zmian zapisów w LSR mogą zgłaszać: członkowie LGD; organy Stowarzyszenia; wszyscy mieszkańcy obszaru.

2. Zgłaszanie wniosków jest sformalizowane. Przyjmowane jest na formularzu – udostępnianym przez biuro LGD – dostępnym w biurze w wersji papierowej.

3. Zarząd Stowarzyszenia dokonuje potrzebnych analiz do wprowadzania zmian w LSR. Analizy te wykonywane są na bieżąco w ramach ciągłego monitoringu: zgłaszanych do LGD wniosków; zmian regulacji prawnych mających wpływ na LSR, uchwał organów Stowarzyszenia wnioskujących o zmiany; wniosków zawartych w raportach z realizowanego monitoringu i ewaluacji.

4. Co najmniej raz w roku LGD dokonuje przygotowuje „Sprawozdanie z wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego”, z którego wynikać mogą ewentualne rekomendacje zmian zapisów w LSR.

5. Zarząd przygotowuje projekty uchwał dotyczące zmian w zapisach LSR.

6. Aktualizacja LSR w kwestiach dotyczących zmian zapisów LSR w celu jej dostosowania do wniosków i rekomendacji wynikających m. in. z monitoringu i ewaluacji, będzie obejmowała społeczne konsultacje w gminach objętych LSR.

7. Zmiany w LSR wynikające z procesu aktualizacji będą przyjmowane uchwałą Walnego Zebrania Członków.

Niezależnie od aktualizacji LSR przeprowadzanej w celu jej dostosowania do wniosków i rekomendacji wynikających z procesu monitorowania, konieczne będzie bieżące dostosowywanie LSR do zmieniających się przepisów oraz wytycznych. Zmiany takie dokonywane będą poprzez przygotowanie projektów zmian w LSR przez Zarząd LGD i przedstawienie ich do zatwierdzenia Walnemu Zebraniu Członków, które przyjmować będzie te zmiany w formie uchwały.

Załącznik nr 2: Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu

1. Zarząd LGD powołuje Zespół ds. monitoringu i ewaluacji, prowadzony przez Kierownika Biura LGD.
2. Zespół ds. monitoringu i ewaluacji współpracuje z Zarządem LGD.
3. Zakres okresowej (zgodnie z planem działania) ewaluacji własnej obejmuje m.in.: ocenę realizacji przedsięwzięć, ocenę realizacji celów, ocenę przeprowadzonych naborów, ocenę otoczenia (szans i zagrożeń), przegląd procedur, przegląd wskaźników, ocenę realizacji planu rzeczowo-finansowego LGD, ocenę postrzegania LGD w środowisku, przegląd kryteriów wyboru operacji, przegląd wniosków o dokonanie zmiany w LSR;
4. Zespół przygotowuje plan oceny realizacji LSR oparty o zestaw wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania:
 - a. stopień osiągnięcia celów
 - b. stopień realizacji wskaźników
5. Podstawowym narzędziem ewaluacji własnej jest wypełniana okresowo ankieta.
6. Zespół dokonuje weryfikacji analizy SWOT i aktualności opisu obszaru.
7. Zakres działań Zespołu obejmuje także wszystkie czynności monitorujące działania i oddziaływania LGD na obszar.
8. Okresowa praca Zespołu kończy się Sprawozdaniem z wdrażania LSR za dany okres, w którym zamieszczone są także ew. wnioski do zmian zapisów w LSR, regulaminach, procedurach itp.
9. Sprawozdanie z wdrażania LSR przedstawiane jest członkom LGD i jest dokumentem jawnym.

Sposób realizacji badania (monitoringu lub ewaluacji) prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Obszar podlegający monitoringowi	Realizator	Działania w ramach monitoringu	Czas realizacji oraz okres realizacji	Obszary podlegające ocenie	Sposób pozyskania danych	Wyniki monitoringu
Coroczny przegląd procedur wdrażania poszczególnych działań LSR.	Zespół ds. monitoringu i ewaluacji	Analiza dokumentów własnych LGD	I kwartał po zakończeniu roku kalendarzowego Za każdy rok kalendarzowy realizacji LSR.	Procedury wyboru operacji w tym: • karty oceny operacji, • harmonogram i zakres realizowanych naborów, • sprawozdania i raporty przygotowane przez biuro LGD.	Dane i badania własne LGD	Wnioskowanie o wprowadzenie zmian i dokonanie zmian w procedurach wyboru operacji.
Skuteczność realizowanych przez personel LGD działań doradczych.	Zespół ds. monitoringu i ewaluacji	Analiza dokumentacji złożonej przez beneficjentów Analiza dokumentów własnych LGD	Każdorazowo po zakończeniu naborów wniosków o dofinansowanie operacji oraz w raporcie rocznym (I kwartał po zakończeniu roku kalendarzowego) Za każdy nabór wniosków oraz dodatkowo za każdy rok kalendarzowy realizacji LSR.	Analiza ocen projektów dokonanych przez Radę, które konsultowane były w biurze LGD. Dodatkowo badanie poziomu zadowolenia beneficjentów korzystających z usług doradczych.	Ankiety, dane i badania własne LGD	W przypadku negatywnej oceny, zostaną zorganizowane dodatkowe spotkania zespołu roboczego (pracowników, doradców) w celu podniesienia jakości realizowanych usług doradczych. Czynności realizowane poprzez dodatkowe szkolenia lub zmianę osób świadczących doradztwo na rzecz beneficjentów.

Ocena zgodności z zawartymi umowami przedsięwzięć realizowanych przez Grantobiorców	Zespół ds. monitoringu i ewaluacji, Zarząd.	Analiza dokumentacji z stanem faktycznym	Działania realizowane na bieżąco po podpisaniu umowy z Grantobiorcą i rozpoczęciu przez niego działań projektowych.	Zgodność i zasadność realizowanych działań w stosunku do przedstawionych we wniosku o dofinansowanie operacji.	Dane i badania własne LGD	Wprowadzenie programu naprawczego przez Grantobiorcę lub rozwiązanie umowy w przypadku naruszenia istotnych postanowień zawartych w umowie pomiędzy stronami.
Obszar podlegający ewaluacji	Realizator	Działania w ramach ewaluacji	Czas realizacji oraz okres realizacji	Obszary podlegające ocenie	Sposób pozyskania danych	Wyniki ewaluacji
Poprawa planowania procesu wdrażania LSR poprzez racjonalne uzasadnienie dla realizowanej interwencji.	Zew. niezależny ekspert	Analiza dokumentacji z przeprowadzonego monitoringu w tym z: wyboru operacji, działań realizowanych przez biuro LGD	I lub II kwartał kolejnego roku po zakończeniu etapu określonego w planie działania (dostępność danych). Za każdy etap etapu określony w planie działania.	- dostępność do LSR; - dostępność dokumentów dla beneficjentów; - stopień realizacji poszczególnych celów i wskaźników; - stopień wykorzystania budżetu; - zgodność realizowanych działań z określonym w LSR planem działania; - stopień rozpoznawalności LGD w środowisku lokalnym.	Ankiety, dane i badania własne LGD, raporty z monitoringu, sprawozdania	Poprzez kontrolę liczby realizowanych przez beneficjentów LSR operacji, dokonywane będą zmiany w LSR mające wpływ na aktualizację zapisów. W przypadku braku możliwości osiągnięcia założonych wskaźników LGD może zrealizować je w ramach operacji własnych (jeśli jest to możliwe).
Wzmacnianie partnerstwa i poczucia współwłasności, Aktywizowanie i wzmacnianie powiązań, relacji, współpracy, interakcji między mieszkańcami obszaru i uczestnikami realizowanych działań.	Zew. niezależny ekspert	Analiza danych poprzez wywiad telefoniczny – działanie przeprowadzone wśród pracowników, członków Rady oraz beneficjentów i mieszkańców obszaru LGD	I lub II kwartał kolejnego roku po zakończeniu etapu określonego w planie działania (dostępność danych). Za każdy etap etapu określony w planie działania.	ocena działań związanych z wdrażaniem LSR oraz aktywizacją (w tym działań szkoleniowych)	Ankiety, dane i badania własne LGD, raporty z monitoringu, sprawozdania	Skierowanie działań na rzecz wzrostu społecznych i ekonomicznych zdolności mieszkańców poprzez poszerzenie działań na rzecz aktywizacji mieszkańców obszaru LGD.

Poprawa procesu wdrażania i kontroli jakości m.in. istniejącej struktury LGD, procedur i procesu zarządzania LSR.	Zew. niezależny ekspert	Analiza dokumentacji LGD	I lub II kwartał kolejnego roku po zakończeniu etapu określonego w planie działania (dostępność danych). Za każdy etap etapu określony w planie działania.	Dokumentacja własna LGD w tym: • dokumentacja z wyboru operacji, • wnioski o płatność, • protokoły z posiedzeń rady i zarządu, • efekty rzeczowe realizowanych przez biuro LGD działań.	Ankiety, dane i badania własne LGD, raporty z monitoringu, sprawozdania	Wprowadzenie założeń lub programu naprawczego mającego na celu wyeliminowanie błędów jakościowych i proceduralnych.
Analiza celów projektu oraz poziomu osiągnięcia wskaźników określonych w LSR, działania związane z aktualizacją LSR zgodnie z przyjętą procedurą.	Zespół ds. monitoringu i ewaluacji, Zarząd LGD	Analiza dokumentacji z wyboru operacji oraz działań realizowanych przez biuro LGD	I lub II kwartał kolejnego roku po zakończeniu etapu określonego w planie działania (dostępność danych). Za każdy etap etapu określony w planie działania.	• wnioski o dofinansowanie operacji, • plan działania biura LGD, • harmonogram i zakres realizowanych naborów, • sprawozdania i raporty przygotowane przez biuro LGD, • wnioski o zmianę LSR.	Ankiety, dane i badania własne LGD, raporty z monitoringu, sprawozdania	Dzięki kontroli liczby realizowanych operacji, dokonywane będą zmiany w LSR mające wpływ na aktualizację zapisów w niej. W przypadku braku możliwości osiągnięcia założonych wskaźników LGD może zrealizować je w ramach operacji własnych (jeśli jest to możliwe).
Budżet LGD połączony z oceną poprawności wydatkowania środków na poszczególne przedsięwzięcia i działania własne LGD.	Zespół ds. monitoringu i ewaluacji, Zarząd LGD, Komisja Rewizyjna.	Analiza dokumentów własnych LGD w tym preliminarz wydatków.	I lub II kwartał kolejnego roku po zakończeniu etapu określonego w planie działania (dostępność operacji). Za każdy etap etapu określony w planie działania.	Zgodność i zasadność realizowanych wydatków oraz stopień wykorzystania środków finansowych.	Ankiety, dane i badania własne LGD, raporty z monitoringu, sprawozdania	Wprowadzenie programu naprawczego mającego na celu wyeliminowanie błędów wynikających z zarządzania budżetem LGD.

Załącznik nr 3: Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu

Cel ogólny I : Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem: 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Przedsięwzięcie 1.1.1	Wskaźnik produktu: Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej, w tym minimum 4 zrealizowane w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców	3 sztuki	50	895 725,00	3 sztuki	100	895 725,00	0	0	0	6 sztuk	1 791 450,00	PROW	Realizacja LSR - turystyka
	Razem cel szczegółowy 1.1.			895 725,00			895 725,00			0		1 791 450,00		
	Wskaźnik rezultatu 1.1. Wzrost liczby osób korzystających z nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i/lub rekreacyjnej i/lub kulturalnej	7 000 osób	50		7 000 osób	100		0	0,0		14 000 osób			

Cel szczegółowy 1.2: Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru														
Przedsięwzięcie 1.2.1	Wskaźnik produktu: Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	4,83 km	100	1 568 550,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00	4,83 km	1 568 550,00	Realizacja LSR - infrastruktura drogowa w zakresie włączenia społecznego	
		PROW												
Razem cel szczegółowy 1.2.												1 568 550,00		
Wskaźnik rezultatu 1.2. Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego		33 000 osób	100	1 568 550,00				0,00				1 568 550,00		
Razem cel ogólny 1				2 464 275,0			895 725,00			0,00		3 360 000,00		

Cel ogólny 2: Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej		Lata		2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem: 2016-2023		Program		Poddziałanie/z akres programu	
Nazwa wskaźnika		Wartość z jednostką miary		% realizacji wskaźnika narastająco		Planowane wsparcie w PLN		Wartość z jednostką miary		% realizacji wskaźnika narastająco		Planowane wsparcie w PLN		Razem wartość wskaźników		Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2.1: Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru																		
Przedsięwzięcie 2.1.1	Wskaźnik produktu: Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej)		0	0	0	6 sztuk	100	12 000,00	0	0	0	0,00	6 sztuk	12 000,00	PROW			Animacja
	Wskaźnik produktu: Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR		3 sztuki	50	69 000,00	3 sztuki	100	71 000,00	0	0	0	0,00	6 sztuk	140 000,00				Realizacja LSR - dziedzictwo
Razem cel szczegółowy 2.1.					69 000,00		83 000,00				0,00		152 000,00					
Wskaźnik rezultatu 2.1. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców (mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej), w tym liczba osób z grup defaworyzowanych			0	0		120 / 100 osób	100		0	0			120 / 100 osób					

Wskaźnik rezultatu 2.1. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przez podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		150 / 60 osób	50		150 / 60 osób	100		0	0		300 / 120 osób		
Cel szczegółowy 2.2: Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego													
Przedsięwzięcie 2.2.1	Wskaźnik produktu: Liczba publikacji/materiałów promocyjnych	2 sztuki	50	45 000,00	2 sztuki	100	45 000,00	0	0	0	4 sztuki	90 000,00	Realizacja LSR - turystyka
Przedsięwzięcie 2.2.2	Wskaźnik produktu: Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	3 sztuki	42,9	90 000,00	4 sztuki	100	120 000,00	0	0	0	7 sztuk	210 000,00	Realizacja LSR - dziedzictwo
Przedsięwzięcie 2.2.3	Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1 sztuka	100	380 000,00	0	0	0	0	0	0	1 sztuka	380 000,00	Projekty współpracy
Razem cel szczegółowy 2.2.				515 000,00			165 000,00				0,00	680 000,00	PROW
Wskaźnik rezultatu 2.2. Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych		4000 osób	40		6000 osób	100		0	0		10000 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.2. Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną		600 osób	37,5		1000 osób	100		0	0		1600 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.2. Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych		1 sztuka	100		0,0	0,0		0	0,0		1 sztuka		
Cel szczegółowy 2.3: Wzrost aktywnego udziału społeczności lokalnej w procesie realizacji LSR													
Przedsięwzięcie 2.3.1	Wskaźnik produktu: Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej	60 sztuk	37,5	309 375,00	60 sztuk	75	309 375,00	40 sztuk	100	206 250,00	160 sztuk	825 000,00	PROW
													Koszty bieżące

Przedsięwzięcie 2.3.2	Wskaźnik produktu: Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	6 sztuk	33,3	12 000,00	6 sztuk	66,6	12 000,00	6 sztuk	100	12 000,00	18 sztuk	36 000,00	Animacja
Przedsięwzięcie 2.3.3	Wskaźnik produktu: Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	40 sztuk	40	330 000,00	40 sztuk	80	330 000,00	20 sztuk	100	165 000,00	100 sztuk	825 000,00	Koszty bieżące
Przedsięwzięcie 2.3.4	Wskaźnik produktu: Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	50 osobodni	43,9	24 000,00	50 osobodni	87,8	24 000,00	14 osobodni	100	7 500,00	114 osobodni	55 500,00	Koszty bieżące
Razem cel szczegółowy 2.3.				675 375,00			675 375,00			390 750,00		1 741 500,00	
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba odwiedzin strony internetowej LGD		1500 sztuk	37,5		1500 sztuk	75		1000 sztuk	100		4000 sztuk		
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		90/15 osób	33,3		90/15 osób	66,7		90/10 osób	100		270/40 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		20/8 osób	40		20/8 osób	80		10/4 osób	100		50/20 osób		
Wskaźnik rezultatu 2.3. Liczba (skumulowana) przeszkolonych pracowników i członków organów LGD, którzy podnieśli swoją wiedzę i uzyskali certyfikaty		50 osób	43,9		50 osób	87,8		14 osób	100		114 osób		
Razem cel ogólny 2				1 259 375,00			923 375,00			390 750,00		2 573 500,00	

Lata		2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem: 2016-2023		Program	Poddziałanie/za kres programu
Cel ogólny 3: Wzrost gospodarczy obszaru LGD	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
		5 sztuk	54	1500000,00	4 sztuki	100	1300000,00	0	0	0	9 sztuk	2 800 000,00		
Cel szczegółowy 3.1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności sektora mikro, MSP														
Przedsięwzięcie 3.1.1	Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa													
	Razem cel szczegółowy 3.1.			1500000,00			1300000,00			0		2800000,00		
	Wskaźnik rezultatu 3.1. Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych	5 etatów średnio rocznych	55		4 etaty średnio roczne	100		0	0		9 etatów średnio rocznych			
Cel szczegółowy 3.2: Wzrost przedsiębiorczości i kompetencji zawodowych mieszkańców														
Przedsięwzięcie 3.2.1	Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	10 sztuk	50	500 000,00	10 sztuk	100	500 000,00	0	0	0	20 sztuk	1 000 000,00	PROW	Realizacja LSR - przedsiębiorczość
Przedsięwzięcie 3.2.2	Wskaźnik produktu: Liczba szkoleń	1 sztuka	50	2 000,00	1 sztuka	100	2 000,00	0	0,0	0	2 sztuki	4 000,00	PROW	Animacja
	Razem cel szczegółowy 3.2.			502 000,00			502 000,00			0		1004000,00		

Wskaźnik rezultatu 3.2. Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem), w tym liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych	10/5 etatów średniorocznych 50		10/5 etatów średniorocznych 100		0	0	20/10 etatów średniorocznych	
Wskaźnik rezultatu 3.2. Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem	10/5 osób 50		10/5 osób 100		0	0	20/10 osób	
Razem cel ogólny 3		2002000,00		1802000,00			0,00	3 804 000,00
Razem LSR		5725650,00		3621100,00			390 750,00	9 737 500,00
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW: 3 800 000,00								
50,0% budżetu poddziałania: 3.1.1; 3.2.1								
Realizacja LSR: 9 737 500,00								

Załącznik Nr 4: Budżet LSR w rozbiciu na lata i poszczególne fundusze EFSI oraz w podziale na poszczególne zakresy wsparcia

Zakres wsparcia	PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 600 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	380 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 705 500,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	52 000,00
Razem	9 737 500,00

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	2 697 912,00 zł	1 542 088,00 zł		4 240 000,00 zł
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2 137 968,00 zł		1 222 032,00 zł	3 360 000,00 zł
Razem	4 835 880,00 zł	1 542 088,00 zł	1 222 032,00 zł	7 600 000,00 zł

Załącznik nr 5: Plan komunikacji

Termin	Cel komunikacji	Działanie	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Zakładane wskaźniki	Planowane efekty
2016 r. do 31.12. 2018	Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR	Kampania informacyjna	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	• informacje na stronie internetowej LGD	• liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej LGD - 80	• liczba wejść na stronę internetową - 2000
	Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	Informowanie na temat warunków i sposobów realizacji i rozliczania projektów	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	• doradztwo w biurze LGD	• liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa - 50	• liczba osób które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczanego w biurze LGD - 25
	Przeprowadzenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami	Kampania informacyjna	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	• organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na obszarze LGD	• liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami - 12 • liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami mających na celu poprawę ich świadomości ekologicznej - 6	• liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych - 180 • liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych (świadomość ekologiczna) - 120
	Wspieranie osób zamierzających otworzyć własną działalność gospodarczą	Informowanie na temat sposobów otwarcia własnej działalności i warunków otrzymania	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym grupy defaworyzowane	• szkolenia	• liczba przeprowadzonych szkoleń - 2	• Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem osoby 20 (w tym liczba

	wsparcia					utworzonych miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych - 10)
2019-2021	Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR	Kampania informacyjna	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	informacje na stronie internetowej LGD	liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej LGD - 60	liczba wejść na stronę internetową - 1500
	Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	Informowanie na temat warunków i sposobów realizacji i rozliczania projektów	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	doradztwo w biurze LGD	liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa - 40	liczba osób które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD - 20
	Przeprowadzenie spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami	Kampania informacyjna	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na obszarze LGD	liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami - 6	liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych - 90
	Informowanie o działaniach realizowanych w ramach LSR	Kampania informacyjna	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	informacje na stronie internetowej LGD	liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej LGD - 20	liczba wejść na stronę internetową - 500
2022-2023	Prowadzenie indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	Informowanie na temat warunków i sposobów realizacji i rozliczania projektów	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	doradztwo w biurze LGD	liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa - 10	liczba osób które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD - 5

*Załącznik nr 2 do Aneksu nr 6 do Umowy
nr 00002-6833-4140910002315 - Procedura oceny i wyboru oraz rozliczania i monitoringu
kontrol grantobiorców.*

PROCEDURA OCENY I WYBORU**ORAZ ROZLICZANIA, MONITORINGU I KONTROLI GRANTOBIORCÓW
w ramach poddziałania****„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego
kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020****§ 1**Postanowienia ogólne

Użyte w niniejszej procedurze zwroty oznaczają:

- 1) **LGD** - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 2) **LSR** - Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 3) **Rada** - Organ decyzyjny Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 4) **Zarząd** - Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 5) **Prezes Zarządu** - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 6) **Biuro LGD** - Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 7) **Kierownik Biura LGD** - Kierownik Biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 8) **pracownik** - należy przez to rozumieć pracownika Biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 9) **ZW** - Zarząd Województwa Podkarpackiego;
- 10) **PROW** - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- 11) **ustawa RLKS** - ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r., poz. 378 z późn. zm.);
- 12) **rozporządzenie LSR** - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., poz. 1570 z późn. zm.);
- 13) **wytyczne nr 6/4/2017** - Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 6/4/2017 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014-20;
- 14) **projekt grantowy** - operacja, w ramach której beneficjent będący LGD udziela innym podmiotom wybranym przez LGD, zwanym dalej „grantobiorcami”, grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji;
- 15) **grantodawca/ beneficjent projektu grantowego** - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, będące podmiotem udzielający grantów w ramach opracowanej procedury;
- 16) **grantobiorca** – podmiot wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez Beneficjenta projektu grantowego w ramach realizacji projektu grantowego. Na potrzeby niniejszej procedury przed udzieleniem wsparcia w postaci grantu - grantobiorca określany będzie **wnioskodawcą** lub **podmiotem ubiegającym się o powierzenie grantu**;
- 17) **zadanie** - wyodrębniony zakres projektu grantowego, który ma być realizowany przez pojedynczego grantobiorcę, zgodnie z umową o powierzenie grantu;
- 18) **grant** - środki finansowe PROW, które grantodawca powierzył grantobiorcy, na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego;
- 19) **wniosek** - wniosek o powierzenie grantu składany do LGD w ramach otwartego naboru określonego w niniejszej procedurze, na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego;
- 20) **umowa o powierzenie grantu** - umowa zawierana między grantobiorcą a beneficjentem projektu grantowego (LGD), spełniająca warunki określone w art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz w wytycznej nr 6/4/2017;
- 21) **wniosek o płatność** - wniosek o płatność końcową składany przez grantobiorcę po zrealizowaniu całego zadania.

§ 2

Tryb ogłaszania naboru, sporządzania i składania wniosków o powierzenie grantu

1. LGD podaje do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków.
2. LGD informuje ZW o terminie naboru wniosków, w ramach wdrażania LSR, nie później niż 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.
3. LGD zamieszcza ogłoszenie o naborze wniosków, w ramach wdrażania LSR, w szczególności na swojej stronie internetowej, nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 14 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.
4. Ogłoszenie o którym mowa w ust. 3 zawiera w szczególności:
 - 1) wskazanie:
 - a) terminu składania wniosków o przyznanie pomocy:
 - nie krótszego niż 14 dni i nie dłuższego niż 30 dni;
 - rozpoczynającego bieg nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości tej informacji;
 - b) miejsca składania wniosków wraz z informacją o konieczności bezpośredniego złożenia wniosku;
 - c) zakresu tematycznego projektu grantowego;
 - d) limitu/kwoty dostępnych środków w ramach ogłoszenia o naborze;
 - e) wysokości kwoty grantu i/lub intensywności pomocy (poziomie dofinansowania) w ramach naboru;
 - f) planowanych do realizacji w ramach projektu grantowego zadań oraz ram czasowych, w których możliwa będzie ich realizacji przez grantobiorców;
 - g) planowanych do osiągnięcia w ramach projektu grantowego celów i wskaźników (*załącznik nr 1* do procedury);
 - h) miejsca udostępnienia formularza wniosku o powierzenie grantu, formularza wniosku rozliczenia grantu, wzoru umowy o powierzenie grantu, a także wzoru sprawozdania z realizacji zadania;
 - i) miejsca upublicznienia opisu kryteriów wyboru grantobiorców oraz zasad przyznawania punktów za spełnienie danego kryterium (np. link do miejsca publikacji tych kryteriów i zasad);
 - 2) informację o wymaganych dokumentach, potwierdzających spełnienie kryteriów wyboru.
5. LGD, najpóźniej w dniu podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o naborze, zamieszcza na swojej stronie internetowej komplet dokumentów, zawierający w szczególności wszelkie niezbędne informacje na temat organizowanego naboru, w tym obowiązujące w LGD procedury i kryteria wyboru grantobiorców wraz z ich opisem oraz wzory obowiązujących formularzy. Powyższe dokumenty są także dostępne w Biurze LGD.
6. W miejscu zamieszczenia na stronie internetowej ogłoszenia o naborze wniosków LGD podaje datę jego publikacji (dd/mm/rrrr).
7. LGD dokonuje numeracji kolejnych ogłoszeń naborów wniosków o powierzenie grantów w następujący sposób - kolejny nr ogłoszenia/rok/G (np. 1/2018/G). W przypadku gdy nabór będzie przeprowadzany na przełomie dwóch lat (np. 2018/2019) nr ogłoszenia naboru będzie określony jako pierwszy nabór w roku w którym następuje koniec terminu powyższego naboru (np. 1/2019/G).
8. LGD na stronie internetowej dokonuje archiwizacji wszystkich ogłoszeń naborów wniosków o powierzenie grantów przeprowadzonych w ramach perspektywy 2014-2020 do końca 2028 roku.
9. Warunkiem uczestnictwa w naborze jest złożenie wniosku o powierzenie grantu na wzorze udostępnionym przez LGD, który stanowi *załącznik nr 2* do niniejszej procedury wraz z wymaganymi załącznikami w terminie i miejscu wskazanym w ogłoszeniu publikowanym przez LGD.
10. Wniosek należy wypełnić korzystając z *Informacji pomocniczej przy wypełnianiu wniosku*, która stanowi integralną część wniosku o powierzenie grantu.
11. Do wniosku o powierzenie grantu dołącza się także formę elektroniczną tego wniosku zapisaną na informatycznym nośniku danych.
12. Komplet dokumentów zawierający: trwale spięty wniosek z ponumerowanymi załącznikami musi być wpięty do skoroszytu lub segregatora.
13. Komplet dokumentów wnioskodawca składa osobiście lub poprzez upoważnioną do reprezentowania wnioskodawcy osobę w Biurze LGD.

14. Wnioski składane za pośrednictwem poczty i firm kurierskich nie będą rozpatrywane.
15. Za moment złożenia wniosku uznaje się datę wpływu wniosku wraz z załącznikami do Biura LGD. Złożenie wniosku potwierdza się pieczęcią wraz z datą i godziną wpływu, liczbą złożonych wraz z wnioskiem załączników oraz podpisem osoby przyjmującej wniosek.
16. Przyjęte wnioski otrzymują kolejne numery zgodnie z wzorem: numer naboru/numer kolejny wniosku. Wnioski są rejestrowane w rejestrze wniosków, prowadzonym w siedzibie LGD.
17. Na każdym etapie oceny i wyboru wniosku wnioskodawcy przysługuje prawo do wycofania wniosku. W tym celu wnioskodawca powinien złożyć w Biurze LGD pismo wycofujące podpisane przez siebie lub osoby upoważnione do reprezentacji wnioskodawcy.
18. Wniosek wycofany zwracany jest wraz z załącznikami wnioskodawcy bezpośrednio w Biurze LGD z tym, że LGD zachowuje kopię dokumentu.
19. W przypadku braku możliwości bezpośredniego zwrotu formularza do rąk wnioskodawcy, zwrot dokonywany jest drogą pocztową, listem poleconym za potwierdzeniem odbioru.
20. Wnioskodawca informuje LGD w formie pisemnej, o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem o powierzenie grantu, niezwłocznie po zaistnieniu tych zmian.
21. W przypadku wątpliwości związanych z wypełnianiem wniosku lub załączników wnioskodawca może skorzystać z konsultacji w Biurze LGD. Informacja o godzinach pracy Biura LGD zamieszczona jest na stronie internetowej LGD.

§ 3

Ocena wniosków i ustalenie kwoty wsparcia

1. Ocena wniosków następuje w trakcie posiedzenia Rady zgodnie z Regulaminem Rady oraz z uwzględnieniem zapisów art. 34 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013.
2. Wnioski zostają poddane ocenie dokonywanej przez wszystkich członków Rady Stowarzyszenia zgodnie z niniejszą procedurą w zakresie ich zgodności z LSR i z lokalnymi kryteriami wyboru z wyłączeniem wniosków, które zostały wycofane.
3. Po rejestracji wniosków w Rejestrze wniosków, a przed przystąpieniem do oceny wniosków przez Radę, LGD dokonuje weryfikacji formalnej wniosków.
4. Weryfikacja formalna wniosków dokonywana jest przez pracowników Biura LGD.
5. Przed przystąpieniem do weryfikacji formalnej wniosków pracownicy Biura LGD zobowiązani są do złożenia deklaracji bezstronności i poufności oraz oświadczeń o bezstronności w ocenie formalnej wniosków.
6. Na podstawie oświadczeń złożonych przez pracowników Biura LGD sporządzany jest rejestr interesów pracowników dokonujących weryfikacji formalnej wniosków pozwalający na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami.
7. Weryfikacja formalna wniosków dokonywana jest przez pracowników Biura LGD na „Karcie kontrolnej wniosku” stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszej procedury.
8. Weryfikacja formalna wniosków polega na rozstrzygnięciu czy:
 - 1) wniosek został złożony w miejscu wskazanym w ogłoszeniu o naborze;
 - 2) wniosek został złożony w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze;
 - 3) zadanie objęte wnioskiem jest zgodne z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu o naborze;
 - 4) zadanie objęte wnioskiem jest zgodne z formą wsparcia wskazaną w ogłoszeniu o naborze (refundacja);
 - 5) wniosek złożono na wymaganym formularzu stanowiącym załącznik do ogłoszenia o naborze;
 - 6) wniosek został złożony przez podmiot, który może zostać objęty wsparciem;
 - 7) zadanie objęte wnioskiem jest zgodne z działalnością statutową organizacji, która ubiega się o powierzenie grantu;
 - 8) okres realizacji zadania założony we wniosku o powierzenie grantu mieści się w ramach czasowych określonych w ogłoszeniu o naborze;
 - 9) wnioskodawca złożył wniosek w formie dokumentu elektronicznego zapisanego na informatycznym nośniku danych;
 - 10) wniosek ma prawidłowo wypełnione wszystkie pola;
 - 11) do wniosku dołączono wszystkie wymagane oraz niezbędne załączniki pozwalające na jego prawidłową weryfikację i ocenę;

- 12) wniosek został podpisany przez uprawnioną/upoważnioną osobę/osoby;
 - 13) wszystkie załączniki nie będące oryginałami są potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracownika LGD lub podmiot, który wydał dokument, lub w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza, lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem;
 - 14) zadanie zakłada realizację celów głównych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych w LSR wskaźników;
 - 15) wnioskodawca oraz zadanie określone we wniosku o powierzenie grantu spełniają warunki przyznania pomocy określone w PROW 2014-2020.
9. Jeżeli wniosek nie spełnia któregokolwiek z warunków weryfikacji formalnej, o których mowa w ust. 8 pkt 1-8 zostaje odrzucony bez możliwości odwołania lub uzupełnień. Fakt ten odnotowuje się na *Karcie kontrolnej wniosku*, z podaniem uzasadnienia.
 10. W przypadku, gdy wniosek zawiera braki lub oczywiste omyłki w zakresie, o którym mowa w ust. 8 pkt. 9-13, zostaje on skierowany do uzupełnienia lub poprawienia (na zasadach określonych w ust. 11), a fakt ten odnotowuje się na *Karcie kontrolnej wniosku*, z podaniem uzasadnienia. Usunięcie braków lub poprawienie oczywistych omyłek nie może prowadzić do istotnej modyfikacji wniosku. LGD przewiduje możliwość jednokrotnego wezwania wnioskodawcy do uzupełnień.
 11. Biuro LGD przekazuje wnioskodawcy na piśmie listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru jednokrotne wezwanie do wprowadzenia we wniosku o powierzenie grantu poprawek lub uzupełnień, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia doręczenia pisma. Wezwanie uważa się skutecznie doręczone w dniu, kiedy wnioskodawca potwierdził jego odbiór. Wezwanie to zawiera w szczególności wskazanie zakresu poprawek lub uzupełnień.
 12. Jeżeli wnioskodawca nie dokona stosownych uzupełnień, a wynik weryfikacji uzupełnień w zakresie warunków wymienionych w ust. 8 pkt 9-13 będzie negatywny, wniosek zostaje odrzucony, bez możliwości odwołania lub uzupełnień. Fakt ten odnotowuje się na *Karcie kontrolnej wniosku*, z podaniem uzasadnienia.
 13. Pozytywna weryfikacja formalna wniosku w zakresie warunków, wymienionych w ust. 8 pkt 1-8 oraz pkt 9-13 w tym pozytywna weryfikacja uzupełnień skutkuje skierowaniem wniosku do dalszej weryfikacji w zakresie warunków, o którym mowa w ust. 8 pkt 14-15.
 14. Jeżeli wniosek nie spełnia warunków, o których mowa w ust. 8 pkt 14 fakt ten odnotowuje się na *Karcie kontrolnej wniosku*, z podaniem uzasadnienia. Pozytywna rekomendacja wniosku w tym zakresie skutkuje skierowaniem wniosku do dalszej weryfikacji w zakresie warunków, o którym mowa w ust. 8 pkt 15.
 15. Jeżeli wniosek nie spełnia warunków, o których mowa w ust. 8 pkt 15 fakt ten odnotowuje się na *Karcie kontrolnej wniosku*, z podaniem uzasadnienia.
 16. Wnioski, które nie spełniają warunków określonych w ust. 8 pkt 1-13 nie podlegają ocenie zgodności z LSR oraz wg lokalnych kryteriów wyboru.
 17. Po weryfikacji formalnej wniosków Kierownik Biura przekazuje wnioski wraz z *Kartami kontrolnymi wniosku* oraz dokumentacją uzupełnień Przewodniczącemu Rady. Przewodniczący Rady potwierdza własnoręcznym podpisem otrzymanie wniosków wraz z kartami i dokumentacją uzupełnień w Rejestrze wniosków.
 18. Przed pierwszym posiedzeniem prowadzonym w ramach danego naboru wniosków o powierzenie grantów odbywa się posiedzenie organizacyjne.
 19. W trakcie posiedzeń organizacyjnych Przewodniczący Rady udostępnia członkom Rady rejestr wniosków oraz przekazuje dokumenty związane z oceną i wyborem grantobiorców w ramach danego naboru – w tym w szczególności wnioski o powierzenie grantów - w formie papierowej lub elektronicznej.
 20. W przypadku uzasadnionej nieobecności na posiedzeniu organizacyjnym dokumenty, o których mowa w ust. 19 mogą być przekazane członkom Rady w formie papierowej lub elektronicznej: do rąk własnych lub pocztą tradycyjną albo – jeżeli Przewodniczący Rady tak postanowi – drogą poczty elektronicznej.
 21. Członkowie Rady przed pierwszym posiedzeniem prowadzonym w ramach danego naboru mają obowiązek zapoznania się ze wszystkimi dokumentami związanymi z oceną i wyborem grantobiorców w ramach tego naboru – w tym w szczególności z wnioskami o powierzenie grantów.
 22. W trakcie posiedzeń organizacyjnych wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie Rady zobowiązani są złożyć „Oświadczenie o bezstronności w ocenie i wyborze operacji”, stanowiące Załącznik nr 2 do Regulaminu Rady.

23. W przypadku uzasadnionej nieobecności na posiedzeniu organizacyjnym „Oświadczenie o bezstronności w ocenie i wyborze operacji” może zostać złożone przez członka Rady w innym terminie - nie później jednak niż w dniu kolejnego posiedzenia Rady - dotyczącego oceny i wyboru wniosków o powierzenie grantów wymienionych w tym oświadczeniu - na którym obecny będzie ten członek Rady.
24. Członek Rady, który nie złożył „Oświadczenia o bezstronności w ocenie i wyborze operacji”, wyłączony jest z oceny wszystkich wymienionych w nim wniosków - do momentu złożenia tego oświadczenia.
25. Członkowie Rady, którzy nie są bezstronni w ocenie danego wniosku - wymienionego w „Oświadczeniu o bezstronności w ocenie i wyborze operacji” - zostają wykluczeni z oceny i wyboru tego wniosku.
26. Komisja skrutacyjna dba o to, by w ocenie operacji i głosowaniu dotyczącym danego wniosku nie uczestniczył członek Rady, co do którego zachodzi przyczyna wyłączająca go z oceny i wyboru danego wniosku.
27. W przypadku, gdy którykolwiek z członków Rady posiada informację o tym, że w stosunku do innego członka Rady zachodzi przyczyna uzasadniająca jego wyłączenie z oceny i wyboru wniosku, zobowiązany jest niezwłocznie zgłosić ten fakt Przewodniczącemu Rady (lub Zastępcy Przewodniczącego Rady). Rada, po wysłuchaniu członka Rady, co do którego zgłoszono podejrzenie stronniczości, podejmuje poprzez głosowanie decyzję w przedmiocie jego wyłączenia z oceny i wyboru danego wniosku.
28. Informację o wyłączeniach ze wskazaniem wniosków o powierzenie grantów, których wyłączenie dotyczy, odnotowuje się w protokole posiedzenia organizacyjnego, a następnie w protokole oceny i wyboru wniosków o powierzenie grantów (z uwzględnieniem członków Rady, którzy złożyli oświadczenia w późniejszym terminie) i podaje się do publicznej wiadomości.
29. W trakcie posiedzeń organizacyjnych Przewodniczący Rady po zapoznaniu się ze złożonymi „Oświadczeniami o bezstronności w ocenie i wyborze operacji” dokonuje przydziału wniosków do omówienia – z założeniem, że osoby referujące operacje muszą pozostawać bezstronne wobec wniosków o powierzenie grantów, których zreferowanie pozostanie im powierzone.
30. Komisja skrutacyjna na podstawie złożonych „Oświadczeń o bezstronności w ocenie i wyborze operacji” przygotowuje „Listę osób uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danej operacji”.
31. Po sporządzeniu „Listy osób uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danej operacji” członkowie Rady przystępują do wypełnienia „Rejestru interesów członków Rady LGD” pozwalającego na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami / poszczególnymi wnioskami.
32. Ostateczną decyzję w sprawie spełnienia przez wniosek warunków określonych w ust. 8 pkt 1-13 podejmuje Rada zwykłą większością głosów. Wnioski, które spełniają warunki określone w ust. 8 pkt 1-13 (uwzględniając pozytywną weryfikację uzupełnień dotyczącą warunków określonych w ust.8 pkt 9-13), umieszcza się na liście wniosków spełniających warunki formalne naboru. Powyższą listę Rada przyjmuje uchwałą. W stosunku do każdego wniosku, który nie spełnia warunków określonych w ust. 8 pkt 1-13 podejmowana jest uchwała o niedokonaniu wyboru wraz z uzasadnieniem. Wnioski te umieszcza się na liście wniosków nie spełniających warunków formalnych naboru i przyjmuje się ją uchwałą.
33. Wyniki weryfikacji formalnej wniosków oraz czynności wynikające z procedury uzupełnień odnotowuje się w protokole z oceny i wyboru wniosków o powierzenie grantów.
34. Rada dokonuje oceny zgodności zadań z LSR na podstawie rekomendacji zawartej w *Karcie kontrolnej wniosku* (dotyczy ust. 8 pkt 14-15) poprzez wypełnienie *Karty oceny zgodności z LSR, w tym z programem*, która stanowi załącznik nr 4 do procedury.
35. *Karty oceny zgodności z LSR, w tym z programem* wypełnia Komisja skrutacyjna, zaznaczając w odpowiednich rubrykach wynik głosowania Rady przez podniesienie ręki. Decyzje Rady podejmowane są zwykłą większością głosów.
36. Każda karta oceny dla swej ważności wymaga podpisu wszystkich członków Rady uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danego wniosku.
37. Komisja skrutacyjna zobowiązana jest sprawdzać karty oceny pod względem formalnej prawidłowości ich wypełnienia. W szczególności sprawdza się, czy każdy z członków Rady uprawnionych do głosowania złożył swój podpis na karcie.
38. W przypadku stwierdzenia braku podpisu członka Rady Komisja skrutacyjna wzywa go do uzupełnienia braków.
39. Wynik głosowania jest pozytywny, jeżeli w ocenie Rady:
 - 1) zadanie zakłada realizację celów ogólnych i szczegółowych LSR, przez osiąganie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników celami i wskaźnikami określonymi w LSR, oraz

- 2) zadanie jest zgodne z warunkami przyznania pomocy określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
40. Na podstawie wyników oceny zgodności z LSR, wnioski, które są zgodne z LSR umieszcza się na liście wniosków zgodnych z LSR, w tym z programem i przyjmuje się ją uchwałą. W stosunku do każdego wniosku który jest niezgodny z LSR, w tym z programem podejmuje się uchwałę o niedokonaniu wyboru wraz z uzasadnieniem oraz uchwałę zatwierdzającą listę wniosków niezgodnych z LSR, w tym z programem.
41. Wnioski umieszczone na liście zgodnych z LSR, w tym z programem poddaje się ocenie według lokalnych kryteriów wyboru.
42. W ocenie wniosku według lokalnych kryteriów wyboru biorą udział wyłącznie członkowie Rady uprawnieni do głosowania - zgodnie z zapisami § 22 Regulaminu Rady.
43. Przewodniczący Rady przekazuje Komisji skrutacyjnej *Karty oceny według lokalnych kryteriów wyboru* (załącznik 5 do procedury). Karty te przygotowywane są w Biurze LGD i wydawane Przewodniczącemu Rady przed rozpoczęciem głosowania.
44. Przewodniczący Rady dokonuje omówienia poszczególnych części *Karty oceny według lokalnych kryteriów wyboru* a następnie zapoznaje Radę z poszczególnymi kryteriami, ich opisami oraz punktacją możliwą do przyznania w ramach każdego z tych kryteriów.
45. Przewodniczący Rady wzywa członka Rady, któremu zostało powierzone zreferowanie ocenianego wniosku, do odczytania uzasadnień spełniania lokalnych kryteriów wyboru, jakie wnioskodawca zamieścił we wniosku o powierzenie grantów.
46. Przewodniczący Rady zarządza dyskusję a następnie poddaje pod głosowanie poszczególne propozycje punktacja dla danego kryterium.
47. Wyniki głosowania Rady (przez podniesienie ręki) w ramach każdego z kryteriów odnotowuje Komisja skrutacyjna w *Karcie oceny według lokalnych kryteriów wyboru*, wpisując w odpowiednich rubrykach:
- 1) *Liczbę członków Rady, która przyznała określoną punktację*, czyli obliczone przez Komisję skrutacyjną wyniki głosowania przez podniesienie ręki (głosy oddane przez członków Rady upoważnionych do głosowania na określoną liczbę punktów w ramach kryterium),
 - 2) *Liczbę punktów uzyskanych w ramach kryterium*, czyli średnią arytmetyczną (z dokładnością do 0,01 punktu), obliczoną poprzez: pomnożenie określonej punktacji przez liczbę członków Rady, którzy oddali głos na tą punktację, zsumowanie tych obliczeń oraz podzielenie uzyskanej liczby przez liczbę ważnie oddanych głosów,
 - 3) *Sumę punktów* (stanowiącą *wynik głosowania* w sprawie oceny wniosku według lokalnych kryteriów wyboru) poprzez zsumowanie *liczby punktów uzyskanych w ramach kryterium* wszystkich kryteriów wymienionych w karcie oceny.
48. Odrębne zdania członków Rady w zakresie punktacji w ramach danego kryterium odnotowuje się w protokole z posiedzenia
49. Każda karta oceny dla swej ważności wymaga podpisu wszystkich członków Rady uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danego wniosku.
50. W trakcie zliczania głosów Komisja skrutacyjna zobowiązana jest sprawdzać karty oceny pod względem formalnej prawidłowości ich wypełnienia. W szczególności sprawdza się, czy wypełniono wszystkie obowiązkowe pola, czy zastosowano właściwą punktację, czy w sposób prawidłowy zliczono punkty oraz czy każdy z członków Rady uprawnionych do głosowania złożył swój podpis na karcie.
51. W przypadku stwierdzenia braku podpisu członka Rady Komisja skrutacyjna wzywa go do uzupełnienia braków.
52. Wynik głosowania jest pozytywny, jeżeli wniosek w ocenie Rady uzyskał wynik równy lub większy od wymaganej minimalnej liczby punktów określonej w ogłoszeniu o naborze wniosków.
53. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
54. Na podstawie wyników oceny według lokalnych kryteriów wyboru w stosunku do każdego wniosku, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów podejmuje się uchwałę o niedokonaniu wyboru oraz sporządza się listę wniosków, które nie uzyskały wymaganej minimalnej liczby punktów. Lista ta przyjmowana jest uchwałą Rady.
55. Wnioski, które na podstawie wyników oceny według lokalnych kryteriów wyboru uzyskały wymaganą minimalną liczbę punktów umieszcza się na liście ocenionych wniosków o powierzenie grantów, które uzyskały wymaganą minimalną liczbę punktów. Lista ta przyjmowana jest uchwałą Rady.

56. Dla poszczególnych wniosków, które uzyskały wymaganą minimalną liczbę punktów w wyniku oceny według lokalnych kryteriów wyboru, Rada dokonuje ustalenia kwoty wsparcia.
57. Ustalenie kwoty wsparcia dla grantobiorcy odbywa się poprzez sprawdzenie czy:
- 1) prawidłowo zastosowano wskazaną w LSR lub w § 18 rozporządzenia LSR intensywność pomocy określoną dla grantobiorców;
 - 2) prawidłowo zastosowano wskazaną w LSR lub w ogłoszeniu o naborze wniosków o powierzenie grantów maksymalną kwotę pomocy, w granicach określonych przepisami § 13 rozporządzenia LSR;
 - 3) koszty kwalifikowane określone we wniosku o powierzenie grantów są zgodne z zakresem kosztów kwalifikowanych określonych w rozporządzeniu LSR oraz czy są uzasadnione zakresem zadania.
58. W przypadku, gdy kwota pomocy określona we wniosku przez podmiot ubiegający się o powierzenie grantu będzie przekraczać:
- 1) intensywność pomocy wskazaną w LSR lub w § 18 rozporządzenia LSR, lub
 - 2) kwotę pomocy ustaloną przez LGD, lub
 - 3) maksymalną kwotę pomocy określoną w § 13 rozporządzenia LSR,
 - 4) dostępne dla grantobiorcy limity pozostające do wykorzystania na grantobiorcę w okresie programowania 2014-2020.
- Rada dokonuje ustalenia kwoty wsparcia przez odpowiednie zmniejszenie kwoty pomocy.
59. W przypadku stwierdzenia przez Radę niekwalifikowalności danego kosztu lub braku uzasadnienia dla kosztu w związku z zakresem zadań, kwota pomocy ulega odpowiedniemu zmniejszeniu.
60. Głosowanie w sprawie ustalenia kwoty wsparcia ma charakter jawny i odbywa się poprzez podniesienie ręki przez członków Rady uprawnionych do głosowania. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
61. Czynności ustalania kwoty wsparcia, w tym wyniki głosowania, odnotowuje się w protokole z oceny i wyboru wniosków o powierzenie grantów.
62. Jeżeli w wyniku ustalenia kwoty wsparcia nastąpiła zmiana wysokości kwoty zadania i/lub kwoty kosztów kwalifikowanych w taki sposób, że zadanie nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu LSR, Rada podejmuje uchwałę o niedokonaniu wyboru wniosku do dofinansowania mimo wcześniejszego uzyskania przez wniosek wymaganej minimalnej liczby punktów wg lokalnych kryteriów wyboru, które umiejscawiały wniosek w limicie dostępnych środków wskazanych w ogłoszeniu, o którym mowa w § 2 ust.4, pkt.1 procedury wraz z uzasadnieniem oraz umieszcza ją na liście wniosków o powierzenie grantów nie wybranych do dofinansowania i przyjmuje ją uchwałą.
63. Na podstawie wyników oceny według lokalnych kryteriów wyboru oraz ustalonej kwoty wsparcia, Rada w stosunku do każdego wniosku, który uzyskał minimalną wymaganą liczbę punktów, podejmuje uchwałę w sprawie dokonania wyboru do dofinansowania oraz ustalenia kwoty wsparcia.
64. Na podstawie uchwał w sprawie dokonania wyboru wniosków do dofinansowania, Rada sporządza listę wniosków o powierzenie grantów wybranych do dofinansowania według kolejności wynikającej z uzyskanej punktacji (malejąco).
65. Miejsce wniosku na liście wniosków o przyznanie wsparcia wybranych do dofinansowania określa *Suma punktów*, stanowiąca wynik głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru.
66. Wsparciem objęte mogą zostać wyłącznie te wnioski, które uzyskały minimalną liczbę punktów, określoną w ramach lokalnych kryteriów wyboru oraz w ogłoszeniu o naborze.
67. Minimalna liczba punktów, którą musi uzyskać wniosek odnosi się do *Sumy punktów*, stanowiącej wynik głosowania w sprawie oceny według lokalnych kryteriów wyboru.
68. W przypadku dwóch lub więcej wniosków, które osiągnęły minimalną liczbę punktów, a które po ocenie według lokalnych kryteriów wyboru otrzymały tę samą ilość punktów, o ich kolejności na liście wniosków o powierzenie grantów wybranych do dofinansowania decyduje liczba punktów za kryteria powiązane bezpośrednio z osiąganiem zaplanowanych w LSR wskaźników, wskazane w każdej z *Kart oceny według lokalnych kryteriów wyboru*, z tym, że:
- 1) dla przedsięwzięcia *Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna* kryteriom, które przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiąganie wskaźników produktu i rezultatu LSR nadaje się wagi:
 - a) *Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD* – waga 3,
 - b) *Wpływ operacji na promocję obszaru LGD* – waga 1,
 - c) *Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego* – waga 1,

- d) *Wsparcie osób z grup defaworyzowanych* – waga 1,
- 2) dla przedsięwzięcia *Skuteczna promocja obszaru LGD* kryteriom, które przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiąganie wskaźników produktu i rezultatu LSR nadaje się wagi:
 - a) *Wpływ operacji na promocję obszaru LGD* – waga 3,
 - b) *Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD* – waga 1,
 - c) *Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego* – waga 1,
 - d) *Wsparcie osób z grup defaworyzowanych* – waga 1,
- 3) dla przedsięwzięcia *Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego* kryteriom, które przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiąganie wskaźników produktu i rezultatu LSR nadaje się wagi:
 - a) *Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego* – waga 3,
 - b) *Wpływ operacji na promocję obszaru LGD* – waga 1,
 - c) *Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD* – waga 1,
 - d) *Wsparcie osób z grup defaworyzowanych* – waga 1.
- 69. W przypadku, gdy w dalszym ciągu wnioski posiadają tę samą ilość punktów i nie jest możliwe ustalenie kolejności na liście wniosków o powierzenie grantów wybranych do dofinansowania, wyznaczana jest ona według kolejności złożenia wniosków w ramach naboru (decyduje data i godzina wpływu wniosku do LGD).
- 70. Wnioski o powierzenie grantów poza limitem dostępnych środków, które jednocześnie uzyskały minimalną liczbę punktów wg lokalnych kryteriów wyboru nazywane są również listą rezerwową wniosków o powierzenie grantów.
- 71. Uchwały i listy o których mowa w procedurze muszą zawierać informacje, które pozwolą w sposób jednoznaczny zidentyfikować grantobiorcę w ramach złożonych wniosków o przyznanie pomocy, w szczególności:
 - 1) indywidualne oznaczenie sprawy nadane każdemu wnioskowi przez LGD, wpisane na wniosku o powierzenie grantu;
 - 2) nazwę/imię i nazwisko wnioskodawcy;
 - 3) tytuł zadania określony we wniosku o powierzenie grantu;
 - 4) lokalizację operacji;
 - 5) NIP/PESEL wnioskodawcy;
 - 6) wnioskowaną kwotę dofinansowania;
 - 7) wynik spełnienia wymagań formalnych i wynik oceny zgodności z LSR oraz liczbę punktów w ramach oceny w zakresie spełnienia przez wniosek kryteriów wyboru wraz z uzasadnieniem oceny
 - 8) ustaloną przez Radę kwotę wsparcia wraz z uzasadnieniem w przypadku innej niż wnioskowana;
 - 9) informacja, czy zadanie mieści się w limicie dostępnych środków wskazanych w ogłoszeniu, o którym mowa w § 2 ust.4, pkt. 1 procedury.
- 72. W terminie 7 dni od dnia zakończenia wyboru wniosków o powierzenie grantów LGD przekazuje wnioskodawcy ubiegającemu się o przyznanie pomocy pisemną informację listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru o:
 - 1) wyniku spełnienia wymagań formalnych, w tym odrzuceniu wniosku, bez możliwości odwołania lub uzupełnień w przypadku nie spełnienia warunków formalnych wraz z uzasadnieniem;
 - 2) wyniku zgodności z LSR albo jej niezgodności z LSR - wskazując przyczyny niezgodności;
 - 3) wyniku oceny w zakresie spełniania lokalnych kryteriów wyboru, z podaniem liczby punktów oraz czy spełnione zostały minimalne wymagania niezbędne do wyboru wniosku do dofinansowania przez LGD wraz z uzasadnieniem oceny;
 - 4) wyniku wyboru zawierającego dodatkowo wskazanie, czy wniosek mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze;
 - 5) ustalonej kwocie wsparcia wraz z uzasadnieniem w przypadku niższej niż wnioskowana;
 - 6) tym, że zawarcie umowy o powierzenie grantu nastąpi w terminie 30 dni od zawarcia przez LGD umowy o przyznanie pomocy z ZW, a ostateczna kwota i zakres zadania mogą ulec zmianie (kwota może być zmniejszona - ZW może zakwestionować lub skorygować część kosztów do poniesienia przez grantobiorcę w wyniku przeprowadzonej analizy racjonalności kosztów).
- 73. W sytuacji wskazanej w § 4 ust. 1, informacja, o której mowa w ust.72, zawiera również pouczenie o możliwości wniesienia przez wnioskodawcę odwołania.
- 74. Pouczenie o możliwości wniesienia odwołania określa:
 - 1) termin do wniesienia odwołania;

- 2) instytucję, do której należy wnieść odwołanie;
 - 3) wymogi formalne odwołania.
75. Jeżeli w wyniku dokonanej oceny wniosków o powierzenie grantów, żaden z wnioskodawców nie wnieś odwołania w terminie wskazanym w § 4 ust. 2, LGD w terminie 7 dni od następnego dnia w którym upłynął termin składania odwołania dla wnioskodawcy, który najpóźniej otrzymał powiadomienie, zamieszcza na swojej stronie internetowej listę wniosków zgodnych z LSR oraz listę wybranych wniosków, ze wskazaniem, które mieszczą się w limicie środków wskazanych w ogłoszeniu o naborze wniosków o powierzenie grantów w ramach wdrażania LSR. Ponadto zamieszcza protokół z posiedzenia Rady, dotyczącego oceny i wyboru wniosków o powierzenie grantów, zawierający informację o wyłączeniach w związku z potencjalnym konfliktem interesów.
76. Jeżeli w wyniku dokonanej oceny wniosków o powierzenie grantów wpłynie do LGD odwołanie zastosowanie ma odpowiednio § 4 niniejszej procedury.
77. Po dokonaniu wyboru wniosków, w tym zakończeniu ewentualnej procedury odwoławczej, LGD przekazuje do ZW wniosek o przyznanie pomocy na realizację projektu grantowego wraz z niezbędnymi załącznikami.
78. Jeżeli ocena ZW, będzie skutkować koniecznością dokonania przez LGD ponownego wyboru grantobiorców w ramach tego samego naboru, niniejsza procedurę stosuje się odpowiednio począwszy od etapu w ramach którego wskazano błąd i/lub uchybienia.

§ 4

Procedura odwoławcza

1. Wnioskodawcy przysługuje jednokrotne prawo wniesienia odwołania od:
 - 1) negatywnej oceny zgodności z LSR albo
 - 2) nieuzyskania minimalnej liczby punktów, o której mowa w ogłoszeniu albo
 - 3) wyniku wyboru, który powoduje, że wniosek nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze o udzielenie wsparcia w ramach wdrażania LSR,
 - 4) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana.
2. Wnioskodawca może wnieść odwołanie w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji, o której mowa w § 3 ust. 72 oraz w § 4 ust. 15.
3. W przypadku gdy kwota środków wskazanych w ogłoszeniu, o którym mowa w § 2 ust.4, pkt. 1 procedury, przeznaczona na dofinansowanie zadań nie wystarcza na uzyskanie przez wniosek dofinansowania (zadanie nie mieści się w limicie środków), okoliczność ta nie może stanowić wyłącznej przesłanki wniesienia odwołania.
4. Odwołanie jest wnoszone w formie pisemnej i zawiera:
 - 1) oznaczenie instytucji właściwej do rozpatrzenia odwołania;
 - 2) oznaczenie wnioskodawcy;
 - 3) numer wniosku o powierzenie grantu;
 - 4) wskazanie kryteriów wyboru projektów, z których oceną wnioskodawca się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem;
 - 5) w przypadku odwołania od negatywnej oceny zgodności z LSR, wskazanie, w jakim zakresie wnioskodawca nie zgadza się z oceną oraz uzasadnienie stanowiska;
 - 6) wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem wnioskodawcy naruszenia takie miały miejsce, wraz z uzasadnieniem;
 - 7) podpis wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub kopii dokumentu oświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania wnioskodawcy.
5. W przypadku wniesienia odwołania niespełniającego wymogów formalnych, o których mowa w ust. 4 pkt 1-3 i 7 lub zawierającego oczywiste omyłki, LGD wzywa wnioskodawcę do jego uzupełnienia lub poprawienia w nim oczywistych omyłek, w terminie 7 dni, licząc od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia odwołania bez rozpatrzenia.
6. Uzupełnienie odwołania, o którym mowa w ust. 5, może nastąpić wyłącznie w odniesieniu do wymogów formalnych, o których mowa w ust. 4 pkt 1-3 i 7.
7. Wezwanie, o którym mowa w ust. 5, wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania odwołania.
8. Na prawo wnioskodawcy do wniesienia odwołania nie wpływa negatywnie błędne pouczenie lub brak pouczenia, o którym mowa w § 3 ust. 74.
9. Odwołanie jest wnoszone do LGD, która go jednocześnie rozpatruje.

10. LGD, w terminie 14 dni od dnia otrzymania odwołania weryfikuje wyniki dokonanej przez siebie oceny wniosku w zakresie kryteriów i zarzutów, o których mowa w ust. 4 pkt 4-6, i:
 - 1) dokonuje zmiany podjętego rozstrzygnięcia, co skutkuje odpowiednio skierowaniem wniosku do właściwego etapu oceny albo umieszczeniem go na liście wniosków wybranych do dofinansowania w wyniku przeprowadzenia procedury odwoławczej, informując o tym wnioskodawcę, albo
 - 2) podtrzymuje dotychczasowe rozstrzygnięcie.
11. Ponowna ocena projektu polega na powtórnej weryfikacji wniosku w zakresie kryteriów i zarzutów, o których mowa w ust. 4 pkt 4-6.
12. W trakcie czynności, o których mowa w ust. 11 zastosowanie mają przepisy Regulaminu Rady oraz niniejszej Procedury stosowane do oceny i wyboru wniosków.
13. LGD, informuje wnioskodawcę na piśmie o wyniku ponownej oceny, w tym o rozstrzygnięciu odwołania polegającym na jego uwzględnieniu albo nieuwzględnieniu wraz z uzasadnieniem w terminie, o którym mowa w § 3 ust. 72.
14. Odwołanie pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli mimo prawidłowego pouczenia, o którym mowa w § 3 ust. 74, zostało wniesione:
 - 1) po terminie,
 - 2) przez podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania,
 - 3) bez spełnienia wymogów określonych w ust. 4 pkt 4 i 5.
15. W przypadku gdy odwołanie zostanie rozpatrzone pozytywnie, a liczba uzyskanych przez wniosek punktów zakwalifikuje go do wpisania na listę wniosków wybranych do dofinansowania, może nastąpić skreślenie z listy, wniosku o mniejszej liczbie punktów i umieszczeniu go poza limitem dostępnych środków. W takiej sytuacji Rada podejmuje stosowną uchwałę, aktualizuje listę wniosków wybranych do dofinansowania mieszczących się w limicie i nie mieszczących się w limicie środków wskazanych w ogłoszeniu o naborze, a o zaistniałych zmianach są informowani wnioskodawcy, których zmiany dotyczą, w terminie o którym mowa w § 3 ust. 72.
16. Po uwzględnieniu jednokrotnego protestu, do którego ma prawo każdy wnioskodawca, decyzje Rady są ostateczne i nie przysługuje od nich odwołanie.
17. Po zakończeniu procedur odwoławczych, LGD w ciągu 7 dni zamieszcza informacje, o których mowa w § 3 ust. 75 z uwzględnieniem wszelkich zmian, które nastąpiły na listach wniosków wybranych.
18. Wnioskodawca może wycofać odwołanie do czasu zakończenia jego rozpatrywania przez LGD, z tym że w przypadku wycofania odwołania pozostawia się go bez rozpatrzenia, a ponowne jego wniesienie jest niedopuszczalne.

§ 5

Unieważnienie naboru oraz ponowne jego przeprowadzenie

1. W sytuacji braku możliwości osiągnięcia celów projektu grantowego i wskaźników jego realizacji, na podstawie złożonych, w tym wybranych przez Radę wniosków o powierzenie grantów lub na skutek rezygnacji przez grantobiorców z realizacji zadań, Zarząd może podjąć uchwałę o unieważnieniu naboru, w tym wyboru wniosków o powierzenie grantu w celu jego ponownego przeprowadzenia. Unieważnienie to następuje przed przekazaniem dokumentacji z naboru wniosków o powierzenie grantów do ZW.
2. Jeżeli w wyniku oceny przez ZW, dokumentacji dotyczącej wyboru grantobiorców, zaistnieją uzasadnione przesłanki wynikające z przesłanego przez ZW pisma do LGD, Zarząd LGD może podjąć uchwałę o unieważnieniu naboru i wyboru wniosków o powierzenie grantu w celu jego ponownego przeprowadzenia.
3. Informacje o podjętej uchwale w sprawie unieważnienia naboru o powierzeniu grantu zamieszcza się na stronie internetowej LGD oraz przesyła się listem poleconym zainteresowanym wnioskodawcom.
4. Jeżeli na skutek rozwiązania umowy o powierzenie grantu z grantobiorcą lub niewystarczającej liczby wnioskodawców w ramach danego naboru nie ma możliwości osiągnięcia celów projektu grantowego i wskaźników jego realizacji (brak wnioskodawców na liście rezerwowej), LGD może ogłosić kolejny, uzupełniający nabór wniosków o powierzenie grantu dla danego przedsięwzięcia określonego w LSR.
5. Ponowne ogłoszenie naboru o powierzenie grantu może nastąpić po poinformowaniu ZW o zaistniałej sytuacji i na zasadach określonych w § 2.

§ 6

Podpisanie umowy i realizacja zadań

1. Po uzyskaniu pozytywnej oceny ZW w zakresie przeprowadzonego naboru wniosków o powierzenie grantów i podpisaniu przez LGD umowy na realizację projektu grantowego z ZW, Biuro LGD przygotowuje umowę o powierzenie grantu dla grantobiorcy, według wzoru stanowiącego *załącznik nr 6* do niniejszej procedury.
2. LGD może wezwać wnioskodawcę do przedłożenia niezbędnych informacji i dokumentów w celu sporządzenia umowy pod rygorem odmowy przyznania grantu wyznaczając 7-dniowy termin na ich dostarczenie, licząc od dnia następnego po otrzymaniu zawiadomienia. W tym celu LGD przesyła wnioskodawcy, stosowną informację drogą poczty elektronicznej na adres e-mail podany przez wnioskodawcę - za potwierdzeniem dostarczenia i odbioru wiadomości. Informację uważa się skutecznie doręczoną w dniu, kiedy wnioskodawca potwierdził odbiór wiadomości e-mail. W przypadku, gdy wnioskodawca nie potwierdził odbioru wiadomości w terminie 3 dni od dnia jej wysłania lub nie ma możliwości dostarczenia wiadomości drogą elektroniczną Biuro LGD doręcza wnioskodawcy pisemną informację listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.
3. Treść umowy wraz z zaproszeniem do jej podpisania, LGD przesyła do wnioskodawcy informując go jednocześnie o miejscu i terminie podpisania umowy w sposób, o którym mowa w ust. 2.
4. W przypadku gdy wnioskodawca nie stawia się na podpisanie umowy w wyznaczonym terminie, o którym mowa w ust. 3 lub wymagane dokumenty, o których mowa w ust. 2 nie zostaną dostarczone, skutkować to będzie odmową przyznania grantu o czym wnioskodawca zostanie bezzwłocznie powiadomiony.
5. Wnioskodawca może zawnioskować o bieżące finansowanie realizowanych działań w oparciu o przedstawiane faktury lub dokumenty o równoważnej wartości dowodowej dokumentujące koszty grantobiorcy oczekujące na zapłatę. Szczegółowe uregulowanie w tej sprawie zawiera umowa o powierzenie grantu.
6. Umowa o powierzenie grantu podpisywana jest przez osoby upoważnione do reprezentacji wnioskodawcy.
7. Numer umowy nadaje się zgodnie z poniższym wzorem: nr kolejny umowy (w okresie realizacji projektów grantowych w ramach LSR) oznaczony cyfrą rzymską/ indywidualne oznaczenie wniosku (znak sprawy).
8. Załącznikiem do umowy jest zestawienie rzeczowo-finansowe wynikające z wniosku o powierzenie grantu.
9. W przypadku:
 - 1) o którym mowa w ust. 4; lub
 - 2) gdy wnioskodawca, którego wniosek o powierzenie grantu został wybrany i mieścił się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze, odmówił podpisania umowy o powierzenie grantu, lub
 - 3) gdy rozwiązana została z grantobiorcą umowa o powierzenie grantu
- umowa o powierzenie grantu może zostać podpisana z wnioskodawcą z listy rezerwowej, którego wniosek ma największą w kolejności liczbę punktów na liście wniosków wybranych, którego zadanie zostało wybrane do przyznania grantu, jednak pierwotnie nie mieściło się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze, o ile kwota uwolnionych środków na to pozwala.
10. Umowa, o której mowa w ust. 1 spełnia wymogi określone w wytycznej nr 6/4/2017.

§ 7

Zasady sprawozdawczości, monitoringu i kontroli realizacji zadań

1. Po zakończeniu realizacji zadania grantobiorca składa do LGD wniosek o płatność, którego elementem składowym jest sprawozdanie z realizacji zadania i grantu obejmujące:
 - a) postęp rzeczowy opisujący stan realizacji zadania,
 - b) wskaźniki związane z realizacją grantu wraz z odniesieniem do wartości początkowej wskaźnika, wartości wskaźnika planowanej do osiągnięcia w związku z realizacją zadania, wartości wskaźnika osiągniętej w wyniku realizacji zadania oraz wskaźnikami mierników i sposobów pomiaru wskaźnika,
 - c) zestawienie rzeczowo-finansowe,
 - d) wykaz faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej dokumentujących poniesione w ramach grantu koszty kwalifikowane wraz z potwierdzeniami zapłaty,
2. Wniosek o płatność składa się na formularzu udostępnionym przez LGD, którego wzór stanowi *załącznik nr 7* do niniejszej procedury.

3. Wniosek o płatność składany jest przez grantobiorcę w formie papierowej podpisany przez osoby upoważnione do reprezentacji grantobiorcy, jak również na elektronicznym nośniku danych, obie wersje są tożsame.
4. Szczegółowe uregulowania dotyczące wniosku o płatność, w tym w zakresie składania, weryfikacji, wypłaty środków określa umowa o powierzenie grantu, o której mowa w § 6.
5. LGD ma prawo przeprowadzać monitoring i kontrolę realizacji zadań przez grantobiorcę.
6. Monitoring i kontrolę LGD prowadzi zarówno w czasie realizacji zadania, jak i po jego zrealizowaniu w okresie 5 lat od dokonania płatności końcowej na rzecz LGD.
7. Zarząd postanawia o przeprowadzeniu czynności monitoringu lub kontroli u grantobiorcy, ustalając jednocześnie rodzaj i termin przeprowadzenia poszczególnych czynności.
8. Monitoring i kontrolę przeprowadza Biuro LGD.
9. Dokumenty, a także informacje, wyjaśnienia i powiadomienia związane z monitoringiem i kontrolą mogą być przysyłane za pośrednictwem poczty elektronicznej z opcją potwierdzenia otrzymania wiadomości.
10. Monitoring prawidłowej realizacji zadania polega na monitoringu w zakresie prawidłowości realizacji poszczególnych działań w ramach zadania oraz w zakresie prawidłowości wydatkowania grantu i prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej.
11. O planowanym przeprowadzeniu monitoringu Biuro LGD informuje grantobiorcę co najmniej 3 dni przed terminem monitoringu. Stosowną informację LGD przesyła drogą poczty elektronicznej na adres e-mail podany przez wnioskodawcę - za potwierdzeniem dostarczenia i odbioru wiadomości, a jeżeli brak takiego potwierdzenia listem poleconym.
12. Grantobiorca może zostać jednocześnie zobowiązany do przedłożenia żądanych dokumentów.
13. Kontrola może być przeprowadzona zarówno u grantobiorcy w miejscu realizacji operacji, jak i w Biurze LGD.
14. Zarząd ustala termin i zakres kontroli, o czym Biuro LGD informuje grantobiorcę co najmniej 7 dni przed planowaną kontrolą w sposób określony w ust. 11.
15. Grantobiorca może być zobowiązany do przygotowania i dostarczenia do LGD żądanych dokumentów, do udzielenia wszelkich informacji i wyjaśnień związanych z realizacją zadania w wyznaczonym terminie, a także do udostępnienia miejsca realizacji zadania.
16. W razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach w realizowaniu zadania, LGD może także przeprowadzić kontrolę doraźną, bez konieczności informowania grantobiorcy o zamiarze jej przeprowadzenia.
17. Ustalenia poczynione w trakcie kontroli mogą prowadzić do korekty wydatków kwalifikowalnych w ramach realizacji zadania.
18. W uzasadnionych przypadkach w wyniku kontroli wydawane są zalecenia pokontrolne, a grantobiorca zobowiązany jest do przeprowadzenia działań naprawczych w wyznaczonym terminie, nie dłuższym jednak niż 14 dni, oraz do powiadomienia LGD o ich wykonaniu.
19. LGD ma prawo żądania od grantobiorcy, a także podmiotów, przy pomocy których grantobiorca realizuje zadanie, udzielenia wszelkich informacji i wyjaśnień związanych z realizacją zadania w okresie jej realizacji i po jej zakończeniu w okresie 5 lat od dnia dokonania płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego.
20. Grantobiorca zobowiązany jest do niezwłocznego informowania LGD w formie pisemnej o problemach w realizacji zadania, w szczególności o zamiarze zaprzestania jego realizacji.

§ 8

Postanowienia końcowe

1. Dokumentacja związana z naborem wniosków, oceną i wyborem grantobiorców oraz zawieraniem umów, rozliczaniem, monitoringiem i kontrolą grantobiorców przechowywana jest w Biurze LGD.
2. Wnioskodawca ma prawo wglądu w dokumenty związane z oceną jego wniosku o powierzenie grantu. Powyższe dokumenty udostępniane są zainteresowanemu wnioskodawcy w Biurze LGD najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu złożenia żądania - z prawem do wykonania ich kserokopii lub fotokopii. Biuro LGD, udostępniając powyższe dokumenty, zachowuje zasadę anonimowości osób dokonujących oceny.
3. Niniejsza procedura podlega udostępnieniu do wiadomości publicznej także poza okresem prowadzenia przez LGD naboru, poprzez trwałe zamieszczenie jej na stronie internetowej LGD w formie pliku do

pobrania. Dokument jest także dostępny w formie papierowej w Biurze LGD i jest wydawany na żądanie osobom zainteresowanym.

4. W trakcie całego procesu naboru wniosków oraz oceny i wyboru grantobiorców określonych w niniejszej procedurze, LGD zapewnia pełne bezpieczeństwo danych osobowych.
5. W przypadku, gdy niniejsza procedura ulegnie zmianie w okresie pomiędzy ogłoszeniem naboru a zakończeniem procedury oceny i wyboru grantobiorców w LGD, do sposobu oceny i wyboru grantobiorców w ramach tego naboru zastosowanie znajduje procedura obowiązująca w momencie ogłoszenia naboru. Zapis ten ma zastosowanie także w przypadku, gdy z jakiegokolwiek powodu zajdzie konieczność dokonania ponownej oceny zadań po przekazaniu dokumentacji do ZW.
6. W przypadku, gdy lokalne kryteria wyboru grantobiorców ulegną zmianie w okresie pomiędzy ogłoszeniem naboru a zakończeniem procedury oceny i wyboru grantobiorców w LGD, do oceny i wyboru grantobiorców w ramach tego naboru zastosowanie znajdują kryteria obowiązujące w momencie ogłoszenia naboru. Zapis ten ma zastosowanie także w przypadku, gdy z jakiegokolwiek powodu zajdzie konieczność dokonania ponownej oceny grantobiorców po przekazaniu dokumentacji do ZW.
7. Zmiana niniejszej procedury dokonywana jest uchwałą Zarządu i wymaga uzgodnienia z ZW na zasadach określonych w Umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zawartej pomiędzy ZW a LGD.
8. Niniejsza procedura, po dokonaniu jej skutecznej zmiany, podlega niezwłocznemu zaktualizowaniu na stronie internetowej LGD.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej procedurze i w Regulaminie Rady, zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy prawa, w szczególności:
 - 1) ustawy RLKS;
 - 2) ustawy w zakresie polityki spójności;
 - 3) rozporządzenia o wdrażaniu LSR;
 - 4) ustawy o ROW z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 349 z późn. zm.);
 - 5) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
 - 6) wytycznych nr 6/4/2017 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatyw LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
10. Do procedury załącznikami są:
 - 1) Planowane do osiągnięcia w wyniku naboru cele ogólne, szczegółowe, przedsięwzięcia oraz zakładane do osiągnięcia wskaźniki
 - 2) Wzór wniosku o powierzenie grantu
 - 3) Karta kontrolna wniosku
 - 4) Karta oceny zgodności z LSR, w tym z programem
 - 5) Karty oceny według lokalnych kryteriów wyboru
 - 6) Wzór umowy o powierzenie grantu
 - 7) Wzór wniosku o płatność

**Planowane do osiągnięcia w wyniku naboru cele ogólne, szczegółowe,
przedsięwzięcia oraz zakładane do osiągnięcia wskaźniki.**

Numer naboru						
Cel ogólny LSR						
Cel(e) szczegółowe LSR						
Przedsięwzięcia						
Wskaźniki						
Lp.	Nazwa wskaźnika ujętego w LSR	Jedn. miary	Wartość wskaźnika z LSR	Wartość zrealizowanych wskaźników z LSR	Wartość wskaźnika planowana do osiągnięcia w związku z realizacją naboru	Wartość wskaźnika z LSR pozostająca do realizacji
1						
2						
3						

**WNIOSEK O POWIERZENIE GRANTU
W RAMACH PROJEKTU GRANTOWEGO
poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji
w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
objęte PROW na lata 2014-2020**

A. INFORMACJE DOTYCZĄCE NABORU WNIOSKÓW O POWIERZENIE GRANTÓW ORAZ WYBORU GRANTOBIORCY PRZEZ LGD (wypełnia Biuro LGD).

..... (potwierdzenie wpływu wniosku: pieczęć wpływu LGD/ data i godzina/ podpis/ nr wniosku)	Liczba załączników dołączonych do wniosku		
I. Dane identyfikacyjne LGD			
1. Nazwa	STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „ZIEMIA BRZOSZOWSKA”		
2. Województwo: <i>PODKARPACKIE</i>	3. Powiat: <i>BRZOSZOWSKI</i>	4. Gmina: <i>BRZOSZÓW</i>	5. Miejscowość <i>BRZOSZÓW</i>
6. Ulica <i>ARMII KRAJOWEJ</i>	7. Nr lokalu <i>2</i>	8. Kod pocztowy <i>36-200</i>	9. Poczta <i>BRZOSZÓW</i>
10. Numer telefonu <i>13 43 415 56</i>	11. Adres poczty elektronicznej: <i>lgd@powiatbrzozow.pl</i>	12. Adres strony internetowej: <i>www.lgd.powiatbrzozow.pl</i>	
13. NIP <i>6861610890</i>	14. REGON <i>180126218</i>	15. KRS <i>0000255064</i>	16. Numer identyfikacyjny
II. Tytuł projektu grantowego:			
III. Termin realizacji projektu grantowego:			

IV. Informacje o naborze wniosków i wyborze Grantobiorcy

1.	Numer naboru:		
2.	Termin rozpoczęcia naboru wniosków:		
3.	Termin zakończenia naboru wniosków:		
4.	Data podjęcia uchwały w sprawie wyboru wniosku o powierzenie grantu:		
5.	Numer uchwały:		
6.	Liczba przyznanych punktów:		
8.	Wniosek został wybrany do dofinansowania:	☐ TAK	☐ NIE
9.	Wniosek wybrany do dofinansowania mieści się w limicie środków określonym w ogłoszeniu o naborze wniosków o powierzenie grantu:	☐ TAK	☐ NIE

V. Zakres projektu grantowego

Wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	☐
Zachowanie dziedzictwa lokalnego	☐
Promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych	☐

B. INFORMACJE O UDZIELONYM PRZEZ LGD DORADZTWIE (wypełnia Biuro LGD).

I. Podmiot ubiegający się o przyznanie grantu korzystał z doradztwa LGD	
☐ TAK	☐ NIE

C. DANE IDENTYFIKACYJNE GRANTOBIORCY (wypełnia Grantobiorca).

I. Dane identyfikacyjne Grantobiorcy

1. Nazwa Grantobiorcy:	
2. Numer identyfikacyjny Grantobiorcy ¹ :	
3. Numer KRS lub innego rejestru:	
4. NIP:	
5. REGON:	

II. Adres siedziby/oddziału Grantobiorcy

1. Województwo	2. Powiat	3. Gmina	
4. Ulica	5. Numer domu	6. Numer lokalu	7. Miejscowość
8. Kod pocztowy	9. Poczta	10. Nr telefonu	11. Nr faksu

¹ numer identyfikacyjny nadany Grantobiorcy w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

12. Adres e-mail		13. Adres strony internetowej www	

III. Adres do korespondencji *(należy wypełnić jeżeli jest inny niż adres siedziby/oddziału)*

1. Województwo	2. Powiat		3. Gmina
4. Ulica	5. Numer domu	6. Numer lokalu	7. Miejscowość
8. Kod pocztowy	9. Poczta	10. Nr telefonu	11. Nr faksu
12. Adres e-mail		13. Adres strony internetowej www	

IV. Dane osoby uprawnionej do kontaktu

1. Imię i Nazwisko	2. Stanowisko lub funkcja	3. Adres e-mail
4. Telefon stacjonarny	5. Telefon komórkowy	6. Fax

V. Dane osób upoważnionych do reprezentowania Grantobiorcy *(należy wskazać osoby, które zgodnie z rejestrem upoważnione są do reprezentowania Grantobiorcy)*

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja

VI. Dane pełnomocnika Grantobiorcy *(jeżeli dotyczy)*

1. Nazwisko	2. Imię		3. Stanowisko/Funkcja
4. Województwo	5. Powiat		6. Gmina
7. Ulica	8. Numer domu	9. Numer lokalu	10. Miejscowość
11. Kod pocztowy	12. Poczta	13. Nr telefonu	14. Nr faksu
15. Adres e-mail		16. Adres strony internetowej www	

VII. Charakterystyka Grantobiorcy

Krótką charakterystyką Grantobiorcy wraz z opisem dotychczasowej działalności (aktywności) Należy opisać dotychczasową działalność (aktywności) Grantobiorcy oraz wykazać, że Grantobiorca: - posiada doświadczenie w realizacji projektów o charakterze podobnym do zadania, które zamierza realizować, lub - posiada zasoby odpowiednie do przedmiotu zadania, które zamierza realizować, lub - wykonuje działalność odpowiednią do przedmiotu zadania, które zamierza realizować

D. OPIS REALIZACJI ZADANIA

I. Zgodność zadania z projektem grantowym

1. Wskazanie zgodności zadania z celem projektu grantowego, tj. z celami LSR określonymi w ogłoszeniu o naborze wniosków o powierzenie grantów	
2. Wskazanie zgodności zadania z zakresem projektu grantowego określonym w ogłoszeniu naboru wniosków o powierzenie grantów	
3. Określenie wskaźników projektu grantowego, których osiągnięcie jest zakładane w wyniku realizacji zadania	

II. Grupy defaworyzowane

1. Zadanie jest dedykowane grupie defaworyzowanej określonej w LSR	☐ TAK ☐ NIE
2. Nazwa grupy/grup defaworyzowanej(-ych)	

III. Zgodność zadania z kryteriami wyboru grantobiorców określonymi przez LGD

--

IV. Wskaźniki realizacji zadania

Wartości wskaźników planowanych do osiągnięcia w wyniku realizacji zadania					
Lp.	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
1.	Wskaźniki produktu	2.1.2. Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.		
2.		2.2.1. Liczba publikacji/materiałów promocyjnych	szt.		
3.		2.2.2. Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	szt.		
4.	Wskaźniki rezultatu	2.1.2. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przed podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	osoba		
5.		2.2.1. Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych	osoba		
6.		2.2.2. Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	osoba		

V. Opis zadania

1. Tytuł zadania		
2. Termin realizacji zadania	2.1. Data rozpoczęcia realizacji zadania:	2.2. Data zakończenia realizacji zadania:
3. Miejsce realizacji zadania	3.1. Powiat	3.2. Gmina
	3.3. Ulica	3.4. Numer domu/lokalu
	3.5. Miejscowość	3.6. Kod pocztowy
4. Opis zadania		
Należy podać ogólną charakterystykę zadania, przedstawić planowane działania w celu osiągnięcia zakładanych wskaźników, opisać na jakie potrzeby/problemy odpowiada zadanie, wskazać grupy docelowe zadania oraz zakładane rezultaty.		

E. PLAN FINANSOWY ZADANIA

I. Wyliczenie limitu dla Grantobiorcy

1. Limit pomocy dla Grantobiorców w ramach PROW na lata 2014-2020		100 000,00 (zł)
2. Kwoty grantów uzyskanych uprzednio na realizację zadań w ramach projektu/-ów grantowych (Numer umowy o przyznanie pomocy)		Kwota (w zł)
2.1.		
2.2.		
...		
3. Łączna kwota otrzymanych grantów		
4. Pozostały do wykorzystania limit dla Grantobiorców w ramach PROW na lata 2014-2020 (różnica pól 1. i 3.)		

II. Planowane koszty realizacji zadania

Rodzaj kosztów	Całkowite koszty zadania (w zł)	Koszty kwalifikowalne zadania (w zł)
1. Koszty określone w § 17 ust. 1 pkt 1-5 oraz 7-9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24.09.2015 r. z wyłączeniem kosztów ogólnych:		
2. Koszty ogólne zadania:		
3. Wkład własny osobowy w realizację zadania		
4. Inne koszty (niekwalifikowalne)		
5. Planowane koszty realizacji zadania RAZEM (suma pól od 1 do 4):		
6. Wnioskowana kwota grantu (zaokrąglona w dół do pełnych złotych)	(w zł)	
	(%)	

F. ZESTAWIENIE RZECZOWO-FINANSOWE

Lp.	Wyszczególnienie elementów zadania	Jedn. miary	Ilość	Cena jednostkowa (w zł)	Kwota ogółem (w zł)	Kwota kosztów kwalifikowalnych	Uzasadnienie ze wskazaniem źródła przyjętej ceny
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Koszty określone w § 17 ust. 1 pkt 1-5 oraz 7-9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa Rozwoju Wsi z dnia 24.09.2015 r. z wyłączeniem kosztów ogólnych:							
1.							
2.							
3.							
...							
SUMA I							
II. Koszty ogólne							
1.							
2.							
....							
SUMA II							
III. Osobowy wkład własny w realizację zadania:							
1.							
2.							
...							
SUMA III							
IV. Inne koszty (niekwalifikowalne)							
1.							
2.							
....							
SUMA IV							
SUMA KOSZTÓW ZADANIA							

G. SZCZEGÓŁOWY OPIS ZADANIA

Oznaczenie – zgodnie z zestawieniem rzeczowo- finansowym, np. I.A.1	Nazwa poszczególnych elementów zadania (dostawy/usługi/roboty budowlanych)	Jedn. miary	Ilość (liczba)	Cena jednostkowa (zł)	Kwota kosztu ogółem (zł)	Parametry poszczególnych elementów zadania, uzasadnienie planowanych kosztów i źródła przyjętych cen (adresy stron internetowych, oferty, itp.)
1	2	3	4	5	6	7
Razem						

H. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIKI				
Wniosek w postaci dokumentu elektronicznego zapisanego na elektronicznym nośniku danych			☐ TAK	☐ NIE
Lp.	Nazwa załącznika	Liczba	TAK	ND
1.	Statut Grantobiorcy (kopia)			
2.	Dokument (-y) potwierdzający (-e): posiadanie osobowości prawnej lub zdolności prawnej oraz posiadanie siedziby lub oddziału na obszarze objętym LSR – oryginał lub kopia			
3.	Decyzja o wpisie producenta do ewidencji producentów (nadany numer identyfikacyjny, albo Wniosek o wpis do ewidencji producentów) - kopia			
4.	Dokumenty potwierdzające, że podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy: a) posiada doświadczenie w realizacji projektów o charakterze podobnym do operacji, którą zamierza realizować – albo b) posiada zasoby odpowiednie do przedmiotu operacji, którą zamierza realizować – albo c) wykonuje działalność odpowiednią do przedmiotu operacji, którą zamierza realizować			
5.	Pełnomocnictwo, jeżeli zostało udzielone – oryginał albo kopia			
6.	Dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania cenowego w dowolnej formie (np. wydruki z Internetu, oferty sprzedawców, katalogi, notatki z przeprowadzonego rozeznania cenowego, itp.) – oryginały lub kopie			
7.	Informacja o numerze rachunku bankowego Grantobiorcy, na który mają być przekazane środki finansowe z tytułu realizacji grantu			
Inne załączniki dotyczące zadania				
1.				
2.				
..				
RAZEM:				

I. OŚWIADCZENIA I ZOBOWIĄZANIA WNIOSKODAWCY

Wnioskuje o przyznanie pomocy finansowej w wysokości zł.	
słownie: złotych 00/100	
Wnioskuje o:	
☐	bieżące finansowanie zadania w oparciu o przedstawione faktury lub dokumenty o równoważnej wartości dowodowej dokumentujące koszty oczekujące na zapłatę;
☐	jednorazowe przekazanie grantu po ostatecznym zakończeniu i rozliczeniu zadania.
Oświadczam, że:	
– znane mi są zasady przyznawania pomocy określone w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. nr 138, poz. 868 z późn. zm.), poniesionych w związku z realizacją operacji,	
– nie prowadzę działalności gospodarczej w rozumieniu Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 roku Dz. Nr 173 poz.1807 z późn. zmianami,	
– nie finansuję kosztów kwalifikowalnych operacji z innych środków publicznych, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia,	
– wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych we wniosku dla potrzeb niezbędnych do jego realizacji zgodnie z ustawą z dnia 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2018 r. poz. 1000),	
– nie podlegam wykluczeniu z możliwości uzyskania wsparcia na podstawie art. 35 ust. 5 oraz ust. 6 rozporządzenia nr 640/2014;	
– nie podlegam zakazowi dostępu do środków publicznych, o którym mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu,	
– nie domagam się odzyskania w żaden sposób poniesionego kosztu podatku VAT, którego wysokość została zawarta w budżecie kosztów kwalifikowalnych,	
– informacje zawarte we wniosku oraz jego załącznikach są prawdziwe i zgodne ze stanem prawnym i faktycznym; znane mi są skutki składania fałszywych oświadczeń wynikające z art. 297 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.),	
– zobowiązuję się do umożliwienia przeprowadzenia kontroli,	
– zobowiązuję się do prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego,	
– zobowiązuję się do stosowania Księgi wizualizacji znaku Programu.	

.....
miejscowość i data (dzień-miesiąc-rok)

.....
*podpis osoby reprezentującej podmiot
ubiegający się o powierzenie grantu/ pełnomocnika*

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016) informuję, iż:

- 1) administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, ul. Armii Krajowej 2, 36-200 Brzozów;
- 2) kontakt z Inspektorem Ochrony Danych – inspektor.lgd@powiatbrzozow.pl;
- 3) dane osobowe przetwarzane będą w celu oceny, realizacji oraz ewaluacji wniosku na podstawie Art. 6 ust. 1 lit. c ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.;- jest to niezbędne do dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (ustawa o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013);
- 4) dane osobowe przechowywane będą zgodnie z umową z Zarządem Województwa Podkarpackiego – nie krócej niż do 31 grudnia 2028;
- 5) posiada Pani/Pan prawo do żądania od administratora dostępu do danych osobowych, prawo do ich sprostowania;
- 6) ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego;
- 7) podanie danych osobowych jest dobrowolne;
- 8) Pani/Pana dane nie będą profilowane.

.....
miejsowość i data (dzień-miesiąc-rok)

.....
*podpis osoby reprezentującej podmiot
ubiegający się o powierzenie grantu/ pełnomocnika*

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA KONTROLNA WNIOSKU obejmująca weryfikację formalną wniosku w tym zawierająca rekomendacje w zakresie: - realizacji przez operację celów i wskaźników określonych w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność 2016-2022 (LSR) Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, - zgodności operacji z warunkami przyznania pomocy określonymi w Programie.
------------------------	--

INFORMACJA I INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

1. Karta kontrolna wniosku składa się z 6 części i obejmuje:
 - część I - informacje ogólne o wnioskodawcy,
 - część II - weryfikację warunków niezbędnych do spełnienia przez wnioskodawcę i wniosek o powierzenie grantu,
 - część III - weryfikację warunków, które podlegają uzupełnieniu przez wnioskodawcę,
 - część IV - weryfikację złożonych przez wnioskodawcę uzupełnień,
 - część V - weryfikację realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR, przez osiąganie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników,
 - część VI - weryfikację punktów kontrolnych zgodności grantobiorcy z warunkami przyznania pomocy określonymi w PROW 2014-2020.
2. Kartę wypełniają pracownicy biura LGD przed rozpoczęciem procesu oceny przez Radę.
3. Wypełnienie karty polega na postawieniu znaku „x” w odpowiednim polu (kratce).
4. Sposób interpretacji wyniku weryfikacji podano w przypisach do poszczególnych części karty.
5. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty oraz brak podpisu osoby wypełniającej kartę skutkuje jej nieważnością.

Część I. Informacje ogólne			
NUMER NABORU	ZNAK SPRAWY	DATA WPŁYWU	GODZINA WPŁYWU
TYTUŁ ZADANIA			
NAZWA WNIOSKODAWCY			

Część II. Weryfikacja warunków niezbędnych do spełnienia przez wnioskodawcę i wniosek o powierzenie grantu			
Lp.	Warunek	TAK	NIE
1.	Wniosek został złożony w miejscu wskazanym w ogłoszeniu o naborze	☐	☐
2.	Wniosek został złożony w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze	☐	☐
3.	Zadanie objęte wnioskiem jest zgodne z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu o naborze	☐	☐
4.	Zadanie objęte wnioskiem jest zgodne z formą wsparcia wskazaną w ogłoszeniu o naborze (refundacja)	☐	☐
5.	Wniosek złożono na wymaganym formularzu stanowiącym załącznik do ogłoszenia o naborze	☐	☐
6.	Wniosek został złożony przez podmiot, który może zostać objęty wsparciem	☐	☐
7.	Zadanie objęte wnioskiem jest zgodne z działalnością statutową organizacji, która ubiega się o powierzenie grantu	☐	☐

8.	Okres realizacji zadania założony we wniosku o powierzenie grantu mieści się w ramach czasowych określonych w ogłoszeniu o naborze	☐	☐
Wynik weryfikacji			
Wniosek podlega dalszej ocenie ¹		☐	☐
¹ Zaznaczenie pola "NIE" oznacza, że co najmniej jeden z wymienionych w pkt.1-8 warunków nie został spełniony - wniosek nie podlega dalszej weryfikacji i zostaje umieszczony na liście wniosków nie spełniających warunków weryfikacji formalnej. Zaznaczenie pola "TAK" powoduje przejście wniosku do dalszego etapu weryfikacji - Części III karty kontrolnej wniosku.			
Uzasadnienie negatywnej weryfikacji:			
Data:			
Imię i nazwisko pracownika Biura LGD:		Podpisy:	

Część III. Weryfikacja warunków, które podlegają uzupełnieniu przez Wnioskodawcę			
Lp.	Warunek	TAK	DO UZUPEŁNIENIA
1.	Wnioskodawca złożył wniosek w formie dokumentu elektronicznego zapisanego na informatycznym nośniku danych	☐	☐
2.	Wniosek ma prawidłowo wypełnione wszystkie pola	☐	☐
3.	Do wniosku załączono wszystkie wymagane oraz niezbędne załączniki pozwalające na jego prawidłową weryfikację i ocenę	☐	☐
4.	Wniosek został podpisany przez uprawnioną/upoważnioną osobę/osoby	☐	☐
5.	Wszystkie załączniki nie będące oryginałami są potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracownika LGD lub podmiot, który wydał dokument, lub w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza, lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem	☐	☐
Wynik weryfikacji			
Wniosek podlega dalszej ocenie ¹		TAK	NIE
		☐	☐
¹ Zaznaczenie pola „Do uzupełnień” oznacza, że co najmniej jeden z wymienionych w pkt.1-5 warunków nie został spełniony i wniosek podlega uzupełnieniom przez Wnioskodawcę, a dokonane uzupełnienia zostaną zweryfikowane w Części IV Karty kontrolnej wniosku. Zaznaczenie pola "TAK" oznacza, że każdy z wymienionych w pkt.1-5 warunków został spełniony, a wniosek przechodzi do kolejnego etapu weryfikacji - Część V Karty kontrolnej wniosku z pominięciem Części IV.			
Uzasadnienie negatywnej weryfikacji:			
Data:			
Imię i nazwisko pracownika Biura LGD:		Podpisy:	

Część IV. Weryfikacja złożonych przez Wnioskodawcę uzupełnień				
Lp.	Warunek	TAK	NIE	ND ¹
1.	Wnioskodawca złożył wniosek w formie dokumentu elektronicznego zapisanego na informatycznym nośniku danych	☐	☐	☐
2.	Wniosek ma prawidłowo wypełnione wszystkie pola	☐	☐	☐
3.	Do wniosku załączono wszystkie wymagane oraz niezbędne załączniki pozwalające na jego prawidłową weryfikację i ocenę	☐	☐	☐
4.	Wniosek został podpisany przez uprawnioną/upoważnioną osobę/osoby	☐	☐	☐
5.	Wszystkie załączniki nie będące oryginałami są potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracownika LGD lub podmiot, który wydał dokument, lub w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza, lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem	☐	☐	☐
¹ Zaznaczenie pola „ND” (nie dotyczy) oznacza, że w danym kryterium wniosek nie był uzupełniany (zaznaczono „TAK” w Części III Karty kontrolnej wniosku).				
Wynik weryfikacji				
Wniosek podlega dalszej ocenie ²		TAK	NIE	
		☐	☐	
² Zaznaczenie pola "NIE" oznacza, że co najmniej jeden z wymienionych w pkt. 1-5 warunków nie został spełniony - wniosek nie podlega dalszej weryfikacji i zostaje umieszczony na liście wniosków nie spełniających warunków weryfikacji formalnej. Zaznaczenie pola "TAK" powoduje przejście wniosku do dalszego etapu weryfikacji oraz umieszczenie go na liście wniosków spełniających warunki weryfikacji formalnej.				
Uzasadnienie negatywnej weryfikacji:				
Data:				
Imię i nazwisko pracownika Biura LGD:		Podpisy:		

Część V. Weryfikacja realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników			
Lp.	Warunek	TAK	NIE
1.	Zadanie zakłada realizację celu ogólnego LSR, tj. Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej	☐	☐
2.	Zadanie zakłada realizację celów szczegółowych LSR, tj.: <i>(zaznaczyć właściwy - jeśli dotyczy)</i> ☐ Poprawa aktywności społecznej na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego obszaru ☐ Wypromowane walory obszaru LGD i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	☐	☐
3.	Zadanie zakłada osiągnięcie zaplanowanych w LSR wskaźników, tj.: <i>(zaznaczyć właściwe - jeżeli dotyczy)</i> ☐ Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przez podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych ☐ Liczba publikacji/materiałów promocyjnych ☐ Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	☐	☐

Wynik weryfikacji			
Wniosek podlega dalszej ocenie ¹	TAK	NIE	
	☐	☐	
¹ Zaznaczenie pola „NIE” oznacza, że planowane zadanie nie realizuje celu ogólnego, szczegółowego oraz żadnego ze wskaźników założonych w LSR i nie podlega dalszej weryfikacji w Części VI Karty kontrolnej wniosku.			
Uzasadnienie negatywnej weryfikacji:			
Data:			
Imię i nazwisko pracownika Biura LGD:		Podpisy:	

Część VI. WERYFIKACJA PUNKTÓW KONTROLNYCH ZGODNOŚCI GRANTOBIORCY Z WARUNKAMI PRYZNANIA POMOCY OKREŚLONYMI W PROGRAMIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020¹

Weryfikacja dokonywana na podstawie informacji zawartych w złożonym wniosku o powierzenie grantu i złożonych wraz z nim dokumentach, a także w oparciu o informacje pochodzące z baz administrowanych przez podmioty administracji publicznej, tj. CEIDG, KRS, rejestr Ksiąg Wieczystych oraz udostępnione przez Samorząd Województwa.

Kartę wypełnia się przy zastosowaniu ogólnej wskazówki dotyczącej odpowiedzi TAK, NIE, ND.

TAK – możliwe jest jednoznaczne udzielenie odpowiedzi na pytanie,

NIE – możliwe jest udzielenie jednoznacznej negatywnej odpowiedzi lub na podstawie dostępnych informacji i dokumentów nie można potwierdzić spełniania danego kryterium,

ND – weryfikowany punkt karty nie dotyczy danego Grantobiorcy.

LP	WARUNEK	TAK	NIE	ND
I	Grantobiorcą jest osoba fizyczna	☐		☐
1	Miejsce zamieszkania osoby fizycznej znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR	☐	☐	
2	Grantobiorca jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej	☐	☐	
3	Grantobiorca jest pełnoletni	☐	☐	
II	Grantobiorcą jest osoba prawna	☐		☐
1	Siedziba / oddział osoby prawnej, znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR (nie dotyczy gmin, których obszar wiejski jest objęty LSR, w ramach której zamierza realizować operację, lecz siedziba znajduje się poza obszarem objętym LSR, a także nie dotyczy powiatów, jeżeli przynajmniej jedna z gmin wchodzących w skład tego powiatu spełnia powyższy warunek dotyczący gmin. Ponadto nie dotyczy Grantobiorcy, który zgodnie ze swoim statutem w ramach swej struktury organizacyjnej powołał jednostki organizacyjne, takie jak sekcje i koła, jeżeli obszar działalności Grantobiorcy i jego jednostki organizacyjnej pokrywa się z obszarem wiejskim objętym LSR, a realizacja zadania, na które jest udzielany grant, jest związana z przedmiotem działalności danej jednostki organizacyjnej)	☐	☐	
2	Grantobiorcą jest inny podmiot niż Województwo	☐	☐	

III	Grantobiorcą jest jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną	☐		☐
1	Siedziba / oddział jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR	☐	☐	
IV	Kryteria wspólne dotyczące Grantobiorców			
1	Zadania wskazane przez Grantobiorcę we wniosku o powierzenie grantu są zgodne z zakresem projektu grantowego, w ramach którego ma być realizowane zadanie przez Grantobiorcę	☐	☐	
2	Zadania wskazane przez Grantobiorcę we wniosku o powierzenie grantu przyczynią się do osiągnięcia celów i wskaźników określonych dla projektu grantowego	☐	☐	
3	Grantobiorca w ramach zadania planuje realizację inwestycji na obszarze wiejskim objętym LSR, chyba, że zadanie dotyczy inwestycji polegającej na budowie albo przebudowie liniowego obiektu budowlanego, którego odcinek będzie zlokalizowany poza tym obszarem	☐	☐	☐
4	Inwestycje trwale związane z nieruchomością w ramach zadania będą realizowane na nieruchomości będącej własnością lub współwłasnością Grantobiorcy lub Grantobiorca posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone we wniosku o powierzenie grantu, co najmniej przez okres realizacji operacji oraz okres podlegania zobowiązaniu do zapewnienia trwałości operacji zgodnie z art. 71 ust. 1 rozporządzenia 1303/2013 ⁴	☐	☐	☐
5	Wartość zadania oraz grantu wskazana we wniosku o powierzenie grantu nie jest niższa niż 5 tys. złotych	☐	☐	
6	Wartość zadania wskazana we wniosku o powierzenie grantu nie jest wyższa niż 50 tys. złotych, przy czym wartość grantu nie przekracza wartości zadania, w ramach którego ten grant jest realizowany oraz nie przekracza poziomu dofinansowania wskazanego przez LGD w ogłoszeniu naboru wniosków o powierzenie grantów	☐	☐	
7	Grantobiorca, realizujący zadanie w ramach projektu grantowego nie wykonuje działalności gospodarczej (wyjątek stanowi Grantobiorca, który zgodnie ze swoim statutem w ramach swojej struktury organizacyjnej powołał jednostki organizacyjne, takie jak sekcje lub koła. Może on wykonywać działalność gospodarczą, jeżeli realizacja zadania, na które jest udzielany grant, nie jest związana z przedmiotem tej działalności ale jest związana z przedmiotem działalności danej jednostki organizacyjnej Grantobiorcy) (weryfikacja w oparciu o dane z KRS/CEIDG)	☐	☐	
8	Grantobiorca, realizujący zadanie w ramach projektu grantowego:			
a)	posiada doświadczenie w realizacji projektów o charakterze podobnym do zadania, które zamierza realizować, lub	☐	☐	☐
b)	posiada zasoby odpowiednie do przedmiotu zadania, które zamierza realizować, lub	☐	☐	☐
c)	posiada, kwalifikacje odpowiednie do przedmiotu zadania, które zamierza realizować, jeżeli jest osobą fizyczną, lub	☐	☐	☐
d)	wykonuje działalność odpowiednią do przedmiotu zadania, które zamierza realizować	☐	☐	☐
9	Wykonanie zadania oraz złożenie wniosku o płatność końcową wypłacaną po zrealizowaniu całego zadania nastąpi w terminie nie późniejszym niż planowany dzień złożenia przez LGD wniosku o płatność końcową w ramach projektu grantowego	☐	☐	
10	Koszty planowane do poniesienia przez grantobiorcę mieszczą się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 1–5 oraz 7 i 9 rozporządzenia ² , i nie są kosztami inwestycji polegającej na budowie albo przebudowie liniowych obiektów budowlanych w części dotyczącej realizacji odcinków zlokalizowanych poza obszarem wiejskim objętym LSR	☐	☐	

V	Zadanie będzie realizowane w ramach projektu grantowego dotyczącego wzmocnienia kapitału społecznego, w tym podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	☐		☐
VI	Zadanie będzie realizowane w ramach projektu grantowego dotyczącego rozwoju rynków zbytu	☐		☐
1	Zadanie dotyczy rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych	☐	☐	
2	Zadanie nie dotyczy inwestycji polegających na budowie lub modernizacji targowisk objętych zakresem wsparcia w ramach działania o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ³	☐	☐	
VII	Zadanie będzie realizowane w ramach projektu grantowego dotyczącego zachowania dziedzictwa lokalnego	☐		☐
1	Zadanie służy zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej	☐	☐	
VIII	Zadanie będzie realizowane w ramach projektu grantowego dotyczącego budowy lub przebudowy infrastruktury	☐		☐
1	Rozwijana infrastruktura będzie miała ogólnodostępny lub niekomercyjny charakter	☐	☐	
2	Zadanie dotyczy rozwoju infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	☐	☐	
3	Zadanie służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej	☐	☐	
IX	Zadanie będzie realizowane w ramach projektu grantowego dotyczącego budowy lub przebudowy dróg	☐		☐
1	Zadanie dotyczy budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych	☐	☐	
2	Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych umożliwi połączenie obiektów użyteczności publicznej, w których świadczone są usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo-wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej, z siecią dróg publicznych albo skróci dystans lub czas dojazdu do tych obiektów	☐	☐	
X	Zadanie będzie realizowane w ramach projektu grantowego dotyczącego promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych	☐		☐
1	Zadanie nie służy indywidualnej promocji produktów lub usług lokalnych	☐	☐	
2	Zadanie nie dotyczy organizacji wydarzeń cyklicznych, z wyjątkiem wydarzenia inicjującego cykl wydarzeń lub wydarzenia specyficznego dla danej LSR, wskazanych i uzasadnionych w LSR, przy czym przez wydarzenie cykliczne rozumie się wydarzenie organizowane więcej niż jeden raz oraz poświęcone przynajmniej w części tej samej tematyce	☐	☐	
XI	Weryfikacja limitu przysługującego Grantobiorcy			
1	Kwota, o którą ubiega się Grantobiorca nie spowoduje przekroczenia limitu 100 tys. zł dla jednego Grantobiorcy w ramach projektów grantowych realizowanych przez daną LGD, z uwzględnieniem przypadku, o którym mowa w § 29 ust. 6 rozporządzenia ²	☐	☐	

WYNIK WERYFIKACJI**O powierzenie grantu ubiega się podmiot, który spełnia warunki przyznania pomocy określone w PROW 2014-2020¹**TAK ☐NIE* ☐

^{*}) Zaznaczenie pola „NIE” oznacza, że co najmniej jeden z wymienionych w Części VI warunków nie został spełniony.

UZASADNIENIE NEAGTYWNEJ WERYFIKACJI**Imię i nazwisko weryfikującego****Data i podpis**

¹ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Komunikat Ministra Rolnictwa i rozwoju Wsi z 21 maja 2015 r. o zatwierdzeniu przez Komisję Europejską Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz adresie strony internetowej, na której został on zamieszczony (MP poz. 541)

² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1570 i 1588)

³ ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 562 i 1475)

⁴ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 str. 320, z późn. zm.)

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY ZGODNOŚCI Z LSR, W TYM Z PROGRAMEM w zakresie: 1) realizacji celów i wskaźników określonych w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022 (LSR) 2) zgodności z warunkami przyznania pomocy określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
------------------------	--

INFORMACJA I INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

1. Karta oceny składa się z 5 części i obejmuje:
 część I - informacje ogólne,
 część II - ocena zgodności wniosku/zadania z celami ogólnymi i szczegółowymi LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników,
 część III - ocena zgodności wniosku/zadania z Programem,
 część IV – podpisy członków Rady uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danego wniosku.
2. Część I karty wypełnia Biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
3. Część II i III karty wypełnia Komisja skrutacyjna, zaznaczając w odpowiednich rubrykach wynik głosowania Rady przez podniesienie ręki. Decyzje Rady podejmowane są zwykłą większością głosów.
4. Każda karta oceny dla swej ważności wymaga podpisu wszystkich członków Rady uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danego wniosku. Podpisy te zamieszczane są w części IV karty.
5. Komisja skrutacyjna zobowiązana jest sprawdzać karty oceny pod względem formalnej prawidłowości ich wypełnienia. W szczególności sprawdza się, czy każdy z członków Rady uprawnionych do głosowania złożył swój podpis na karcie.
6. W przypadku stwierdzenia braku podpisu członka Rady Komisja skrutacyjna wzywa go do uzupełnienia braków.
7. Wynik głosowania jest pozytywny, jeżeli w ocenie Rady:
 - 1) zadanie zakłada realizację celów ogólnych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników celami i wskaźnikami określonymi w LSR, oraz
 - 2) zadanie jest zgodne z warunkami przyznania pomocy określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Część I. Informacje ogólne			
NUMER NABORU	ZNAK SPRAWY	DATA WPŁYWU	GODZINA WPŁYWU
TYTUŁ ZADANIA			
NAZWA WNIOSKODAWCY			

Część II. Weryfikacja realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników		
DECYZJA RADY		
Zadanie zakłada realizację celów ogólnych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych dla danego zakresu wsparcia wskaźników	TAK	NIE
	☐	☐

Część III. Weryfikacja punktów kontrolnych zgodności grantobiorcy z warunkami przyznania pomocy określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020		
DECYZJA RADY		
Zadanie jest zgodne z warunkami przyznania pomocy określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	TAK	NIE
	☐	☐

Część IV. Podpisy członków Rady uprawnionych do głosowania przy ocenie i wyborze danego wniosku

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY	PODPIS CZŁONKA RADY
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

DATA:					
PODPISY CZŁONKÓW KOMISJI SKRUTACYJNEJ				PODPIS PRZEWODNICZĄCEGO RADY	

miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU
Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna Skuteczna promocja obszaru LGD Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	
NUMER WNIOSKU:	
IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA OPERACJI / TYTUŁ WNIOSKU:	

KRYTERIA PRZYZYNYIAJĄCE SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW I WPŁYWAJĄCE NA OSIĄGANIE WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU LSR				
KONIECZNE JEST SPEŁNIENIE MINIMUM JEDNEGO KRYTERIUM, W TYM KRYTERIUM 1, 2 LUB 3				
Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa	
			Punktacja dla kryterium	Liczba punktów uzyskanych w ramach kryterium (średnia arytmetyczna z dokładnością do 0,01)
1.	Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD	Preferuje się operacje, których realizacja umożliwi wsparcie podmiotów działających w sferze kultury, w szczególności w zakresie działań na rzecz zachowania dziedzictwa lokalnego obszaru LGD, w tym również działań mających wpływ na wzrost atrakcyjności oferty kulturalnej obszaru objętego LSR. Opis stopnia spełniania kryterium: – operacja nie umożliwia wsparcia podmiotów działających w sferze kultury - 0 pkt. – operacja w sposób bezpośredni umożliwia wsparcie podmiotów działających w sferze kultury - 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Z konsultacji społecznych, w tym Kart Przedsięwzięcia wynika, że zgłaszane projekty z zakresu kultury i dziedzictwa regionu stanowiły odpowiednio 32% ogółu zgłaszanych projektów. Zgromadzony i poddany analizie materiał posłużył tworzeniu zakresu przedsięwzięć planowanych w LSR – rozdział 2.	0 nie	
			1 tak	

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa		
			Punktacja dla kryterium	Liczba członków Rady, która przyznała określoną punktację dla kryterium	Liczba punktów uzyskanych w ramach kryterium (średnia arytmetyczna z dokładnością do 0,01)
2.	Wpływ operacji na promocję obszaru LGD	Preferuje się operacje, których realizacja umożliwi skuteczną promocję obszaru objętego LSR poprzez wydanie publikacji/materiałów promocyjnych dotyczących tego obszaru. Opis stopnia spełniania kryterium: – brak wpływu na promocję obszaru LGD - 0 pkt. – wpływ na promocję obszaru LGD - 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Z analizy SWOT wynika m.in., że jest niedostateczne finansowanie działań promocyjnych oraz są niskie nakłady na promocję obszaru na którym działa LGD i jego zasobów – rozdział 4 SWOT.	0 nie		
			1 tak		
3.	Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego	Preferuje się operacje, których realizacja wpłynie na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego poprzez organizację wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną. Opis stopnia spełniania kryterium: – brak wpływu na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego - 0 pkt. – pozytywny wpływ na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego - 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: M.in. W rozdziale 3.7 LSR zamieszczono wyniki konsultacji społecznych, z których wynika, że jest niedostateczna ilość ofert i form wsparcia spędzania wolnego czasu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży oraz rekomendowana jest potrzeba podnoszenia kwalifikacji dla pracowników GOK w zakresie animacji czasu wolnego.	0 nie		
			1 tak		

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa		
			Punktacja dla kryterium	Liczba członków Rady, która przyznała określoną punktację dla kryterium	Liczba punktów uzyskanych w ramach kryterium (średnia arytmetyczna z dokładnością do 0,01)
4.	Wsparcie osób z grup defaworyzowanych	Preferowane są operacje, które będą bezpośrednio wpływać na zaspokajanie potrzeb osób z grupy defaworyzowanych, zdefiniowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju¹. Należy wykazać we wniosku wybrane grupy defaworyzowane oraz udowodnić w jakim zakresie realizacja operacji wpłynie na poprawę jakości życia osób ze wskazanych grup defaworyzowanych. Opis stopnia spełniania kryterium: – operacja nie wpływa na zaspokajanie potrzeb osób z grupy defaworyzowanych – 0 pkt. – operacja bezpośrednio wpływa na zaspokajanie potrzeb osób z grup defaworyzowanych – 2 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Respondenci badań ankietowych najłatwiej ocenili kwestie dotyczące (...) podnoszenie wiedzy społecznej w zakresie ochrony środowiska (...) – rozdział 2 LSR.	0 nie		
			2 tak		
POZOSTAŁE KRYTERIA					
5.	Kwota wnioskowanej pomocy	Preferowane są operacje realizowane z wykorzystaniem mniejszej wnioskowanej kwoty pomocy. Opis stopnia spełniania kryterium: Kwota wnioskowanej pomocy wynosi: – powyżej 30 tys. do 50 tys. PLN – 1 pkt. – powyżej 20 tys. do 30 tys. PLN – 2 pkt. – do 20 tys. PLN – 3 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Kryterium premiuje operacje z niższą kwotą wsparcia po to, by jak najwięcej beneficjentów skorzystało z pomocy w ramach LSR. W analizie SWOT stwierdza się, że potrzeby w zakresie np. rozwoju infrastruktury są bardzo duże we wszystkich gminach obszaru.	1 powyżej 30 tys. do 50 tys. PLN		
			2 powyżej 20 tys. do 30 tys. PLN		
			3 do 20 tys. PLN		

¹ Do grup defaworyzowanych należą: długotrwale bezrobotni (powyżej 12 miesięcy), niepełnosprawni, nieposiadający kwalifikacji zawodowych (bez wykształcenia zawodowego), młodzież (18-25 lat), osoby powyżej 50 roku życia, osoby zamieszkujące miejscowości o liczbie mieszkańców poniżej 5000).

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa		
			Punktacja dla kryterium	Liczba członków Rady, która przyznała określoną punktację dla kryterium	Liczba punktów uzyskanych w ramach kryterium (średnia arytmetyczna z dokładnością do 0,01)
6.	Oddziaływanie operacji na obszar LGD	Preferowane są operacje, których realizacja skutkować będzie szerszym zakresem oddziaływania. Wniosek musi zawierać precyzyjne wskazanie na czym polega oddziaływanie operacji na danym obszarze. Opis stopnia spełniania kryterium: Obszar oddziaływania operacji to: – jedna miejscowość – 1 pkt. – jedna gmina – 2 pkt. – od 2 do 3 gmin – 3 pkt. – od 4 do 5 gmin – 4 pkt. – cały obszar działania LGD – 5 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: W rozdziale 2 LSR zamieszczono wyniki konsultacji społecznych, z których wynika, że uczestnicy rekomendują podjęcie działań mających na celu rozwój współpracy między podmiotami związanymi z lokalnym rynkiem pracy (gminy, powiat, PUP, przedsiębiorcy, bezrobotni, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne etc.).	1 jedna miejscowość		
			2 jedna gmina		
			3 2-3 gmin		
			4 4-5 gmin		
			5 cały obszar działania LGD		
7.	Partnerstwo w realizacji operacji	Kryterium preferuje operacje, które będą realizowane w partnerstwie (aktywność społeczna). Dokumentacja aplikacyjna zawiera dokumenty potwierdzające partnerstwo². Opis stopnia spełniania kryterium: – bez innych partnerów – 0 pkt. – 1-2 partnerów – 1 pkt. – więcej niż 2 partnerów – 3 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: W rozdziale 2 LSR zamieszczono wyniki konsultacji społecznych, z których wynika, że uczestnicy rekomendują podjęcie działań mających na celu rozwój współpracy między podmiotami związanymi z lokalnym rynkiem pracy (gminy, powiat, PUP, przedsiębiorcy, bezrobotni, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne etc.).	0 bez innych partnerów		
			1 1-2 partnerów		
			3 więcej niż 2 partnerów		

² Do wniosku powinny być załączone umowy partnerskie określające role i obowiązki partnerów przy realizacji operacji.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa		
			Punktacja dla kryterium	Liczba członków Rady, która przyznała określoną punktację dla kryterium	Liczba punktów uzyskanych w ramach kryterium (średnia arytmetyczna z dokładnością do 0,01)
8.	Lokalizacja siedziby Wnioskodawcy	Kryterium preferuje Wnioskodawców posiadających siedzibę na obszarze LSR. Opis stopnia spełniania kryterium: – siedziba działalności Wnioskodawcy nie znajduje się na obszarze LSR – 0 pkt. – siedziba działalności Wnioskodawcy znajduje się na obszarze LSR – 3 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: W czasie warsztatów diagnostyczno-projektowych uczestnicy zwracali uwagę na takie problemy m.in. jak: bardzo słabe przygotowanie organizacji pozarządowych do ubiegania się o środki pomocowe (m. in. środki na udział własny, umiejętność przygotowania i rozliczania wniosku); słabe zaplecze techniczne organizacji np. OSP, KGW, LZS - rozdział: 3.5. LSR.	0 nie		
			3 tak		
9.	Gotowość do realizacji operacji	Kryterium preferuje Wnioskodawców, którzy przedłożyli kompletną dokumentację zawierającą wszystkie dokumenty, w tym m. in. projekty budowlane, kosztorysy, zgody, pozwolenia, opinie niezbędne do realizacji tej operacji oraz inne wymagane załączniki. Opis stopnia spełniania kryterium: – Wnioskodawca przedłożył dokumentację zawierającą braki – 0 pkt. – Wnioskodawca przedłożył kompletną dokumentację – 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Kryterium premiuje operacje przygotowane do realizacji, które nie posiadają barier administracyjnych zagrażających ich wykonaniu – ważne z punktu widzenia sprawności wdrażania LSR.	0 nie		
			1 tak		
			1 tak		

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa		
			Punktacja dla kryterium	Liczba członków Rady, która przyznała określoną punktację dla kryterium	Liczba punktów uzyskanych w ramach kryterium (średnia arytmetyczna z dokładnością do 0,01)
10.	Doradztwo w biurze LGD	Kryterium preferuje operacje, które na etapie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej były konsultowane w biurze LGD. Informacja na podstawie kart doradztwa LGD. Opis stopnia spełniania kryterium: – operacja nie była konsultowana w biurze LGD – 0 pkt. – operacja była konsultowana w biurze LGD – 2 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Kryterium premiuje operacje, które są dobrze zaplanowane i przygotowane do realizacji. Doradztwo w tym zakresie usprawni procedurę rozpatrywania wniosków i wdrażania operacji.	0 nie 2 tak		
SUMA PUNKTÓW (WYNIK GŁOSOWANIA)					
Maksymalna liczba punktów – 22 Minimalna liczba punktów – 7,00 W przypadku równej liczby punktów dla dwóch lub więcej operacji w procesie oceny brana jest pod uwagę liczba punktów w ramach kryteriów, na podstawie których ocenia się uzasadnienie realizacji operacji w ramach LSR (przyczyniających się do osiągnięcia celów i wpływające na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu LSR) - kryterium 1, 2, 3 i 4, z tym, że kryterium tym nadaje się wagi: 1) dla przedsięwzięcia <i>Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna</i> kryteriom, które przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu LSR nadaje się wagi: a) <i>Wpływ operacji na zachowanie wskaźników produktu i rezultatu LSR</i> nadaje się wagi: b) <i>Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD</i> – waga 1, c) <i>Wpływ operacji na promocję obszaru LGD</i> – waga 3, d) <i>Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego</i> – waga 1, e) <i>Wsparcie osób z grup defaworyzowanych</i> – waga 1, 2) dla przedsięwzięcia <i>Skuteczna promocja obszaru LGD</i> kryteriom, które przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu LSR nadaje się wagi: a) <i>Wpływ operacji na promocję obszaru LGD</i> – waga 3, b) <i>Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD</i> – waga 1, c) <i>Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego</i> – waga 1, d) <i>Wsparcie osób z grup defaworyzowanych</i> – waga 1, 3) dla przedsięwzięcia <i>Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego</i> kryteriom, które przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu LSR nadaje się wagi: a) <i>Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego</i> – waga 3, b) <i>Wpływ operacji na promocję obszaru LGD</i> – waga 1, c) <i>Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD</i> – waga 1, d) <i>Wsparcie osób z grup defaworyzowanych</i> – waga 1.					

Lp.	IMIE I NAZWISKO CZŁONKA RADY	PODPIS CZŁONKA RADY
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

Lp.	IMIE I NAZWISKO CZŁONKA RADY	PODPIS CZŁONKA RADY
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

DATA WYPEŁNIENIA KARTY:	PODPISY CZŁONKÓW KOMISJI SKRUTACYJNEJ		
----------------------------	--	--	--

Umowa o powierzeniu grantu Nr.....

zawarta w dniu20r. w
pomiędzy

Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, z siedzibą w Brzozowie,
ul. Armii Krajowej 2, 36-200 Brzozów, reprezentowaną przez:

1.

2.

zwanym dalej „Grantodawcą”

a

.....z siedzibą w,

NIP¹.....REGON¹..... KRS¹.....PESEL¹.....

reprezentowanym przez:

1.

2.

zwanym dalej „Grantobiorcą”

Na podstawie art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 r. poz. 378 z późn. zm.), Strony postanawiają, co następuje:

§ 1 **Określenia i skróty**

Poniższe określenia w rozumieniu umowy o powierzeniu grantu, zwanej dalej „umową”, oznaczają:

- 1) LGD - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 2) LSR - Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”;
- 3) PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- 4) ZW - Zarząd Województwa Podkarpackiego;
- 5) Projekt grantowy - operacja, w ramach której LGD udziela innym podmiotom wybranym w ramach otwartego naboru grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji;
- 6) Grantodawca/Beneficjent projektu grantowego - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, będące podmiotem udzielającym grantu;

¹ Wpisać właściwe

- 7) Grantobiorca – podmiot wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez grantodawcę w ramach realizacji projektu grantowego;
- 8) Grant - środki finansowe PROW (kwota pomocy), które grantodawca powierzył grantobiorcy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego;
- 9) Zadanie - wyodrębniony zakres projektu grantowego, który ma być realizowany przez pojedynczego grantobiorcę, zgodnie z umową o powierzenie grantu.
- 10) Wniosek o płatność - wniosek o płatność końcową składany przez grantobiorcę po zrealizowaniu całego zadania;
- 11) Płatność końcowa - płatność dokonywana na podstawie wniosku o płatność składanego po zrealizowaniu całego zadania;
- 12) Rachunek bankowy - rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej prowadzony dla grantobiorcy;
- 13) Bieżące finansowanie - środki finansowe, wypłacane grantobiorcy po podpisaniu umowy o powierzenie grantu, po realizacji działania lub działań w ramach zadania oraz po przedstawieniu faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej dokumentujących koszty tego działania oczekujące na zapłatę.

§ 2 Zakres przedmiotowy umowy

Umowa określa prawa i obowiązki Stron związane z realizacją zadania w ramach realizacji projektu grantowego pn: objętego umową nr zawartą dnia, pomiędzy Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, a Zarządem Województwa Podkarpackiego, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, działanie „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”.

§ 3 Postanowienia ogólne

1. Grantobiorca zobowiązuje się do realizacji zadania pn.:
.....
którego zakres rzeczowy i finansowy określono w Zestawieniu rzeczowo-finansowym zadania, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy.
2. Realizowane przez grantobiorcę zadanie, o którym mowa w ust. 1, prowadzi do osiągnięcia określonego w LSR celu ogólnego *Wzmocnienie kapitału społecznego Ziemi Brzozowskiej i aktywizacja społeczności lokalnej* i celu szczegółowego:
3. W wyniku realizacji zadania osiągnięty zostanie następujący cel:
.....
poprzez następujące wskaźniki jego realizacji:

Lp.	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
1.	Wskaźniki produktu	2.1.2. Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.		
2.		2.2.1. Liczba publikacji/materiałów promocyjnych	szt.		
3.		2.2.2. Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	szt.		
4.	Wskaźniki rezultatu	2.1.2. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przed podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	osoba		
5.		2.2.1. Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych	osoba		
6.		2.2.2. Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	osoba		

4. Zadanie zostanie zrealizowane w:

(województwo, powiat, gmina, kod pocztowy, miejscowość (-ści), ulica (-e), nr domu(ów), nr lokalu(i)) na działce (kach) ewidencyjnych określonej(ych) w załączniku nr 2 do umowy².

5. Grantobiorca zrealizuje zadanie w jednym etapie.

6. Zadanie zostanie zrealizowane w terminie od do³

7. Realizacja zadania obejmuje:

- 1) wykonanie zakresu rzeczowego zadania, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy;
- 2) poniesienie przez grantobiorcę kosztów kwalifikowanych zadania zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy najpóźniej do dnia złożenia wniosku o płatność;
- 3) udokumentowanie wykonania zakresu rzeczowego zadania zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, poprzez przedstawienie wykazu faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej wraz z dokumentami potwierdzającymi płatność i przechowywanie dokumentów potwierdzających realizację zadania;
- 4) osiągnięcie celu zadania oraz wskaźników jego realizacji określonych w ust. 3 - do dnia złożenia wniosku o płatność, o którym mowa w § 6;
- 5) uzyskanie wymaganych przepisami prawa opinii, zaświadczeń, pozwoleń, uzgodnień lub decyzji związanych z realizacją zadania.

8. W przypadku gdy grantobiorcy wypłacono bieżące finansowanie, grantobiorca zobowiązuje się do jego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem, przez co należy rozumieć wykonanie zakresu rzeczowego zadania zgodnie z umową, w tym zgodnie z postanowieniami ust. 1-7 oraz § 5 pkt. 3 i 9.

² Dotyczy wyłącznie zadań trwale związanych z nieruchomością. W przypadku realizacji operacji obejmujących zadania nie inwestycyjne, jeżeli nie jest możliwe wskazanie szczegółowego adresu realizacji operacji, należy wpisać adres miejsca zamieszkania/ siedziby Beneficjenta.

³ Realizacji zadania nie może trwać dłużej niż 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o powierzenie grantu.

§ 4 Środki finansowe przyznane na realizację zadania

1. Całkowity koszt realizacji zadania, stanowiący sumę grantu i wkładu własnego, wynosizł.
2. Grantobiorcy udzielany jest grant w wysokości zł (słownie:.....), jednak nie więcej niż 100% kwoty poniesionych kosztów kwalifikowalnych zadania.
3. Grant będzie przekazany jednorazowo w wysokości określonej w ust. 2 po ostatecznym rozliczeniu zadania⁴.
4. Grantobiorcy będą przekazywane środki na realizację zadania, na warunkach określonych w umowie, w formie bieżącego finansowania w oparciu o przedstawiane faktury lub dokumenty o równoważnej wartości dowodowej dokumentujące koszty oczekujące na zapłatę⁴.
5. Grant lub bieżące finansowanie przekazywane będą grantobiorcy na wskazany przez niego rachunek bankowy wynikający z zaświadczenia wydanego przez ten bank lub oświadczenia o posiadanym rachunku bankowym przeznaczonym do celów realizacji zadania, które grantobiorca zobowiązany jest złożyć w LGD najpóźniej w dniu podpisania umowy (dotyczy bieżącego finansowania) lub wraz z wnioskiem o płatność.
6. W przypadku zmiany wysokości grantu, o której mowa w ust.2, w odniesieniu do środków finansowych wypłaconych grantobiorcy tytułem bieżącego finansowania w nadmiernej wysokości zastosowanie mają postanowienia § 11 ust. 6 i 7.
7. Wydatki w ramach zadania mogą obejmować koszt podatku od towarów i usług - wymagane stosowne oświadczenie grantobiorcy stanowiące załącznik nr 3 do umowy.
8. Koszty ogólne ponoszone w ramach realizacji zadania nie mogą przekroczyć 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych zadania, pomniejszonych o koszty ogólne.
9. W przypadku, gdy grantobiorca wnosi wkład własny jego wartość wchodzi w wartość zadania służącego osiągnięciu celu projektu grantowego, a wartość udzielonego grantu nie może obejmować wartości wkładu własnego grantobiorcy.
10. Bieżące finansowanie zadania odbywa się w oparciu o następujące zasady:
 - 1) LGD przekazuje środki finansowe grantobiorcy na bieżące finansowanie realizowanego zadania na jego wniosek, w oparciu o przedstawione faktury lub dokumenty o równoważnej wartości dowodowej dokumentujące koszty oczekujące na zapłatę.
 - 2) Grantobiorca przedstawia LGD pisemny wniosek o bieżące finansowanie kosztów realizowanego zadania, do którego dołącza kopie faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej dokumentujące koszty grantobiorcy, które oczekują na zapłatę, przedstawiając jednocześnie oryginały w/w faktur/dokumentów do wglądu.
 - 3) Prawidłowo sporządzony wniosek o bieżące finansowanie zawiera:
 - a) dane grantobiorcy (imię i nazwisko/nazwa, adres zamieszkania/siedziby/oddziału),
 - b) dane adresata (nazwa i adres LGD),
 - c) numer umowy o powierzenie grantu i data jej zawarcia,
 - d) datę i kolejny numer wniosku o bieżące finansowanie realizowanego zadania,
 - e) wnioskowaną kwotę zgodną z kwotą wykazaną na dołączonych do wniosku fakturach/dokumentach o równoważnej wartości dowodowej,

⁴ niepotrzebne skreślić

- f) liczbę załączników do wniosku;
 - g) wskazanie kwoty, która została dotychczas przekazana grantobiorcy na pokrycie bieżących kosztów zadania,
 - h) podpis grantobiorcy.
- 4) Wniosek o bieżące finansowanie zadania grantobiorca składa osobiście lub przez osobę upoważnioną w siedzibie LGD.
 - 5) W przypadku drugiego i kolejnego wniosku o bieżące finansowanie zadania grantobiorca dołącza do wniosku również kopie dowodów zapłaty potwierdzających dokonanie płatności za faktury/ dokumenty o równoważnej wartości dowodowej przedstawione w poprzednim wniosku.
 - 6) W przypadku gdy w złożonym wniosku o bieżące finansowanie koszty kwalifikowalne dla poszczególnych działań w ramach zadania zostały poniesione w wysokości wyższej w stosunku do wartości określonej w zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, wówczas przy obliczaniu kwoty bieżącego finansowania do wypłaty, koszty te mogą być uwzględniane w wysokości faktycznie poniesionej, o ile będą uzasadnione i racjonalne, a grantobiorca przedłoży dokumenty lub wyjaśnienia, które będą wskazywać, że nie spowoduje to zwiększenia całkowitej kwoty pomocy, określonej w umowie.
 - 7) LGD rozpatruje prawidłowo sporządzony wniosek w ciągu 7 dni od dnia jego złożenia. W przypadku nieprawidłowego sporządzenia wniosku lub nieprawidłowości, które nie pozwalają na pozytywne rozpatrzenie wniosku LGD informuje grantobiorcę w formie pisemnej o braku możliwości przekazania środków, informując jednocześnie o przyczynach podjętej decyzji.
 - 8) Grantobiorca może uzupełniać, usuwać braki i korygować nieprawidłowo sporządzony wniosek o bieżące finansowanie zadania, tak aby możliwe było jego pozytywne rozpatrzenie przez LGD, przy czym termin 7 dni na jego rozpatrzenie rozpoczyna się od dnia kiedy prawidłowo uzupełniono wniosek.
 - 9) Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, LGD zatwierdza kwotę, która zostaje przekazana grantobiorcy w ciągu 2 dni na jego rachunek bankowy, o którym nowa w § 4 ust.6.
 - 10) LGD nie pokrywa kosztów np. odsetek i kar umownych związanych z przekroczeniem terminów płatności przez grantobiorcę w wyniku prowadzenia procedury rozpatrywania wniosku o bieżące finansowanie zadania.

§ 5

Zobowiązania Grantobiorcy

Grantobiorca zobowiązany jest do:

1. Osiągnięcia celu zadania, a w przypadku zadań inwestycyjnych, także zachowania celu zadania przez okres 5 lat od dnia dokonania płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego⁵.
2. Wykonania zakresu rzeczowego zadania, w tym poniesienia kosztów kwalifikowalnych oraz złożenie wniosku o płatność w terminie określonym w § 6 ust. 1 niniejszej umowy.
3. Niefinansowania zadania z innych środków publicznych z wyjątkiem środków własnych jednostek sektora finansów publicznych i organizacji pożytku publicznego będących

⁵ Zapewnienie trwałości inwestycji, zgodnie z art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013 - dotyczy operacji w zakresie, o którym mowa w §2 ust.1 pkt 5 i 6 rozporządzenia MRiRW z dnia 24 września 2015 r. (Dz. U. poz. 1570, z późn. zm.)

organizacją pozarządową, o ile koszty kwalifikowalne nie są współfinansowane z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub jakiegokolwiek innego unijnego instrumentu finansowego.

4. Nieprzenoszenia własności lub posiadania nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja w ramach zadania przez okres 5 lat od dnia dokonania płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego.
5. Poddania się monitoringowi i kontroli przeprowadzanej przez LGD lub inne uprawnione podmioty w okresie realizacji zadania oraz w okresie 5 lat od dnia dokonania płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego, w tym zapewnienia obecności i uczestnictwo osoby upoważnionej przez grantobiorcę, w terminie wyznaczonym przez upoważnione podmioty.
6. Gromadzenia i przechowywania dokumentów dotyczących zadania do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia dokonania płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego, w szczególności potwierdzających poniesienie przez grantobiorcę kosztów na realizację zadania oraz przekazania tych dokumentów LGD wraz z wnioskiem o płatność.
7. Udostępniania LGD informacji i dokumentów związanych z realizacją zadania, które są niezbędne do przeprowadzenia kontroli, monitoringu i ewaluacji zadania i innych, które grantobiorca jest obowiązany udostępnić na podstawie przepisów prawa - na każde żądanie LGD.
8. Niezwłocznego informowania w formie pisemnej LGD o planowanych albo zaistniałych zdarzeniach mogących mieć wpływ na realizację zadania zgodnie z niniejszą umową lub wypłatę grantu.
9. Ponoszenia wydatków w ramach realizacji zadania od dnia, w którym została zawarta umowa (z wyłączeniem kosztów ogólnych) w formie rozliczenia bezgotówkowego za pośrednictwem rachunku bankowego, o którym mowa w § 4 ust. 5 niniejszej umowy.
10. Prowadzenia odrębnego systemu rachunkowości umożliwiającego identyfikację wszystkich zdarzeń związanych z realizacją zadania albo wykorzystywania do ich identyfikacji odpowiedniego kodu rachunkowego; wyodrębnienie odbywa się w ramach ksiąg rachunkowych lub poprzez prowadzenie zestawienia faktur i równorzędnych dokumentów księgowych, jeżeli grantobiorca nie jest zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych.
11. Niezwłocznego poinformowania LGD o zmianie numeru rachunku bankowego oraz przedłożenia zaświadczenia o nowym rachunku.
12. Przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją zadania zgodnie z ustawą z dnia 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2018 r. poz. 1000).
13. Wydatkowania przyznanych środków zgodnie z zasadą ekonomiczności i racjonalności kosztów.
14. Przedłożenia dokumentów potwierdzających racjonalność i ekonomiczność ponoszonych wydatków wraz z wnioskiem o płatność (jeśli dotyczy).
15. Zamieszczania w umowach z wykonawcami klauzuli zastrzegającej obowiązek wykonawców do udostępnienia LGD - na jej żądanie w celach określonych w § 5 pkt 7 - znajdujących się w ich posiadaniu informacji i dokumentów związanych z realizacją zadania.
16. Informowania, że zadanie współfinansowane jest ze środków EFRROW; wszystkie materiały powstałe w wyniku realizacji zadania powinny być w widocznym miejscu opatrzone taką informacją, a ponadto logotypem LGD oraz logotypami UE i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zgodnie z obowiązującą Księgą Wizualizacji, przy czym:

- a) zapisy te stosuje się odpowiednio do oznaczania inwestycji powstałych i środków trwałych zakupionych w ramach realizacji zadania, które powinny być oznaczone w sposób zapewniający widoczność tych oznaczeń;
- b) brak oznaczeń, może skutkować uznaniem niekwalifikowalności wydatków związanych z wytworzeniem tych materiałów.

§ 6

Wniosek o płatność - termin złożenia

1. Grantobiorca zobowiązuje się do złożenia wniosku o płatność wraz z wymaganymi dokumentami potwierdzającymi realizację zadania w terminie do 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania, o którym mowa w § 3 ust. 6.
2. Wniosek o płatność składa się na formularzu udostępnionym na stronie internetowej LGD.
3. W przypadku, gdy grantobiorca nie złoży wniosku o płatność w terminie określonym w umowie o powierzenie grantu, LGD wzywa grantobiorcę do złożenia wniosku o płatność wyznaczając mu w tym celu dodatkowy termin. Złożenie wniosku o płatność w dodatkowym wyznaczonym terminie nie wymaga zmiany niniejszej umowy.
4. Niezłożenie przez grantobiorcę wniosku o płatność w terminie wynikającym z wezwania LGD, skutkować będzie wypowiedzeniem umowy.

§ 7

Wniosek o płatność - etap rozpatrywania

1. Wniosek o płatność rozpatrywany jest w terminie 30 dni od dnia jego złożenia.
2. Rozpatrywanie wniosku o płatność polega na sprawdzeniu zgodności realizacji zadania z warunkami określonymi w przepisach prawa oraz w umowie o powierzenie grantu, w szczególności pod względem spełniania warunków w zakresie kompletności i poprawności formalnej wniosku oraz prawidłowości realizacji i finansowania zadania.
3. W przypadku, gdy złożony wniosek o płatność zawiera braki, LGD wzywa grantobiorcę w formie pisemnej do ich usunięcia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.
4. W przypadku, gdy pomimo wezwania, o którym mowa w ust. 3, grantobiorca nie usunął braków, LGD ponownie wzywa grantobiorcę w formie pisemnej do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.
5. W przypadku, gdy w trakcie rozpatrywania wniosku o płatność niezbędne jest wyjaśnienie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub przedstawienie dowodów na potwierdzenie tych faktów, LGD wzywa grantobiorcę w formie pisemnej do złożenia pisemnych wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.
6. W przypadku usunięcia braków/złożenia wyjaśnień nadanych przesyłką rejestrowaną w polskiej placówce pocztowej, o terminowości ich złożenia decyduje data stempla pocztowego, a w przypadku ich dostarczenia w innej formie, o terminowości złożenia decyduje data wpływu do LGD.
7. Jeżeli grantobiorca, pomimo ponownego wezwania, o którym mowa w ust. 4, nie usunął braków, LGD rozpatruje wniosek o płatność w zakresie, w jakim został wypełniony oraz na podstawie dołączonych do niego i poprawnie sporządzonych dokumentów.
8. W trakcie weryfikacji wniosku o płatność mogą zostać przeprowadzone wizyty w miejscu lub kontrole na miejscu, w celu zweryfikowania zgodności informacji zawartych we wniosku

- o płatność i dołączonych do niego dokumentach ze stanem faktycznym lub uzyskania dodatkowych wyjaśnień.
9. Wezwanie grantobiorcy do wykonania określonych czynności w trakcie rozpatrywania wniosku o płatność, o których mowa w ust. 3-5 wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w ust. 1, do czasu wykonania przez grantobiorcę tych czynności.
 10. Po rozpatrzeniu wniosku o płatność LGD informuje grantobiorcę na piśmie o wynikach weryfikacji. Informacja zawiera wskazanie, jakie koszty i w jakiej wysokości zostały uznane za niekwalifikowalne wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie, jaka kwota wydatków została zatwierdzona. Zmiana wysokości kosztów kwalifikowalnych, jaka nastąpiła w wyniku weryfikacji wniosku o płatność, nie wymaga zmiany niniejszej umowy.
 11. LGD dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu grantu w terminie 7 dni po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.
 12. W przypadku uchybienia terminu wykonania przez grantobiorcę czynności, o których mowa w ust. 3-5, LGD na pisemną prośbę grantobiorcy przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli grantobiorca:
 - a) wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia;
 - b) jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin;
 - c) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.
 13. W przypadku uzasadnionych zmian dotyczących realizacji zakresu rzeczowo-finansowego zadania, zaistniałych w trakcie realizacji, ZW dokona ponownej oceny racjonalności kosztów zadania na etapie rozpatrywania wniosku o płatność składanego przez LGD. Jeżeli ostateczna kwota i zakres grantu ulegną zmianie (zmniejszeniu), w oparciu o decyzje ZW, LGD poinformuje grantobiorcę o zaistniałym fakcie wzywając jednocześnie do zwrotu nadpłaconej kwoty.

§ 8

Warunki wypłaty pomocy

1. LGD wypłaca środki finansowe z tytułu pomocy, jeżeli grantobiorca:
 - 1) zrealizował zadanie stosownie do § 3 ust. 7;
 - 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie;
 - 3) udokumentował zrealizowanie zadania, w tym poniesienie kosztów z tym związanych;
 - 4) złożył wniosek o płatność w terminie określonym w § 6.
2. Rozliczenie bieżącego finansowania następuje przez pomniejszenie kwoty pomocy do wypłaty, o kwotę bieżącego finansowania.
3. W przypadku, gdy grantobiorca nie spełnił któregokolwiek z warunków, o których mowa w ust. 1, środki finansowe z tytułu pomocy mogą być wypłacone w części dotyczącej zadania, która została zrealizowana zgodnie z tymi warunkami, jeżeli cel zadania został osiągnięty.
4. W przypadku, gdy grantobiorca nie spełnił któregokolwiek z warunków określonych w ust. 1 oraz nie zaistniały okoliczności, o których mowa w ust. 3, lub zostały naruszone warunki przyznania pomocy, LGD odmawia wypłaty pomocy lub żąda zwrotu pomocy w przypadku bieżącego finansowania.
5. Podstawą do wyliczenia kwoty grantu są faktycznie i prawidłowo poniesione koszty kwalifikowalne, jednak w wysokości nie wyższej niż suma kosztów kwalifikowalnych wykazana dla zadania w zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy.

6. W przypadku, gdy w złożonym wniosku o płatność wykazane zostanie, że koszty kwalifikowalne dla poszczególnych kategorii kosztów zostały poniesione w wysokości wyższej w stosunku do wartości określonej w zestawieniu rzeczowo-finansowym wniosku stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, wówczas przy obliczaniu kwoty pomocy przysługującej do wypłaty, koszty te będą uwzględniane w wysokości faktycznie poniesionej, o ile będą uzasadnione i racjonalne i nie spowoduje to zwiększenia całkowitej kwoty pomocy, określonej w umowie.
7. W przypadku:
 - 1) rozpoczęcia realizacji zadania, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym zadania stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, przed dniem zawarcia umowy, kwotę kosztów stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty pomniejsza się o wartość tych kosztów, które zostały poniesione przed dniem zawarcia umowy (nie dotyczy kosztów ogólnych);
 - 2) stwierdzenia finansowania kosztów z innych środków publicznych - kwotę kosztów, stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty, pomniejsza się o wartość tych kosztów, które zostały sfinansowane z udziałem tych środków;
 - 3) niezrealizowania działań informacyjnych i promocyjnych o których mowa w § 5 pkt 16 - kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o 1% tej kwoty;
 - 4) nieprzekazywania lub nieudostępniania LGD oraz innym uprawnionym podmiotom danych związanych z zadaniem, w terminie wynikającym z wezwania do przekazania tych danych - kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o 0,5% tej kwoty;
 - 5) niezrealizowania zobowiązania, o którym mowa w § 5 pkt 10 - kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o 10% tej kwoty;
 - 6) uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli i wizyt związanych z przyznaną pomocą w trakcie realizacji zadania, po złożeniu wniosku o płatność - wniosek o płatność - podlega odrzuceniu i w konsekwencji następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona również zwrot dotychczas wypłaconych kwot pomocy.
8. W przypadku, gdy wnioskowana przez grantobiorcę we wniosku o płatność kwota grantu jest wyższa o więcej niż 10% od kwoty obliczonej przez LGD na podstawie prawidłowo poniesionych kosztów, kwotę grantu do wypłaty ustala się na podstawie prawidłowo poniesionych kosztów obliczonych przez LGD.
9. Jeżeli we wniosku o płatność, w poszczególnych zakresach zestawienia rzeczowo-finansowego zadania wystąpią odchylenia polegające na zmianie wartości zrealizowanego zakresu rzeczowo-finansowego w stosunku do zakresu określonego w umowie o powierzenie grantu przekraczające 10%, grantobiorca zobowiązany jest uzasadnić we wniosku o płatność występujące różnice.
10. Jeżeli ogólna ocena wniosku o płatność prowadzi do ustalenia przez LGD poważnej niezgodności, albo, jeżeli ustalono, że grantobiorca przedstawił fałszywe dowody w celu otrzymania pomocy lub w wyniku zaniedbania nie dostarczył niezbędnych informacji, odmawia się wypłaty pomocy lub pomoc podlega zwrotowi w całości. Grantobiorca zostaje dodatkowo pozbawiony możliwości ubiegania się o otrzymanie pomocy finansowej za pośrednictwem LGD.

§ 9 **Oświadczenia Grantobiorcy**

1. Grantobiorca oświadcza, że:
 - 1) spełnia warunki określone w § 3 ust.1 lub 4 rozporządzenia przez okres realizacji zadania określony w umowie;
 - 2) spełnia warunki § 4 ust.1 pkt 4 i 7 rozporządzenia przez okres realizacji zadania określony w umowie;
 - 3) zadanie nie będzie współfinansowane z udziałem innych środków publicznych, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia LSR;
 - 4) ubiegając się o przyznanie pomocy w zakresie określonym we wniosku o powierzenie grantu - znaku sprawy: wraz z załącznikami złożył rzetelne oraz zgodne ze stanem faktycznym i prawnym oświadczenia oraz dokumenty;
 - 5) nie podlega wykluczeniu z możliwości uzyskania wsparcia na podstawie art. 35 ust. 5 oraz ust. 6 rozporządzenia nr 640/2014;
 - 6) nie podlega zakazowi dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu i zobowiązuje się do niezwłocznego poinformowania LGD o prawomocnym orzeczeniu sądu o zakazie dostępu do środków publicznych, wydanym w stosunku do grantobiorcy po zawarciu umowy;
 - 7) w złożonym wniosku o powierzenie grantu, realizacja zadania nie jest możliwa bez udziału środków publicznych;
 - 8) zadanie służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej (dotyczy zadań realizowanych w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego);
 - 9) nie wykonuje działalności gospodarczej, w tym działalności zwolnionej spod rygorów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej lub wykonuje działalność gospodarczą, przy czym działalność ta nie jest związana z przedmiotem działalności danej jednostki organizacyjnej;
 - 10) stosownie do zakresu zadania uzyska wymagane odrębnymi przepisami oraz postanowieniami umowy: opinie, zaświadczenia, uzgodnienia, pozwolenia lub decyzje związane z realizacją zadania; zamontuje oraz uruchomi nabyte maszyny, urządzenia, infrastrukturę techniczną, w tym wyposażenie oraz wykorzysta zrealizowany zakres rzeczowy zadania do osiągnięcia celu, któremu służyła realizacja zadania - nie później niż do ostatniego uzupełnienia wniosku o płatność, o którym mowa w § 6;
 - 11) znane mu są zasady przyznawania i wypłaty grantów, określone w naborze, w LSR oraz wynikające z ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym kierowym przez społeczność lokalną (Dz.U. poz. 378 z późn. zm) i rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy.

§ 10 **Wypowiedzenie umowy**

1. Wypowiedzenie umowy następuje w przypadku:
 - 1) nierozpoczęcia przez grantobiorcę realizacji zadania do końca terminu określonego w § 3 ust. 6;
 - 2) nieosiągnięcia celu zadania oraz wskaźników jego realizacji określonych w § 3 ust. 3 nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność;

- 3) niezłożenia przez grantobiorcę wniosku o płatność w określonym w umowie terminie, z zastrzeżeniem § 6 ust. 3 i 4;
 - 4) odstąpienia przez grantobiorcę:
 - a) od realizacji zadania, lub
 - b) od realizacji zobowiązań wynikających z umowy po wypłacie pomocy, z zastrzeżeniem § 11 ust. 1 i 2;
 - 5) odmowy wypłaty całości pomocy na podstawie przesłanek określonych w § 8 ust. 4;
 - 6) stwierdzenia, w okresie realizacji zadania lub w okresie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego, nieprawidłowości związanych z ubieganiem się o przyznanie pomocy lub realizacją zadania lub niespełnienia warunków określonych w § 5 ust. 5 lub § 8 ust. 1;
 - 7) wykluczenia grantobiorcy z otrzymywania pomocy, o którym mowa w art. 35 ust. 5 lub 6 rozporządzenia nr 640/2014;
 - 8) orzeczenia wobec grantobiorcy zakazu dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu po zawarciu umowy;
 - 9) złożenia przez grantobiorcę podrobionych, przerobionych, nierzetelnych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów lub oświadczeń, mających wpływ na przyznanie lub wypłatę pomocy, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega całość wypłaconej kwoty pomocy;
 - 10) niespełnienia przez grantobiorcę zobowiązań określonych w § 5 ust. 1 i 5 oraz warunków § 9 ust. 1 pkt 1-2 i 9-10.
2. Grantobiorca może zrezygnować z realizacji zadania na podstawie pisemnego wniosku o rozwiązanie umowy.

§ 11

Zwrot wypłaconej pomocy

1. LGD żąda od grantobiorcy zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy, z zastrzeżeniem ust. 2, w przypadku ustalenia niezgodności realizacji zadania z umową, a w szczególności wystąpienia jednej z następujących okoliczności:
 - 1) zaistnienia okoliczności skutkujących wypowiedzeniem umowy, o których mowa w § 10;
 - 2) niespełniania przez grantobiorcę co najmniej jednego ze zobowiązań określonych umową, w tym dotyczących:
 - a) rozpoczęcia realizacji zadań określonych w zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy przed dniem zawarcia umowy, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega wartość zrefundowanego kosztu, w zakresie, w jakim został poniesiony przed dniem zawarcia umowy,
 - b) niefinansowania kosztów zadania z innych środków publicznych, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega wartość zrefundowanego kosztu, który został sfinansowany z udziałem tych środków,
 - c) przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia wypłaty na rzecz LGD płatności końcowej w ramach projektu grantowego, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega kwota pomocy w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym nie spełniono wymogu, z tym, że nie więcej niż 3% wypłaconej kwoty pomocy,

- d) umożliwienia przeprowadzenia kontroli i wizyt związanych z przyznaną pomocą w okresie 5 lat od dnia wypłaty na rzecz LGD płatności końcowej w ramach projektu grantowego - przy czym w takim przypadku pomoc podlega zwrotowi w zakresie, w jakim uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli lub wizyty uniemożliwiło ocenę warunków zachowania wypłaconej pomocy, których spełnienie miało być sprawdzone poprzez przeprowadzenie kontroli lub wizyty,
 - e) złożenia informacji po realizacji zadania na wezwanie LGD w związku z obowiązkiem informacyjnym grantodawcy wobec ZW, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega 0,5 % wypłaconej kwoty pomocy,
 - f) udostępniania uprawnionym podmiotom informacji niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji w okresie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega 0,5% wypłaconej kwoty pomocy,
- 3) innych władczych rozstrzygnięć uprawnionych organów państwowych lub orzeczeń sądowych stwierdzających popełnienie przez grantobiorcę, w związku z ubieganiem się o przyznanie lub wypłatę pomocy, czynów zabronionych przepisami odrębnymi, przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega nienależnie lub nadmiernie wypłacona kwota pomocy;
 - 4) naruszenia przez grantobiorcę ograniczeń lub warunków w zakresie:
 - a) przenoszenia własności lub posiadania rzeczy nabytych w ramach realizacji zadania lub sposobu ich wykorzystywania,
 - b) zapewnienia trwałości inwestycji objętej zadaniem, na które został udzielony grant, zgodnie z art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013,
 - przy czym w takim przypadku kwoty nienależnie wypłacone odzyskiwane są w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym nie spełniono wymagań w tym zakresie.
 2. Z uwzględnieniem regulacji ujętych w ust. 1, grantobiorca może zachować prawo do całości albo części pomocy:
 - 1) w części dotyczącej zadania, która została zrealizowana zgodnie z warunkami, o których mowa w § 8 ust. 1, lub
 - 2) jeżeli uzyskał zwolnienie, o którym mowa w § 13 ust. 1.
 3. Grantobiorca zwraca nienależnie lub nadmiernie pobraną kwotę pomocy powiększoną o odsetki obliczone zgodnie z ust. 4.
 4. Odsetki naliczane są w wysokości jak dla zaległości podatkowych, za okres między terminem zwrotu środków przez grantobiorcę wyznaczonym w piśmie powiadamiającym o konieczności zwrotu, a datą zwrotu całości zadłużenia lub odliczenia.
 5. Grantobiorca zobowiązuje się zwrócić całość lub część otrzymanej pomocy w terminie 30 dni od dnia doręczenia pisma powiadamiającego o konieczności zwrotu środków, a po upływie tego terminu - do zwrotu całości lub części otrzymanej pomocy wraz z należnymi odsetkami.
 6. Bieżące finansowanie:
 - 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem - podlega zwrotowi przez grantobiorcę wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania bieżącego finansowania, w terminie 14 dni od dnia doręczenia grantobiorcy wezwania do jego zwrotu;
 - 2) pobrane w nadmiernej wysokości - podlega zwrotowi przez grantobiorcę najpóźniej w dniu złożenia wniosku o płatność.

7. Zwrotowi, o którym mowa w ust. 6, podlega odpowiednio ta część środków finansowych, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem lub w nadmiernej wysokości.
8. Zwrotu środków, o których mowa w ust. 3, ust. 6, i ust. 7 grantobiorca dokona na rachunek bankowy LGD o numerze
9. Grantobiorca zobligowany do zwrotu środków finansowych w tytule wpłaty podaje numer umowy oraz zaznacza, iż dokonuje zwrotu środków finansowych nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy lub środków finansowych wypłaconych tytułem bieżącego finansowania w ramach umowy nr.....

§ 12

Zmiana umowy

1. Umowa może zostać zmieniona na wniosek każdej ze Stron, przy czym zmiana ta nie może powodować:
 - 1) zwiększenia określonej w § 4 ust. 2 kwoty grantu;
 - 2) zmiany celu operacji oraz wskaźników jego realizacji, określonych w § 3 ust. 3, o ile z umowy nie wynika inaczej;
 - 3) zmiany zobowiązania o niefinansowaniu kosztów kwalifikowalnych zadania z innych środków publicznych;
2. Zmiana umowy wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Umowa nie wymaga dokonania zmiany w przypadku zmian wysokości kosztów z tytułu udzielonych grantów w przypadku wskazanym w § 8 ust. 6, z zastrzeżeniem § 8 ust. 5;
4. Zmiana umowy jest wymagana w szczególności w przypadku:
 - 1) zmian zakresu rzeczowego zadań w zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, z zastrzeżeniem, że kwota pomocy pozostała do wykorzystania w wyniku zmniejszenia wartości poszczególnych zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym nie może stanowić podstawy do wprowadzenia do zestawienia rzeczowo-finansowego dodatkowych zadań finansowanych z wykorzystaniem tej kwoty. Wniosek w tej sprawie grantobiorca składa najpóźniej w dniu złożenia wniosku o płatność;
 - 2) zmiany dotyczącej terminu złożenia wniosku o płatność - wniosek w tej sprawie grantobiorca składa najpóźniej w dniu złożenia wniosku o płatność lub po wezwaniu LGD, o którym mowa w § 6 ust. 3. LGD może nie rozpatrzyć wniosku grantobiorcy o zmianę umowy złożonego bez zachowania tego terminu;
 - 3) zmiany dotyczącej wykazu działek ewidencyjnych, na których realizowane są w ramach zadania inwestycje trwale związane z nieruchomością zgodnie z załącznikiem nr 2 do umowy - wniosek w tej sprawie grantobiorca składa przed planowaną zmianą albo najpóźniej w dniu złożenia wniosku o płatność;
 - 4) zmiany dotyczącej postanowienia § 4 ust. 4 i 5, gdy przyznano bieżące finansowanie, a w wyniku zawarcia umowy zmieniającej postanowienia § 4 ust. 2 zmniejszeniu ulegnie kwota przyznanej pomocy. Postanowienia § 11 ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.
5. LGD rozpatruje wniosek o zmianę umowy w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o zmianę umowy. Wezwanie przez LGD grantobiorcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania o zmianę umowy, wydłuża termin rozpatrzenia wniosku o zmianę umowy o czas wykonania przez grantobiorcę tych czynności.
6. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o zmianę umowy LGD wzywa grantobiorcę do zawarcia aneksu do umowy.

§ 13

Siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności

1. W przypadku niewykonania co najmniej jednego ze zobowiązań, o których mowa w § 5, § 6 ust. 1-2 oraz § 8 ust. 1, z powodu zaistnienia okoliczności o charakterze siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, określonych w przepisach unijnych⁶, grantobiorca może zostać całkowicie lub częściowo zwolniony przez LGD z wykonania tego zobowiązania lub za zgodą LGD zmianie może ulec termin jego wykonania.
2. W sprawie zwolnienia z wykonania któregośkolwiek ze zobowiązań lub zmiany terminu wykonania zobowiązań, o których mowa w ust. 1, grantobiorca składa w LGD wniosek, zawierający opis sprawy wraz z uzasadnieniem oraz niezbędnymi dokumentami, w terminie 14 dni roboczych od dnia, w którym grantobiorca lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać czynności złożenia takiego wniosku.

§ 14

Kary umowne

1. Jeżeli działania grantobiorcy lub ich brak spowodują, że LGD:
 - a) nie osiągnie wskaźników projektu grantowego realizowanego w oparciu o umowę zawartą pomiędzy LGD a ZW, oraz
 - b) zostanie zobowiązana do zwrotu wartości projektu grantowego,- LGD w stosunku do grantobiorcy może zażądać zapłaty kary umownej do wysokości zwracanej przez LGD kwoty projektu grantowego.

§ 15

Zabezpieczenie wykonania umowy

1. Zabezpieczeniem należytego wykonania przez grantobiorcę zobowiązań określonych w umowie jest weksel niezupełny (in blanco) wraz z deklaracją wekslową sporządzoną na formularzu udostępnionym przez LGD i stanowiącym załącznik nr 4 do umowy, podpisywany przez grantobiorcę w obecności upoważnionego pracownika LGD i złożony w LGD w dniu zawarcia umowy.
2. W przypadku wypełnienia przez grantobiorcę zobowiązań określonych w umowie, LGD zwróci grantobiorcy weksel, o którym mowa w ust. 1 po upływie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej na rzecz LGD w ramach projektu grantowego z uwzględnieniem ust. 3.
3. LGD zwraca grantobiorcy niezwłocznie weksel, o którym mowa w ust. 1, po zwrocie LGD weksla który był zabezpieczeniem realizacji projektu grantowego przez ZW.
4. Grantobiorca może odebrać weksel wraz z deklaracją wekslową w LGD w terminie 30 dni od dnia zaistnienia któregośkolwiek ze zdarzeń wskazanych w ust. 2-3. Po upływie tego terminu LGD dokonuje zniszczenia weksla i deklaracji wekslowej, sporządzając na tę okoliczność stosowny protokół. Protokół zniszczenia ww. dokumentów pozostawia się w aktach sprawy.

⁶ Art. 2 ust.2 rozporządzenia nr 1306/2013 oraz art. 4 rozporządzenia nr 640/2014

§ 16

Postanowienia w zakresie korespondencji

1. Strony będą porozumiewać się pisemnie we wszelkich sprawach dotyczących realizacji umowy. Korespondencja związana z realizacją umowy przekazywana będzie do:
 - 1) Grantobiorcy na adres:,
e-mail
 - 2) LGD na adres: 36-200 Brzozów, ul. Armii Krajowej 2
e-mail: lgd@powiatbrzozow.pl
2. Strony zobowiązują się do podawania numeru umowy w prowadzonej przez nie korespondencji.
3. Grantobiorca jest zobowiązany do niezwłocznego przesyłania do LGD pisemnej informacji o zmianie swoich danych identyfikacyjnych zawartych w umowie. Zmiana ta nie wymaga dokonania zmiany umowy.
4. W przypadku niepowiadomienia przez grantobiorcę LGD o zmianie swoich danych identyfikacyjnych zawartych w umowie, wszelką korespondencję wysyłaną przez LGD zgodnie z posiadanymi przez niego danymi Strony uznają za doręczoną.

§ 17

Środki zaskarżenia

1. Grantobiorcy przysługuje jednorazowe prawo do wniesienia do LGD prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy wraz z uzasadnieniem w zakresie rozstrzygnięcia LGD dotyczącego:
 - 1) oceny wniosku o płatność;
 - 2) różnicy między wnioskowaną kwotą pomocy a kwotą środków zatwierdzonych do wypłaty;
 - 3) odmowy wypłaty całości albo części pomocy;
 - 4) zaistnienia przesłanek do wypowiedzenia umowy.- w terminie 7 dni od dnia doręczenia grantobiorcy pisma o danym rozstrzygnięciu.
2. Szczegółowe zasady dotyczące wnoszenia przez grantobiorcę prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy określa pismo o danym rozstrzygnięciu, przesyłane przez LGD rozpatrujące wniosek o płatność.
3. LGD rozstrzyga w sprawach, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia wniesienia prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy wraz z uzasadnieniem.
4. Grantobiorca zobowiązany jest do złożenia uzupełnień lub wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania do złożenia uzupełnień lub wyjaśnień.
5. Jeżeli grantobiorca nie złożył uzupełnień lub wyjaśnień w terminie, o którym mowa w ust. 4, LGD dokonuje rozpatrzenia prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy w oparciu o posiadane dokumenty.
6. Wezwanie grantobiorcy do złożenia uzupełnień lub wyjaśnień wstrzymuje bieg terminu, którym mowa w ust. 3 do czasu uzyskania tych uzupełnień lub wyjaśnień lub upływu terminu, o którym mowa w ust. 4.
7. Jeżeli w trakcie rozpatrywania prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub przeprowadzenie czynności kontrolnych, termin, o którym mowa w ust. 3 wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania tych wyjaśnień lub opinii lub podpisania lub odmowy podpisania raportu z czynności kontrolnych, o czym LGD informuje grantobiorcę.

8. Termin, o którym mowa w ust. 4 uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskiej placówce pocztowej albo złożono w LGD.
9. Złożenie prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1 skutkuje pozostawieniem prośby o ponowne rozpatrzenie sprawy bez rozpatrzenia lub skierowaniem sprawy do windykcji, w przypadku konieczności odzyskania wypłaconej grantobiorcy kwoty pomocy.
10. Wszystkie spory pomiędzy LGD a grantobiorcą rozstrzygane będą przez sąd powszechny właściwy dla siedziby LGD.

§ 18

Akty prawne mające zastosowanie

W sprawach nieuregulowanych umową mają w szczególności zastosowanie przepisy:

- 1) Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 poz. 378, z późn. zm.);
- 2) Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 349, z późn. zm.);
- 3) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1570, z późn. zm.).

§ 19

Załączniki

Załącznikami stanowiącymi integralną część umowy są:

- 1) Załącznik nr 1 - Zestawienie rzeczowo-finansowe zadania;
- 2) Załącznik nr 2 - Wykaz działek ewidencyjnych, na których realizowana będzie operacja trwale związana z nieruchomością
- 3) Załącznik nr 3 - Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT;
- 4) Załącznik nr 4 - Wzór weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową.

§ 20

Postanowienia końcowe

1. Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron.
2. Umowa obowiązuje od dnia jej zawarcia.

.....
Grantodawca

.....
Grantobiorca

ZESTAWIENIE RZECZOWO-FINANSOWE / BUDŻET ZADANIA

Lp	Wyszczególnienie zakresu rzeczowego, wraz ze wskazaniem parametrów dla poszczególnych elementów zadania	Jednostka miary	Ilość (liczba)	Cena jednostkowa (zł)	Kwota kosztu ogółem (zł)	Koszty kwalifikowane zadania - stanowiące podstawę wyliczenia kwoty grantu (zł)			Źródła finansowania (TAK/NIE)		Uwagi
						Ogółem	w tym VAT	Grant	Wkład własny		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
I.	Koszty określone w § 17 ust. 1 rozporządzenia z wyłączeniem kosztów ogólnych, w tym:										
A.											
1.											
2.											
Suma A											
B.											
1.											
2.											
Suma B											
SUMA I											
II.	Pozostałe koszty (niekwalifikowane), w tym:										
A.	Wkład własny finansowy										
1.											
2.											
Suma A											
B.	Wkład własny rzeczowy (koszy pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, udostępnienia gruntu, nieruchomości)										
1.											
2.											
Suma B											
SUMA II											
III.	Koszty ogólne (§ 17 ust. 1 rozporządzenia), w tym:										
1.											
2.											
SUMA III											
Suma kosztów zadania (I+II+III)											

.....
(miejscowość, data).....
(podpis osoby upoważnionej do reprezentacji)

Załącznik nr 2 do Umowy o powierzenie grantu

Umowa o powierzenie grantu nr.....z dnia.....

WYKAZ DZIAŁEK EWIDENCYJNYCH, NA KTÓRYCH REALIZOWANA BĘDZIE OPERACJA TRWAŁE ZWIĄZANA Z NIERUCHOMOŚCIĄ

[illegible]

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis osoby upoważnionej do reprezentacji)

OŚWIADCZENIE O KWALIFIKOWALNOŚCI VAT

.....
(dane Grantobiorcy)

w związku z realizacją umowy o powierzenie grantu, w ramach dofinansowania z EFRROW w zakresie poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dla operacji realizowanych w ramach projektu grantowego, oświadczam/-my, że:

Osoba fizyczna**

jestem podatnikiem podatku VAT / nie jestem podatnikiem podatku VAT* oraz figuruję w ewidencji podatników podatku VAT / nie figuruję w ewidencji podatników podatku VAT* i realizując powyższą zadanie nie mogę odzyskać w żaden sposób uiszczonego podatku VAT, którego wysokość została zawarta w budżecie kosztów Grantu, z powodu

.....
(podstawa prawna zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2016 r. poz. 710 z późn. zm.).

Osoba prawna lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej**

podmiot, który reprezentuję/-my jest podatnikiem podatku VAT / nie jest podatnikiem podatku VAT* oraz figuruje w ewidencji podatników podatku VAT / nie figuruje w ewidencji podatników podatku VAT* i realizując powyższą zadanie nie może odzyskać w żaden sposób uiszczonego podatku VAT, którego wysokość została zawarta w budżecie kosztów Grantu, z powodu

.....
(podstawa prawna zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2016 r. poz. 710 z późn. zm.).

Jednocześnie
(nazwa Grantobiorcy)

zobowiązuję/-my się do zwrotu zrefundowanej w ramach Grantu części poniesionego VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez

.....
(nazwa Grantobiorcy)

Zobowiązuję/-my się również do udostępniania dokumentacji finansowo-księgowej oraz udzielania uprawnionym organom kontrolnym informacji umożliwiających weryfikację kwalifikowalności podatku VAT.

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis osoby upoważnionej do reprezentacji)

* Niepotrzebne skreślić

** Zaznaczyć właściwe stawiając znak „x”

Załącznik nr 4 do Umowy o powierzenie grantu
Umowa o powierzenie grantu nr.....z dnia.....

WEKSEL

....., dniana.....zł.
(miejscowość) (suma wekslowa)

Dnia zapłacę (zapłacimy) za ten weksel własny na zlecenie.....

.....sumę.....bez protestu.

Płatny w.....

.....
(czytelny podpis wystawcy lub osób upoważnionych
do wystawienia weksla i pieczęć)

Do weksła została sporządzona deklaracja wekslowa.

.....
(imię i nazwisko/nazwa Grantobiorcy)

....., dnia.....
(miejscowość)

.....
(adres)

.....
(NIP)

DEKLARACJA DO WEKSLA NIEZUPEŁNEGO (IN BLANCO)

Jako zabezpieczenie wykonania umowy o powierzenie grantu nr.....
z dnia na realizację zadania pt

.....
w załączeniu składam do dyspozycji Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”
weksel niepełny (in blanco) podpisany przeze mnie/ przez osoby upoważnione do wystawienia
weksła w imieniu

(nazwa podmiotu)

który Stowarzyszenie Lokalna grupa Działania „Ziemia Brzozowska” ma prawo wypełnić w każdym
czasie w przypadku niedotrzymania przeze mnie/przez nas terminu spłaty zobowiązania wobec
Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” na sumę mojego/naszego całkowitego
zobowiązania wynikającego z ww. umowy, łącznie z odsetkami, kosztami i opłatami z jakiegokolwiek
tytułu.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” ma prawo opatrzyć ten weksel
datą płatności według swojego uznania oraz uzupełnić go brakującymi elementami, w tym klauzulą
„bez protestu”, zawiadamiając mnie/nas listem poleconym pod adres wskazany w umowie lub
późniejszych zawiadomieniach o zmianie adresu. List ten powinien być wysłany przynajmniej na
siedem dni przed terminem płatności weksła.

Jednocześnie zobowiązuję/zobowiązujemy się do informowania Stowarzyszenia Lokalna
Grupa Działania „Ziemia Brzozowska” o każdorazowej zmianie adresu z tym skutkiem, że list
skierowany według ostatnich znanych danych i pod ostatnio znany adres będzie uważany za skutecznie
doręczony.

Zobowiązuję/zobowiązujemy się zapłacić sumę wekslową na żądanie posiadacza weksła jako
pokrycie mojego/naszego długu wynikającego z umowy o powierzenie grantu nr
z dniazawartej pomiędzy mną/nami a Stowarzyszeniem Lokalna
Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”.

Weksel płatny będzie w miejscu lub na rachunek wskazanym przez wierzyciela.

Deklaracja wekslowa została sporządzona w dwóch egzemplarzach po jednej dla każdej ze
stron.

.....
(czytelny podpis wystawcy lub osób upoważnionych
do wystawienia weksła)

DANE OSÓB UPOWAZNIONYCH DO WYSTAWIENIA WEKSLA

1.

Imię i nazwisko

Pełniona funkcja

Seria i numer dowodu osobistego

Wydany przez:

PESEL

podpis

2

Imię i nazwisko

Pełniona funkcja

Seria i numer dowodu osobistego

Wydany przez:

PESEL

podpis

3

Imię i nazwisko

Pełniona funkcja

Seria i numer dowodu osobistego

Wydany przez:

PESEL

podpis

4

Dane poręczyciela

Imię i nazwisko

Pełniona funkcja

Seria i numer dowodu osobistego

Wydany przez:

PESEL

podpis

Stwierdzam własnoręcznieść podpisów wystawcy weksla złożonych w mojej obecności

.....
(imię i nazwisko, data i podpis pracownika LGD Ziemia Brzozowska)

WNIOSEK O PŁATNOŚĆ wraz ze sprawozdaniem z realizacji zadania i grantu w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020	
Grantodawca: STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „ZIEMIA BRZOSOWSKA” ul. Armii Krajowej 2, 36-200 BRZOSÓW NIP: 686 16 10 890, REGON: 180126218 tel./fax: +48 13 434 15 56 www.lgd.powiatbrzozow.pl e-mail: lgd@powiatbrzozow.pl	Potwierdzenie złożenia w LGD <i>/pieczęć, data złożenia, podpis/</i> Liczba załączników dołączonych do wniosku

I. Dane identyfikacyjne grantobiorcy			
1. Imię i nazwisko lub nazwa grantobiorcy (lub nazwa podmiotu/instytucji reprezentującej grantobiorcę)			
2. Adres miejsca zamieszkania /siedziby/oddziału			
3. Numer KRS lub innego rejestru		4. Data wpisu do rejestru	
5. NIP		6. REGON	
7. PESEL		8. Seria i nr dokumentu tożsamości	
9. Adres do korespondencji <i>(jeśli inny niż w pkt. 2)</i>			
10. Adres e-mail		11. Strona www	
12. Osoby upoważnione do reprezentowania grantobiorcy, zgodnie z dokumentem rejestrowym	12.1. Imię i Nazwisko		12.2. Funkcja
13. Osoba do kontaktu	13.1. Imię i Nazwisko	13.2. Funkcja/Stnowisko	13.3. Telefon
14. Dane pełnomocnika grantobiorcy – jeśli udzielono Pełnomocnictwa			
15. Dane jednostki org. nieposiadającej os. prawnej, w imieniu której o powierzenie grantu ubiega się osoba prawna powiązana			

II. Informacje ogólne	
1. Tytuł zadania <i>(z umowy o powierzenie grantu)</i>	
2. Miejsce realizacji zadania	

3. Numer umowy o powierzenie grantu (w tym ewentualnych aneksów)	
4. Data zawarcia umowy o powierzenie grantu (w tym ewentualnych aneksów)	
5. Kwota pomocy z umowy o powierzenie grantu (zł)	
6. Zadanie dedykowane grupie/om defaworyzowanym, określonym w LSR (Tak/Nie)	
6.1. Liczba grup defaworyzowanych oraz ich nazwa	

III. Dane dotyczące wniosku o płatność w tym finansowe	
1. Wniosek za okres:	
2. Cel złożenia wniosku o płatność (złożenie/korekta)	
3. Rodzaj płatności	Końcowa
4. Całkowita wartość zrealizowanego zadania (zł): (zgodnie z pkt. VII, kol.10)	
4.1. Koszty kwalifikowane zrealizowanego zadania – stanowiące podstawę wyliczenia kwoty grantu (zł): (zgodnie z pkt. VII, kol.11 i pkt. VI, kol. 11)	
4.2. Pozostałe koszty (niekwalifikowane), w tym (zł):	
a) wkład własny finansowy	
b) wkład własny rzeczowy	
5. Intensywność wsparcia (%)	
6. Wnioskowana kwota grantu (zł): (poz. 4.1 x poz.5 i nie wyższa niż w pkt. II poz.5)	
7. Kwota środków wypłaconych w ramach bieżącego finansowania (zł):	
8. Kwota środków pozostałych do wypłaty grantobiorcy (zł):	
9. Kwota zwrotu środków przez grantobiorcę w związku z poniesieniem niższych kosztów niż otrzymane bieżące finansowanie (zł):	
10. Odchylenia w %: ($\frac{\text{kwota grantu wg rozliczenia} - \text{kwota grantu wg umowy}}{\text{kwota grantu wg umowy}} \times 100$)	

IV. Rzeczowa realizacja zadania	
Opis zrealizowanego zadania (Opis powinien zawierać osiągnięte cele, efekty, zrealizowane działania, wyjaśnienie ewentualnych odstępstw w ich realizacji; w opisie należy przedstawić również informację o wkładzie osobowym i wkładzie rzeczowym zaangażowanym w realizację działań; należy zamieścić opis działań które niosły za sobą określone wydatki wykazane w niniejszym wniosku jak i te, które wydatków nie generowały)	

V. Wartość wskaźników osiągniętych w ramach zrealizowanego zadania

WSKAŹNIKI OBOWIĄZKOWE

Lp.	Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika wg umowy	Jednostka miary	Wartość początkowa	Wartość wskaźnika osiągnięta w wyniku realizacji zadania	Sposób pomiaru wskaźnika
1.	2.1.2.	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR		szt.			
2.	2.2.1.	Liczba publikacji/materiałów promocyjnych		szt.			
3.	2.2.2.	Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną		szt.			
4.	2.1.2.	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach operacji zrealizowanych przed podmioty działające w sferze kultury, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych		osoba			
5.	2.2.1.	Liczba osób, które skorzystały z publikacji/materiałów promocyjnych		osoba			
6.	2.2.2.	Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną		osoba			

Uzasadnienie (należy wyjaśnić rozbieżności pomiędzy planowaną, a osiągniętą wartością wskaźników):

VI. ZESTAWIENIE RZECZOWO – FINANSOWE ZREALIZOWANEGO ZADANIA

Lp.	Wyszczególnienie zakresu rzeczowego, wraz ze wskazaniem parametrów dla poszczególnych elementów zadania	Koszty zadania wg umowy						Koszty zrealizowanego zadania (zł)				Odchylenia (+/-) -wg formuły podanej w pkt. III wiersz 10
		Ilość (liczba)	Cena jednostk.	Kwota kosztu ogółem (zł)	Koszty kwalifikowane (zł)		Ilość (liczba)	Cena jednostk.	Kwota kosztu ogółem (zł)	Koszty kwalifikowane (zł)		
					Ogółem	w tym VAT				Ogółem	w tym VAT	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Koszty określone w § 17 ust. 1 rozporządzenia z wyłączeniem kosztów ogólnych, w tym:												
A.												
1.												
2.												
Suma A												
B.												
1.												
2.												
Suma B												
SUMA I												
II. Pozostałe koszty (niekwalifikowane), w tym:												
A.	Wkład własny finansowy											
1.												
2.												
Suma A												
B.	Wkład własny rzeczowy (koszy pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, koszty udostępnienia gruntu, nieruchomości)											
1.												
2.												
Suma B												
Suma II												
III. Koszty ogólne (§ 17 ust. 1 rozporządzenia), w tym:												
1.												
2.												
Suma III												
Suma kosztów zadania (I+II+III)												

VII. WYKAZ FAKTUR LUB DOKUMENTÓW RÓWNOWAŻNEJ WARTOŚCI DOWODOWEJ DOKUMENTUJĄCYCH KOSZTY GRANTOBIORCY

Lp.	Nr dokumentu	Rodzaj dokumentu (np. FV, Rachunek do umowy o dzieło)	Data wystawienia dokumentu (dd-mm-rr)	NIP wystawcy dokumentu	Nazwa wystawcy dokumentu	Pozycja na dokumencie albo nazwa towaru/usługi	Nazwa poniesionego kosztu zgodnie z umową o powierzenie grantu (np. pozycja w Zestawieniu stanowiącym załącznik do umowy o powierzenie grantu)	Data zapłaty przez grantobiorcę wykonawcy zadania (dd-mm-rr)	Sposób zapłaty (G/P/K) przez grantobiorcę	Koszt całkowity (zł)	Kosz kwalifikowalny (zł)	Wartość podatku VAT
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												
13.												
...												
Razem (zł)												

VIII. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU O PŁATNOŚĆ:

Lp.	Nazwa załącznika	TAK /ND	Liczba	Adnotacje osoby przyjmującej wniosek
1.	Wniosek w postaci dokumentu elektronicznego zapisanego na informatycznym nośniku danych	TAK		
2.	Faktury lub dokumenty o równoważnej wartości dowodowej, wraz z umowami z dostawcami lub wykonawcami zawierające specyfikację dostaw lub usług – kopie*	TAK		
3.	Dowody zapłaty (np. wyciąg z rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi garntu zawierający informację o płatnościach dokonywanych przez grantobiorców na rzecz dostawców lub wykonawców, polecenie przelewu, lub dokumenty potwierdzające rozliczenie bezgotówkowe) – kopia*	TAK		
4.	Oświadczenie o prowadzeniu oddzielnego sytemu rachunkowości albo o korzystaniu z odpowiedniego kodu rachunkowego (dotyczy podmiotów prowadzących księgi rachunkowe) - dokument składany w oryginale na formularzu stanowiącym załącznik do wniosku - oryginał			
5.	Protokoły zdawczo-odbiorcze			
6.	Uzasadnienie zmian kwoty grantu w Zestawieniu rzeczowo-finansowym, w przypadku, gdy kwota grantu wynikająca z wniosku o płatność jest o 10% wyższa od kwoty grantu określonej w Zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy o przyznaniu pomocy - oryginał			
Inne załączniki niezbędne do stwierdzenia prawidłowej realizacji zadania				
7.				
...				
Razem				

**Kopie dokumentów, dołącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika LGD, lub podmiot, który wydał dokument, lub w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza, lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem.*

IX. OŚWIADCZENIA I ZOBOWIĄZANIA GRANTOBIORCY

Oświadczam/y, że:

1. Informacje zawarte we wniosku oraz jego załącznikach są prawdziwe i zgodne ze stanem prawnym i faktycznym; znane mi są skutki składania fałszywych oświadczeń wynikające z art. 297 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).
2. Operacja nie była współfinansowana z udziałem innych środków publicznych, z wyjątkiem przypadku, którym mowa w § 4 ust. 3 pkt. 1 rozporządzenia LSR.
3. Grantobiorca nie podlega wykluczeniu z możliwości uzyskania wsparcia na podstawie art. 35 ust. 5 oraz ust. 6 rozporządzenia nr 640/2014.
4. Grantobiorca nie podlega zakazowi dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt. 4 ustawy z dn. 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013, poz. 885, z późn. zm.), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.
5. Środki otrzymane w ramach wsparcia zostały wydatkowane zgodnie z umową powierzenia grantu.
6. Organizacja składająca wniosek prowadzi księgowość zgodnie z przepisami prawa polskiego i zobowiązuje się do prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego, dla wszystkich transakcji związanych z realizacją operacji.
7. Nie wykonuję działalności gospodarczej, w tym działalności zwolnionej spod rygorów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej / Wykonuję działalność gospodarczą, przy czym działalność ta nie jest związana z przedmiotem działalności danej jednostki organizacyjnej*

Zobowiązuje/my się do:

8. Zwrotu środków, w przypadku gdy kwota faktycznie i prawidłowo poniesionych kosztów jest niższa niż kwota środków wypłaconych grantobiorcy w ramach wcześniejszego finansowania.
9. Umożliwienia przeprowadzenia monitoringu i kontroli w związku z realizacją grantu.

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016) informuję, iż:

- 1) administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”, ul. Armii Krajowej 2, 36-200 Brzozów;
- 2) kontakt z Inspektorem Ochrony Danych – inspektor.lgd@powiatbrzozow.pl;
- 3) dane osobowe przetwarzane będą w celu oceny, realizacji oraz ewaluacji wniosku na podstawie Art. 6 ust. 1 lit. c ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.;- jest to niezbędne do dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (ustawa o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013);
- 4) dane osobowe przechowywane będą zgodnie z umową z Zarządem Województwa Podkarpackiego – nie krócej niż do 31 grudnia 2028;
- 5) posiada Pani/Pan prawo do żądania od administratora dostępu do danych osobowych, prawo do ich sprostowania;
- 6) ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego;
- 7) podanie danych osobowych jest dobrowolne;
- 8) Pani/Pana dane nie będą profilowane.

* niepotrzebne skreślić

(miejscowość, data)

(podpisy osób upoważnionych do reprezentacji)

Imię i nazwisko/Nazwa, adres zamieszkania/siedziby, oddziału, PESEL/ NIP

Numer umowy o powierzenie grantu:

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, iż prowadzę oddzielny system rachunkowości albo korzystam z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z realizacją zadania, w rozumieniu art. 66 ust. 1 lit. c pkt i Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.).

Lp.	Numer konta księgowego zgodny z planem kont księgowych grantobiorcy, na którym dokonano księgowania transakcji związanych z zadaniem	Nazwa konta księgowego, na którym dokonano księgowania transakcji związanych z zadaniem
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
...		

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis osoby upoważnionej do reprezentacji)

Informacja pomocnicza przy wypełnianiu Wniosku o płatność:

1. W celu prawidłowego wypełnienia formularza wniosku (od sekcji I) należy wypełnić wszystkie pola, wpisując odpowiednie dane lub zaznaczając odpowiedź X w przypadku pytań zamkniętych. Wnioskodawca wypełnia tylko pola oznaczone kolorem białym. W przypadku gdy dane pole nie dotyczy należy wstawić „kreskę” lub wpisać „nie dotyczy” lub „0,00” (dotyczy pól z danymi liczbowymi).
2. Wnioskodawca może dodawać wiersze lub rozszerzać komórki w obrębie poszczególnych punktów formularza, jeśli jest to niezbędne do jego wypełnienia, przy zachowaniu jego aktualnego układu. Formularz należy wypełnić w formie elektronicznej i wydrukować, minimalny rozmiar czcionki nie może być mniejszy niż 10 pkt.
3. Do wniosku dołącza się dokumenty zgodnie z listą załączników określoną w sekcji VIII wniosku, a dołączone do wniosku załączniki winny być ponumerowane i ułożone wg kolejności wynikającej z sekcji VIII wniosku.
4. Dane finansowe podawane we wniosku, w tym w *Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji* wyrażone są w złotych. Zaleca się podanie ich z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, za wyjątkiem wnioskowanej kwoty pomocy którą należy zaokrąglić w dół do pełnych złotych (obcięcie groszy).
5. Koszty kwalifikowane będą mogły podlegać refundacji jeżeli zostaną poniesione przez grantobiorców po zawarciu z nimi umów o powierzenie grantu.
6. W odniesieniu do poszczególnych załączników wskazanych w formularzu wniosku w odpowiednim polu należy wstawić TAK albo ND (nie dotyczy) oraz w polu *Liczba* należy wpisać liczbę dokumentów załączonych przez grantobiorcę.
7. W sekcji VIII „Inne załączniki niezbędne do stwierdzenia prawidłowej realizacji zadania” podmiot ubiegający się o powierzenie grantu winien dołączyć inne dokumenty, na podstawie których grantodawca stwierdzi prawidłową realizację zadania, np.:
 - **Protokoły odbioru robót / montażu / rozruchu maszyn i urządzeń / instalacji oprogramowania lub Oświadczenie grantobiorcy o poprawnym wykonaniu ww. czynności z udziałem środków własnych** – kopia, dokument wymagany, w przypadku, gdy w związku z realizacją zadania grantobiorca był zobowiązany do posiadania ww. dokumentu. Załącznik obowiązkowy, gdy przedmiotem umowy był zakup maszyn i urządzeń wymagających montażu albo rozruchu oraz zakup oprogramowania komputerowego.
 - **Wycena określająca wartość rynkową zakupionych używanych maszyn, urządzeń, sprzętu lub innego wyposażenia o charakterze zabytkowym albo historycznym (w przypadku operacji obejmujących zakup używanego sprzętu o charakterze zabytkowym albo historycznym w ramach zachowania dziedzictwa lokalnego)** – kopia, dokument wymagany, w przypadku, gdy w związku z realizacją zadania grantobiorca był zobowiązany do posiadania ww. dokumentu.

W przypadku zadań dotyczących zachowania dziedzictwa lokalnego dopuszczalny jest zakup używanego sprzętu o charakterze zabytkowym albo historycznym, jeżeli cel i charakter operacji tego wymaga (przykład: wyposażenie muzeum, regionalne przedmioty, stroje). Wycena powinna zostać załączona wraz z opinią biegłego rzeczoznawcy posiadającego uprawnienia do dokonywania wyceny (np. nadane przez NOT, SITR, SIMP itd.).

W przypadku, gdy cena zakupu używanego sprzętu, wyposażenia lub zabytków z faktury jest wyższa od ich wartości rynkowej z wyceny sporządzonej przez rzeczoznawcę, koszt zakupu tego sprzętu może być uznany do refundacji jedynie do wysokości ustalonej przez rzeczoznawcę.

- **Inne pozwolenia, zezwolenia, decyzje lub inne dokumenty, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji operacji, (w przypadku, gdy w ramach realizacji operacji ich uzyskanie było wymagane)** – kopia, dokument wymagany, w przypadku, gdy w związku z realizacją zadania grantobiorca był zobowiązany do uzyskania i posiadania stosownych dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa.

Uwaga! Posiadanie przez grantobiorcę kopii ww. dokumentów będzie sprawdzane podczas kontroli u grantobiorcy w ramach rozliczania grantów na podstawie wniosku o płatność lub po wypłacie pomocy w 5-letnim okresie od dnia płatności końcowej dokonanej dla projektu Grantowego.

- **Dokumenty potwierdzające osiągnięcie celów i wskaźników realizacji zadania, o których mowa w części wniosku V.**
8. Kopie dokumentów muszą być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracownika LGD lub podmiot, który wydał dokument, lub w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza, lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem.
 9. Przed złożeniem wniosku należy upewnić się, czy:
 - wniosek został podpisany w wyznaczonych do tego miejscach przez osoby reprezentujące podmiot ubiegający się o powierzenie grantu albo pełnomocnika podmiotu,
 - wypełnione zostały wszystkie wymagane pola wniosku,
 - załączone zostały wszystkie wymagane dokumenty.
 10. Wnioski o płatność należy złożyć do dnia określonego w umowie o powierzenie grantu. Komplet dokumentów zawierający: trwale spięty wniosek z ponumerowanymi załącznikami musi być wpięty do skoroszytu lub segregatora. Do wniosku należy również dołączyć formę elektroniczną dokumentu w postaci informatycznego nośnika danych (np. płyta CD/DVD). O terminie złożenia wniosku decyduje data wpływu do Biura LGD.
 11. W przypadku wątpliwości w zakresie wypełnienia wniosku, informacji w tym zakresie udziela Biuro LGD w ramach bezpłatnie świadczonego doradztwa.
 12. Za prawidłowe sporządzenie wniosku odpowiada Wnioskodawca.

PROCEDURA USTALANIA I ZMIANY LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI

Użyte sformułowania i skróty oznaczają:

- 1) LGD – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska"
- 2) WZC – Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska"
- 3) Rada – Rada Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska"
- 4) Zarząd – Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska"
- 5) Komisja Rewizyjna – Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Ziemia Brzozowska";

§ 1

1. Zatwierdzenie kryteriów wyboru operacji (w tym grantobiorców) oraz ich zmiana, następuje w drodze uchwały WZC.
2. Propozycje nowych kryteriów lub zmian do zatwierdzanych wcześniej kryteriów, mogą zgłaszać:
 - 1) Rada,
 - 2) Zarząd - z własnej inicjatywy lub w wyniku wniosków formułowanych przez zewnętrzne instytucje kontrolujące,
 - 3) Komisja Rewizyjna - w wyniku przeprowadzonych działań ewaluacyjnych.
3. Wniosek o ustalenie bądź zmianę kryteriów składany jest w formie papierowej w Biurze LGD bądź ujmowany w dokumentacji z posiedzeń organów LGD.
4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, załącza się propozycje kryteriów wraz z uzasadnieniem, które:
 - 1) posiadają metodologię wyliczania,
 - 2) są mierzalne albo zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny, wskazujący niebudzące wątpliwości interpretacyjnych wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium,
 - 3) posiadają dodatkowe opisy, a przyjęte definicje oraz sposób oceny spełniania kryterium nie budzą wątpliwości.
5. Za przygotowanie i przeprowadzenie dalszych czynności, określonych niniejszą procedurą, odpowiedzialny jest Zarząd.

§ 2

1. Zaproponowane kryteria wyboru operacji lub ich zmiana, przed skierowaniem pod obrady WZC, poddawane są konsultacjom:
 - 1) z członkami LGD,
 - 2) z organami LGD,
 - 3) ze społecznością lokalną - z wyjątkiem zmian wynikających z wniosków formułowanych przez zewnętrzne instytucje kontrolujące.
2. Konsultacje, o których mowa powyżej, będą przeprowadzane w następujących formach:
 - 1) ogłoszenie propozycji na stronie internetowej LGD co najmniej na 14 dni przed planowanym posiedzeniem WZC, na którym ma nastąpić podjęcie decyzji w sprawie kryteriów wraz z formularzem umożliwiającym zgłoszenie uwag,
 - 2) przekazanie propozycji do członków LGD za pomocą poczty elektronicznej,
 - 3) przedstawienie propozycji na zorganizowanym w tym celu spotkaniu konsultacyjnym.

§ 3

1. Przed podjęciem przez WZC uchwały w sprawie przyjęcia lub zmiany kryteriów wyboru operacji, Zarząd przedstawia wyniki przeprowadzonych konsultacji zawierające w szczególności:
 - 1) sposób i termin ogłoszenia konsultacji,
 - 2) zestawienie uwag do proponowanych kryteriów,
 - 3) rekomendację dotyczącą ostatecznego brzmienia kryteriów.
2. O uwzględnieniu lub odrzuceniu zgłoszonych uwag oraz ustaleniu ostatecznej treści kryterium decyduje WZC.
3. Podjęte przez WZC rozstrzygnięcia są ostateczne.

§ 4

1. Podmiotom uczestniczącym w konsultacjach, o których mowa powyżej, udostępniana jest informacja o dokonanych przez WZC rozstrzygnięciach.
2. Uchwała w sprawie zatwierdzenia lub zmiany kryteriów wyboru operacji (w tym grantobiorców) publikowana jest na stronie internetowej LGD.

§ 5

W przypadku zmian kryteriów obowiązują one dla naborów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

LOKALNE KRYTERIA WYBORU

w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020

dotyczące oceny i wyboru grantobiorców

dla przedsięwzięć

Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa obszaru LGD oraz dostępna atrakcyjna oferta kulturalna

Skuteczna promocja obszaru LGD

Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Ocena punktowa
KRYTERIA PRZYZYNIAJĄCE SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW I WPŁYWAJĄCE NA OSIĄGANIE WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU LSR KONIECZNE JEST SPEŁNIENIE MINIMUM JEDNEGO KRYTERIUM, W TYM KRYTERIUM 1, 2 LUB 3			
1.	Wpływ operacji na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD	Preferuje się operacje, których realizacja umożliwi wsparcie podmiotów działających w sferze kultury, w szczególności w zakresie działań na rzecz zachowania dziedzictwa lokalnego obszaru LGD, w tym również działań mających wpływ na wzrost atrakcyjności oferty kulturalnej obszaru objętego LSR. Opis stopnia spełniania kryterium: – operacja nie umożliwia wsparcia podmiotów działających w sferze kultury - 0 pkt. – operacja w sposób bezpośredni umożliwia wsparcie podmiotów działających w sferze kultury - 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Z konsultacji społecznych, w tym Kart Przedsięwzięcia wynika, że zgłaszane projekty z zakresu kultury i dziedzictwa regionu stanowiły odpowiednio 32% ogółu zgłaszanych projektów. Zgromadzony i poddany analizie materiał posłużył tworzeniu zakresu przedsięwzięć planowanych w LSR – rozdział 2.	☐ 0 – nie ☐ 1 – tak
2.	Wpływ operacji na promocję obszaru LGD	Preferuje się operacje, których realizacja umożliwi skuteczną promocję obszaru objętego LSR poprzez wydanie publikacji/materiałów promocyjnych dotyczących tego obszaru. Opis stopnia spełniania kryterium: – brak wpływu na promocję obszaru LGD - 0 pkt. – wpływ na promocję obszaru LGD - 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Z analizy SWOT wynika m.in., że jest niedostateczne finansowanie działań promocyjnych oraz są niskie nakłady na promocję obszaru na którym działa LGD i jego zasobów – rozdział 4 SWOT.	☐ 0 – nie ☐ 1 – tak

3.	<i>Wpływ operacji na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego</i>	Preferuje się operacje, których realizacja wpłynie na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego poprzez organizację wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną. Opis stopnia spełniania kryterium: – brak wpływu na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego - 0 pkt. – pozytywny wpływ na wzrost atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego - 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: M.in. W rozdziale 3.7 LSR zamieszczono wyniki konsultacji społecznych, z których wynika, że jest niedostateczna ilość ofert i form wsparcia spędzania wolnego czasu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży oraz rekomendowana jest potrzeba podnoszenia kwalifikacji dla pracowników GOK w zakresie animacji czasu wolnego.	☐ 0 – nie ☐ 1 – tak
4.	<i>Wsparcie osób z grup defaworyzowanych</i>	Preferowane są operacje, które będą bezpośrednio wpływać na zaspokajanie potrzeb osób z grupy defaworyzowanych, zdefiniowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju¹. Należy wykazać we wniosku wybrane grupy defaworyzowane oraz udowodnić w jakim zakresie realizacja operacji wpłynie na poprawę jakości życia osób ze wskazanych grup defaworyzowanych. Opis stopnia spełniania kryterium: – operacja nie wpływa na zaspokajanie potrzeb osób z grupy defaworyzowanych – 0 pkt. – operacja bezpośrednio wpływa na zaspokajanie potrzeb osób z grup defaworyzowanych – 2 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Respondenci badań ankietowych najslabiej ocenili kwestie dotyczące (...) podnoszenie wiedzy społecznej w zakresie ochrony środowiska (...) – rozdział 2 LSR.	☐ 0 – nie ☐ 2 – tak
POZOSTAŁE KRYTERIA			
5.	<i>Kwota wnioskowanej pomocy</i>	Preferowane są operacje realizowane z wykorzystaniem mniejszej wnioskowanej kwoty pomocy. Opis stopnia spełniania kryterium: Kwota wnioskowanej pomocy wynosi: – powyżej 30 tys. do 50 tys. PLN – 1 pkt. – powyżej 20 tys. do 30 tys. PLN – 2 pkt. – do 20 tys. PLN – 3 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Kryterium premiuje operacje z niższą kwotą wsparcia po to, by jak najwięcej beneficjentów skorzystało z pomocy w ramach LSR. W analizie SWOT stwierdza się, że potrzeby w zakresie np. rozwoju infrastruktury są bardzo duże we wszystkich gminach obszaru.	☐ 1 - powyżej. 30 tys. do 50 tys. PLN ☐ 2 – powyżej 20 tys. do 30 tys. PLN ☐ 3 - do 20 tys. PLN

¹ Do grup defaworyzowanych należą: długotrwale bezrobotni (powyżej 12 miesięcy), niepełnosprawni, nieposiadający kwalifikacji zawodowych (bez wykształcenia zawodowego), młodzież (18-25 lat), osoby powyżej 50 roku życia, osoby zamieszkujące miejscowości o liczbie mieszkańców poniżej 5000).

6.	<i>Oddziaływanie operacji na obszar LGD</i>	Preferowane są operacje, których realizacja skutkować będzie szerszym zakresem oddziaływania. Wniosek musi zawierać precyzyjne wskazanie na czym polega oddziaływanie operacji na danym obszarze. Opis stopnia spełniania kryterium: Obszar oddziaływania operacji to: – jedna miejscowość – 1 pkt. – jedna gmina – 2 pkt. – od 2 do 3 gmin – 3 pkt. – od 4 do 5 gmin – 4 pkt. – cały obszar działania LGD – 5 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: W rozdziale 2 LSR zamieszczono wyniki konsultacji społecznych, z których wynika, że uczestnicy rekomendują podjęcie działań mających na celu rozwój współpracy między podmiotami związanymi z lokalnym rynkiem pracy (gminy, powiat, PUP, przedsiębiorcy, bezrobotni, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne etc.).	☐ 1 – jedna miejscowość ☐ 2 – jedna gmina ☐ 3 – 2-3 gmin ☐ 4 – 4-5 gmin ☐ 5 – cały obszar działania LGD
7.	<i>Partnerstwo w realizacji operacji</i>	Kryterium preferuje operacje, które będą realizowane w partnerstwie (aktywność społeczna). Dokumentacja aplikacyjna zawiera dokumenty potwierdzające partnerstwo². Opis stopnia spełniania kryterium: – bez innych partnerów – 0 pkt. – 1-2 partnerów – 1 pkt. – więcej niż 2 partnerów – 3 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: W rozdziale 2 LSR zamieszczono wyniki konsultacji społecznych, z których wynika, że uczestnicy rekomendują podjęcie działań mających na celu rozwój współpracy między podmiotami związanymi z lokalnym rynkiem pracy (gminy, powiat, PUP, przedsiębiorcy, bezrobotni, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne etc.).	☐ 0 – bez innych partnerów ☐ 1 – 1-2 partnerów ☐ 3 – więcej niż 2 partnerów
8.	<i>Lokalizacja siedziby Wnioskodawcy</i>	Kryterium preferuje Wnioskodawców posiadających siedzibę na obszarze LSR. Opis stopnia spełniania kryterium: – siedziba działalności Wnioskodawcy nie znajduje się na obszarze LSR – 0 pkt. – siedziba działalności Wnioskodawcy znajduje się na obszarze LSR – 3 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: W czasie warsztatów diagnostyczno-projektowych uczestnicy zwracali uwagę na takie problemy m.in. jak: bardzo słabe przygotowanie organizacji pozarządowych do ubiegania się o środki pomocowe (m. in. środki na udział własny, umiejętność przygotowania i rozliczania wniosku); słabe zaplecze techniczne organizacji np. OSP, KGW, LZS - rozdział: 3.5. LSR.	☐ 0 – nie ☐ 3 – tak

² Do wniosku powinny być załączone umowy partnerskie określające role i obowiązki partnerów przy realizacji operacji.

9.	<i>Gotowość do realizacji operacji</i>	Kryterium preferuje Wnioskodawców, którzy przedłożyli kompletną dokumentację zawierającą wszystkie dokumenty, w tym m. in. projekty budowlane, kosztorysy, zgody, pozwolenia, opinie niezbędne do realizacji tej operacji oraz inne wymagane załączniki. Opis stopnia spełniania kryterium: – Wnioskodawca przedłożył dokumentację zawierającą braki – 0 pkt. – Wnioskodawca przedłożył kompletną dokumentację – 1 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Kryterium premiuje operacje przygotowane do realizacji, które nie posiadają barier administracyjnych zagrażających ich wykonaniu – ważne z punktu widzenia sprawności wdrażania LSR.	☐ 0 – nie ☐ 1 – tak
10.	<i>Doradztwo w biurze LGD</i>	Kryterium preferuje operacje, które na etapie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej były konsultowane w biurze LGD. Informacja na podstawie kart doradztwa LGD. Opis stopnia spełniania kryterium: – operacja nie była konsultowana w biurze LGD – 0 pkt. – operacja była konsultowana w biurze LGD – 2 pkt. Powiązanie kryterium z diagnozą: Kryterium premiuje operacje, które są dobrze zaplanowane i przygotowane do realizacji. Doradztwo w tym zakresie usprawni procedurę rozpatrywania wniosków i wdrażania operacji.	☐ 0 – nie ☐ 2 – tak
Maksymalna liczba punktów – 22 Minimalna liczba punktów – 7,00 W przypadku równej liczby punktów dla dwóch lub więcej operacji w procesie oceny brana jest pod uwagę liczba punktów w ramach kryteriów, na podstawie których ocenia się uzasadnienie realizacji operacji w ramach LSR (przyczyniających się do osiągnięcia celów i wpływające na osiąganie wskaźników produktu i rezultatu LSR) - kryterium 1, 2, 3 i 4.			

